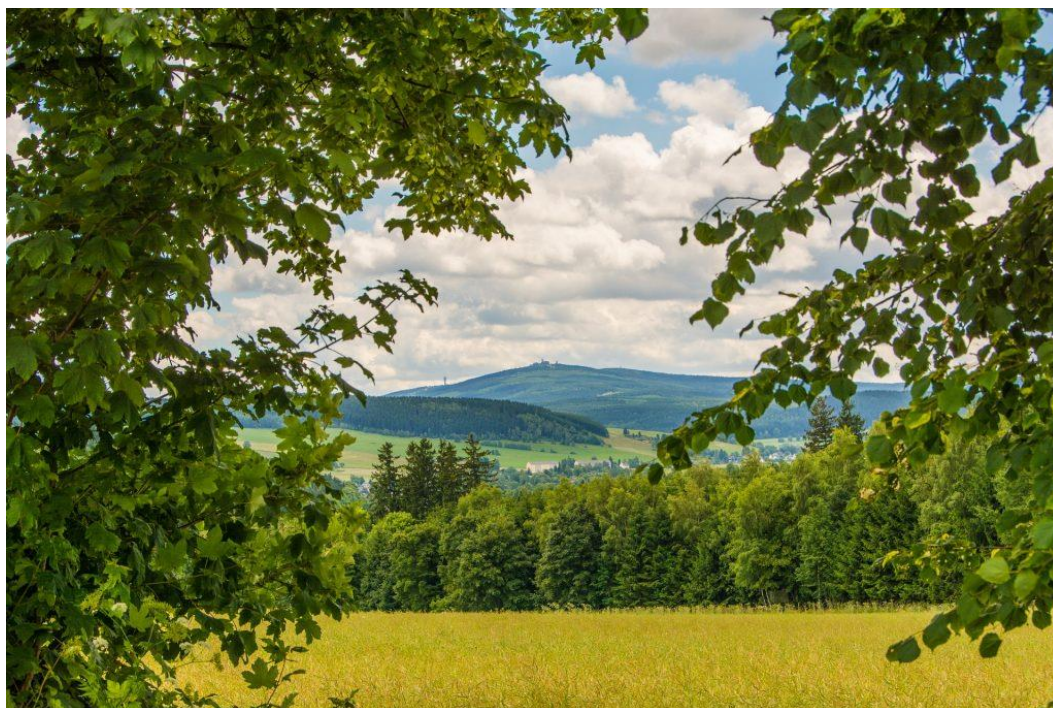

EUROREGION ERZGEBIRGE | KRUŠNOHOŘÍ

**STRATEGIE EUROREGIONU KRUŠNOHOŘÍ NA NOVÉ
PROGRAMOVÉ OBDOBÍ INTERREG VI 2021-2027**

Zadavatel

Euroregion Krušnohoří

IČ: 47324651

DIČ: CZ47324651

Sídlo: Městské divadlo v Mostě, Divadelní 15,
434 01 Most**Zpracovatel**

Asistenční centrum, a.s.

IČ: 63144883

DIČ: CZ63144883

Sídlo: Sportovní 3302, 434 01 Most

Datum zpracování: 11.11.2022

/K

Anotace

V minulém období se Euroregion Krušnohoří aktivně účastnil přípravy nového programového období 2021-2027 a dokončení připravených a schválených projektů ze zásobníků v objemu zbývajících prostředků. V rámci přípravy nového programového období a sjednocení postupu euroregionů byla

připravována mimo jiné společná platforma Euroregionů ČR (AEČR), do které Euroregion Krušnohoří vstoupil.

Pandemie koronaviru vedla k rozhodnutí jednotlivých členských států o uzavření vnitřních hranic v rámci schengenského prostoru, což mělo dopad na kvalitu přeshraniční spolupráce. Udržování odstupu mezi lidmi a především omezení pohybu se staly celosvětově hlavními nástroji boje proti pandemii. Česká i německá vláda omezily v reakci na pandemii volný pohyb svých občanů a zavedly kontroly na svých hranicích. Všechny země omezily vstup cizích státních příslušníků na své území a určily místa, kde může ke kontrolovaným přechodům státní hranice docházet. Znovuzavedení hranic v Euroregionu Krušnohoří znamenalo návrat hraničních zábran tam, kde na to obyvatelé nebyli zvyklí. Uzavřená hranice zkomplikovala život zaměstnancům i zaměstnavatelům. Omezení překračování hranic významně zkomplikovalo vzájemnou přeshraniční spolupráci. Dopady a důsledky tohoto omezení přeshraniční spolupráce je nyní zapotřebí napravit, navrátit zpátky dřívější formy přeshraniční spolupráce, ba co více, tuto přeshraniční spolupráci ještě více posílit a rozšířit. Je třeba navrhnout a přijmout opatření vedoucí k posílení přeshraniční spolupráce. To se již odehrálo na úrovni EU (viz např. Sdělení Komise Pokyny pro mimořádnou pomoc EU při přeshraniční spolupráci v oblasti zdravotní péče v souvislosti s krizí COVID-19 2020/C 111 I/01 C/2020/2153), ovšem zkušenosti z pandemií ukázaly na potřebu řešit tento problém komplexněji a na různých úrovních vládnutí, tedy nejen na úrovni EU.

V roce 2021 proběhla většina jednání přípravného období videokonferenčně v prostředí Webex. Jednalo se především o společné jednání Zemského ředitelství Sasko a zástupců krajů Libereckého, Ústeckého a Karlovarského k přeshraniční spolupráci. Řešily se především paušály a problematika Fondu malých projektů. Rovněž se projednávaly podmínky tzv. jednoho správce. V podmínkách Euroregionu Krušnohoří bude jediným příjemcem saská strana. Tato problematika se projednávala rovněž na platformě AEČR.

Velké ocenění si zaslouží předsedové všech komisí i jejich členové, protože vzájemné osobní setkávání bylo i v činnosti komisí nahrazeno videokonferenčně v prostředí Webex. Takto se podařilo udržet alespoň základní činnost komisí a jejich podklad pro činnost Rady Euroregionu Krušnohoří.

Velkou společenskou událostí bylo předání Ceny Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge za rok 2020 a 2021 na Zámku Valdštejnů v Litvínově.

Dne 28. Července 2022 schválila Evropská komise Program spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko na programové období 2021-2027. Toto rozhodnutí tvoří základ pro pokračující podporu přeshraniční spolupráce mezi oběma zeměmi, jejichž rozvoj započal po pádu železné opony, a který akceleroval zejména vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004. Rozvoj obou zemí spočívá ve vybudování a soustavném prohlubování přeshraniční spolupráce mezi oběma sousedy, v hospodářském a sociálním rozvoji společného pohraničí a v odstraňování překážek pro vzájemné setkávání lidí na obou stranách hranice jakož i pro jejich spolupráci v různých oblastech a na různých úrovních.

Program umožní partnerům společně pokračovat v úspěšné spolupráci posledních let a další společný růst příhraničních regionů, zároveň poskytne platformu pro navázání nových forem kooperace.

Na podporu přeshraniční spolupráce v rámci Programu poskytla Evropská unie celkem 152 364 000 EUR z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Z toho je 142,3 milionu EUR k dispozici na projekty a 10 mil. EUR na technické zabezpečení realizace programu.

Na základě Programu spolupráce Interreg Česká republika – Sasko 2021-2027 je zpracována tato „Strategie Euroregionu Krušnohoří na nové programové období Interreg VI 2021-2027“ vymezující oblasti činností, které jsou z hlediska Euroregionu Krušnohoří podstatné a prioritní pro nadcházející programové období.

Cílem „Strategie Euroregionu Krušnohoří na nové programové období Interreg VI 2021-2027“ je stanovení vize a strategických cílů Euroregionu Krušnohoří, stanovení rozvojových pilířů a opatření, která budou relevantní pro rozvoj příhraniční oblasti v období 2021-2027 a vytvoření dvouletého akčního plánu.

Rozvojová strategie euroregionu je založena na vyhodnocení minulých projektů a jejich dopadů, vyhodnocení Fondu malých projektů za minulé programové období, zhodnocení nových projektových námětů členů Euroregionu Krušnohoří, průzkumu potřebnosti a priorit organizací a obyvatelstva příhraničních oblastí a provedené SWOT analýzy na téma rozvojových priorit, či na analýze ostatních rozvojových dokumentů v území, a to dle stanovených indikátorů a metodiky vyhodnocování.

Z výsledků vyplývá, že nejvíce slabých stránek a nedostatků skýtá oblast cestovního ruchu, kulturního dědictví a péče o památky, životního prostředí a vzdělávání. Tyto slabé stránky zároveň představují největší rozvojový potenciál.

Témata, na která by se měl tedy Euroregion zaměřit v novém programovém období, spadají proto zejména do oblastí cestovního ruchu, kulturního dědictví a péče o památky, životního prostředí a vzdělávání. Nicméně ani ostatní oblasti (hospodářství, krizový management, sociální oblast, či oblast sportu) by neměly být opomíjeny.

1 Úvod

Pojem euroregion, evropský region, též Euregio, označuje regionální formy spolupráce, zpravidla přes hranice evropských zemí. Euroregiony začaly v oblasti hospodářské spolupráce, dnes ale mají také za cíl sblížovat země Evropy ve společenském a kulturním životě.

Euroregiony nemají jednotnou „oficiální“ (úřední), nebo „centrální“ (státní, mezistátní) definici, toto označení používají jak společenství a spolky ve vyspělých regionech Evropy, tak programy na rozvoj jejich méně vyvinutých oblastí. A sice v nejrůznějších formách:

- ⇒ veřejně-právní (státy, země, okresy, okrsky, obce),
- ⇒ soukromé, občanskoprávní,
- ⇒ smíšené právní formy veřejných a soukromých organizací, public-private partnership (PPP),
- ⇒ bez právně formální formy.

Euroregiony podporují místní a regionální zakotvení evropské integrace. Zaměřují se na umožnění přeshraničních setkání. Na tomto základě zahájily širokou škálu činností, od výměny a vytváření sítí až po přeshraniční koordinaci a rozvoj společných projektů. Euroregiony se považují odpovědné za budování a udržování přeshraničních sítí, působí jako katalyzátor pro zintenzivňování spolupráce. V závislosti na regionálních podmínkách a okolnostech mají tedy specifické struktury a portfolia. Jejich programy se také liší v závislosti na podmínkách jejich rozvoje, které jsou specifické pro daný region.

Euroregiony přebírají funkce pro realizaci programů Interreg, nabízí informace o otázkách týkajících se přeshraniční spolupráce, poskytují počáteční rady zúčastněným zájemcům o projekty, doprovází je při realizaci projektu a často nesou i odpovědnost za fond malých projektů.

Přeshraniční spolupráce se od 90. let 20. století stala předmětem zájmu různých disciplín. Je založena na vzájemném působení čtyř faktorů.

- 1) Působení tržních sil a toků zboží, osob i služeb.
- 2) Politické působení různých vertikálních úrovní veřejné správy na dvou či více stranách hranice.
- 3) Specifická kultura přeshraničních komunit.
- 4) Kontextová prostředí jednotlivých přeshraničních komunit.

2 Struktura strategie rozvoje

Cílem „Strategie Euroregionu Krušnohoří na nové programové období Interreg VI 2021-2027“ je stanovení vize a strategických cílů Euroregionu Krušnohoří, stanovení rozvojových pilířů a opatření, která budou relevantní pro rozvoj příhraniční oblasti v období 2021-2027 a vytvoření dvouletého akčního plánu.

V rámci strategie je zpracována aktuální charakteristika dotčeného území, analýza potřeb a snaha o koordinovaný a jednotný přístup k plánování a využití potenciálu pro trvale udržitelný rozvoj Euroregionu Krušnohoří.

V kapitole 3 je představen Program spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko na programové období 2021-2027, jeho priority, specifické cíle a opatření.

Kapitola 4 se věnuje Euroregionu Krušnohoří, jeho území, obyvatelstvu, organizační struktuře, smluvní a partnerské spolupráci a významným projektům euroregionu, které byly realizovány v minulém programovém období. Některé z projektů nebylo z důvodu koronavirové pandemie možné dokončit či vůbec realizovat. Termíny realizací projektů tak byly posunuty, realizace některých projektů proběhla nebo proběhne během roku 2022.

Konkrétní cíle strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří jsou popsány v kapitole 5 a postup zpracování strategie v kapitole 6.

Kapitola 7 zhodnocuje spolupráci sousedních zemí v programovém období 2014-2020. Je zde uvedena statistika schválených projektů v jednotlivých investičních prioritách za celé česko-saské území, v porovnání s projekty v euroregionu Krušnohoří (množství schválených projektů, přehled o již proplacených projektech, objem poskytnutých finančních prostředků na projekty). Je zde také vyhodnocení spolupráce v daném období.

V kapitole 8 je zhodnocená realizace projektů v rámci Fondu malých projektů za minulé programové období, včetně množství schválených projektů a objemu poskytnutých finančních prostředků.

Devátá kapitola je věnována průzkumu provedeného za účelem zjištění využití Programu spolupráce Interreg v minulém programovém období a za účelem zjištění konkrétních prioritních záměrů a

námětů členů Euroregionu Krušnohoří do nového programového období, a dále souladu priorit členů Euroregionu Krušnohoří s prioritními oblastmi Programu v programovém období 2021-2027.

Podrobné podmínky rozvoje Euroregionu Krušnohoří jsou uvedeny v kapitole 10, a to v členění na demografické a sociokulturní podmínky, hospodářské a inovační podmínky, podmínky v oblasti životního prostředí, dopravy, digitální infrastruktury a cestovního ruchu a sociální podmínky. Ke všem oblastem je zpracována SWOT analýza rozvoje na území euroregionu, náměty pro možný rozvoj regionu v novém programovém období, či potenciální instituce, organizace a orgány, které by se na realizaci projektů mohly podílet.

Opatření a návrhy pro činnost Euroregionu Krušnohoří v dalších letech jsou popsány v kapitole 11, spolu s doporučením do dalšího programového období.

Ve dvanácté kapitole jsou finalizovány principy výběru přeshraničních projektů, princip činnosti Euroregionu Krušnohoří v dalších letech a doporučení do dalšího programového období.

Třináctá kapitola se pak věnuje publicitě strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří.

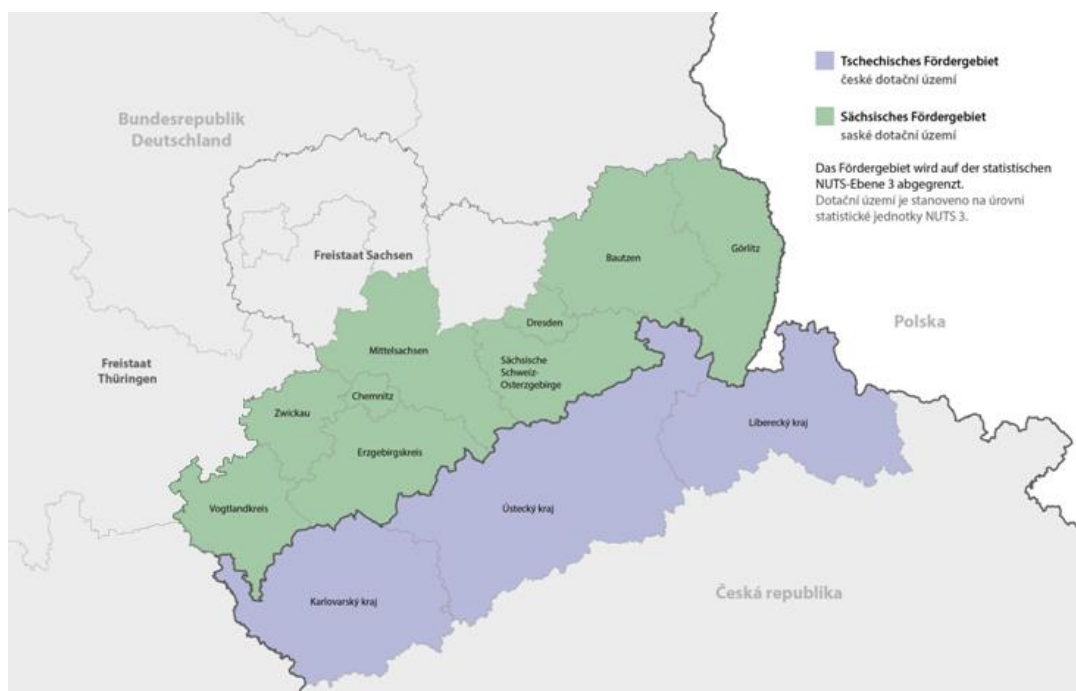
3 Program spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko na programové období 2021-2027

Program spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko na programové období 2021-2027 byl schválen Evropskou komisí dne 28.7.2022.

Program umožní partnerům společně pokračovat v úspěšné spolupráci posledních let a další společný růst příhraničních regionů.

Na saské straně zahrnuje programové území okresy Vogtlandkreis, Zwickau, Erzgebirgskreis, Mittelsachsen, Sächsische Schweiz-Osterzgebirge, Bautzen a Görlitz a městské okresy Drážďany a Chemnitz. Na české straně programové území zahrnuje Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Liberecký kraj.

Obrázek 1: Programové území Programu spolupráce Interreg

Zdroj: Interreg Sasko – Česká republika 2021-2027

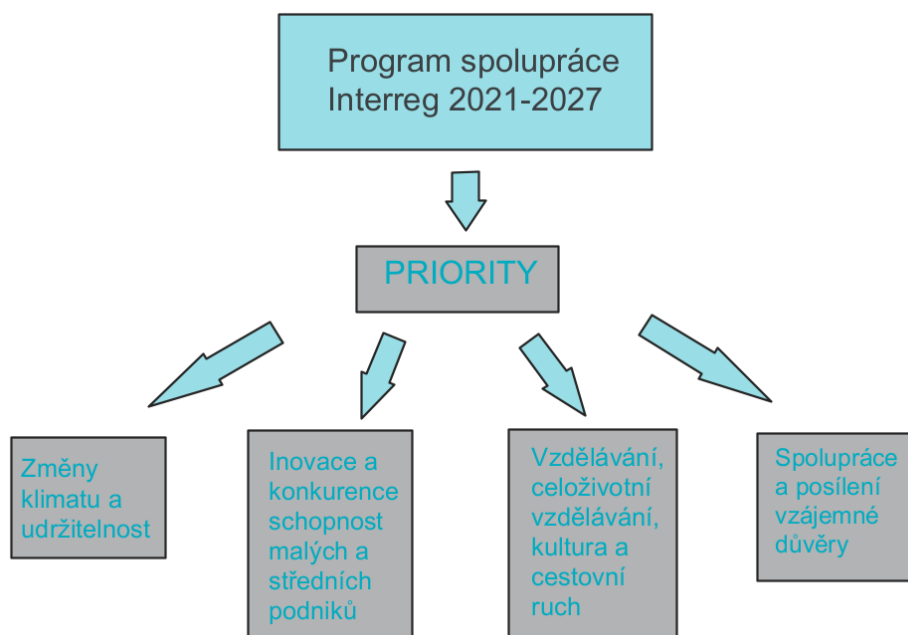
Svobodný stát Sasko a Česká republika mají společnou hranici v délce 454 km. Na programovém území žije přibližně 4,5 milionu obyvatel, z toho 3,0 milionu (66 %) na německé straně a 1,6 milionu (34 %) na české straně.

Na podporu přeshraniční spolupráce v rámci Programu poskytla Evropská unie celkem 152 364 000 EUR z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR).

Program je obecně zaměřen na následující oblasti spolupráce a podpory:

- 1) Změny klimatu a udržitelnost – přizpůsobení se změně klimatu a prevence katastrof
- 2) Inovace a konkurenceschopnost malých a středních podniků
- 3) Vzdělávání, celoživotní vzdělávání, kultura a cestovní ruch
- 4) Spolupráce a posílení vzájemné důvěry - posílení vzájemné důvěry prostřednictvím setkávání a spolupráce mezi občany obou zemí

Obrázek 2: Priority Programu spolupráce Interreg

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Na nové programové období 2021-2027 byly v rámci Programu spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko stanoveny následující prioritní osy:

Priorita 1: Inovace a konkurenceschopnost

specifický cíl:

- ⇒ Posílení expanze a konkurenceschopnosti malých a středních podniků a vytváření pracovních míst, mimo jiné prostřednictvím produktivních investic.

Priorita 2: Změny klimatu a udržitelnost

specifický cíl:

- ⇒ Podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence katastrof a odolnosti vůči katastrofám se zohledněním ekosystémových přístupů.
- ⇒ Posílení ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, včetně městských oblastí a snížení všech forem znečištění.

Priorita 3: Vzdělávání, celoživotní vzdělávání, kultura a cestovní ruch

specifický cíl:

- ⇒ Zlepšení rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního vzdělávání pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilováním odolnosti pro distanční a on-line vzdělávání a odbornou přípravu.
- ⇒ Posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích.

Priorita 4: Spolupráce a posílení vzájemné důvěry

specifický cíl:

- ⇒ Zvýšení efektivity veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a orgány, zejména s cílem vyřešit právní a jiné překážky v příhraničních regionech.
- ⇒ Posilování vzájemné důvěry, zejména podporou setkávání lidí.

Konkrétní opatření s plánovanou alokací jednotlivých prioritních os jsou uvedena v následující tabulce.

Tabulka 1: Přehled prioritních os a jejich opatření Programu spolupráce Interreg v programovém období 2021-2027

Prioritní osy	Obsah	Plánované prostředky
Priorita 1	Inovace a konkurenceschopnost	13 780 371 EUR
Specifický cíl	Posílení expanze a konkurenceschopnosti malých a středních podniků a vytváření pracovních míst, mimo jiné prostřednictvím produktivních investic	
Typ opatření M 1.1	Podpora zapojení malých a středních podniků do výzkumu a inovací	7 655 762 EUR
Typ opatření M 1.2	Vytváření a rozšiřování kooperačních sítí a služeb pro malé a střední podniky	6 124 609 EUR
Priorita 2	Změny klimatu a udržitelnost	39 809 961 EUR
Specifický cíl	Podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence katastrof a odolnosti vůči katastrofám se	

	zohledněním ekosystémových přístupů	
Typ opatření M 2.1	Prevence, zmírňování a řešení dopadů environmentálních rizik způsobených změnou klimatu	12 249 219 EUR
Typ opatření M 2.2	Zintenzivnění spolupráce v oblasti požární ochrany, zdravotnických záchranných služeb a civilní ochrany	10 718 066 EUR
Specifický cíl	Posílení ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, včetně městských oblastí a snížení všech forem znečištění	
Typ opatření M 2.3	Zachování a obnovení biologické rozmanitosti, rozvoj zelené infrastruktury a potlačování invazních druhů	16 842 676 EUR
Priorita 3	Vzdělávání, celoživotní vzdělávání, kultura a cestovní ruch	64 308 398 EUR
Specifický cíl	Zlepšení rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního vzdělávání pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilováním odolnosti pro distanční a on-line vzdělávání a odbornou přípravu	
Typ opatření M 3.1	Předškolní vzdělávání	4 593 456 EUR
Typ opatření M 3.2	Nabídky školního a mimoškolního vzdělávání	7 665 762 EUR
Typ opatření M 3.3	Odborné vzdělávání a příprava a následné vzdělávání, zvyšování	7 665 762 EUR

	kvalifikace odborných pracovníků	
Typ opatření M 3.4	Spolupráce vysokých škol a profesních akademií	7 665 762 EUR
Specifický cíl	Posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích	
Typ opatření M 3.5	Zkvalitnění cestovního ruchu ve společném regionu	18 373 828 EUR
Typ opatření M 3.6	Zachování, ochrana a zpřístupnění kulturního dědictví veřejnosti	18 373 828 EUR
Priorita 4	Spolupráce a posílení vzájemné důvěry	24 498 437 EUR
Specifický cíl	Zvýšení efektivnosti veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a orgány, zejména s cílem vyřešit právní a jiné překážky v příhraničních regionech	
Typ opatření M	Zlepšení spolupráce mezi úřady, soudy, veřejnými a státními institucemi a dalšími subjekty	9 186 914 EUR
Specifický cíl	Posilování vzájemné důvěry, zejména podporou setkávání lidí	
Typ opatření M	Projekty zaměřené na setkávání	15 311 523 EUR

Zdroj: Interreg Sasko – Česká republika 2021-2027

Cílem Evropské komise v tomto programovém období 2021-2027 je v oblasti kohezní politiky mimo jiné maximální zohlednění územního rozvoje a práce v regionech. Financování rozvojových projektů euroregionů by mělo vycházet ze strategického zkoumání konkrétních podmínek a potřeb regionálního rozvoje. Z toho důvodu Evropská komise vyžaduje zpracování strategických dokumentů

euroregionů, které definují tematické směry programu euroregionu v novém programovém období, přeshraniční potřebu rozvoje a její rozvojové podmínky, a s tím související cíle euroregionu.

Strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří je plně v souladu s požadavky Evropské komise. Strategie naplňuje priority Evropské komise konkrétními potřebami regionu.

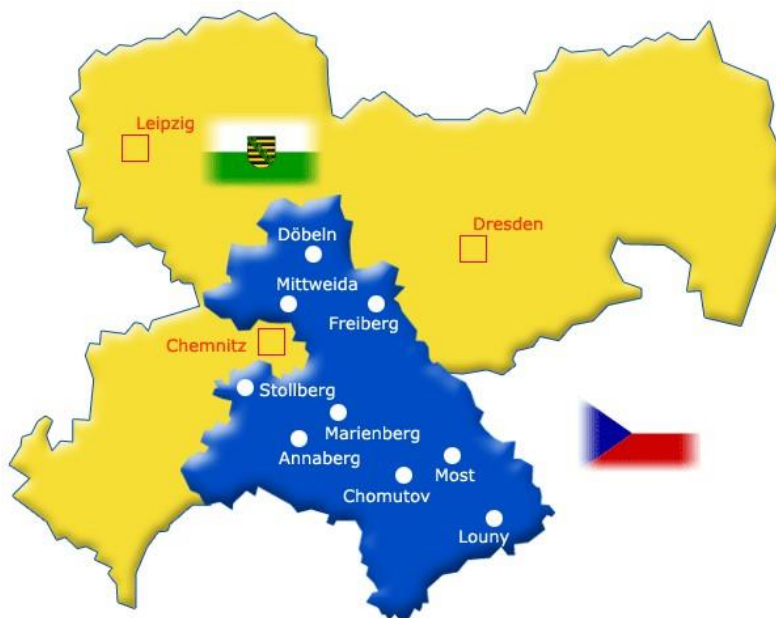
4 Euroregion Krušnohoří

Euroregion Krušnohoří/Erzgebirge je dobrovolným regionálním zájmovým sdružením měst, obcí a dalších partnerů v příhraničních oblastech České republiky a Svobodného státu Sasko, zaměřených na vzájemnou pomoc a spolupráci. Jedná se o širokou škálu aktérů s různým institucionálním zázemím, s příslušnými znalostmi a zkušenostmi – podniky, školy, zástupci z oblasti životního prostředí, cestovního ruchu, kultury, a další.

Cílem Euroregionu Krušnohoří bylo vytvořit z periferního postavení příhraničních oblastí společné hospodářské i kulturní centrum se zapojením do celé Evropy a působit ve prospěch prohloubení a rozvíjení přátelských vztahů mezi sousedními regiony a státy. Snahou je přiblížení životní úrovně obou částí euroregionu, která motivovala zástupce mnohých příhraničních obcí a regionů k vzájemnému sdružování a vytvoření silnějšího uskupení k prosazování společných zájmů. Tomuto záměru také významně přispělo rozšíření Evropské unie, které přineslo další posun k rychlejšímu navazování sousedských vztahů v příhraničních regionech a mimo jiné i širší možnosti v přípravě společných projektů.

Euroregion Krušnohoří vznikl v roce 1992 jako výraz dobré vůle obyvatel na obou stranách hranic, aby se neopakovala stinná stránka naší společné tisícileté historie. Autorita Euroregionu byla budována skrze aktivity krok za krokem. Je regionálním zástupcem na mezinárodních poradách, které se zabývají projekty z programu o přeshraniční spolupráci na obou stranách hranice. Zastupuje region také při zpracování společných rozvojových konceptů a programových dokumentů. Rozhodující roli hraje Euroregion v nasměrování malých a regionálních projektů PHARE CBC na českou stranu a projektů Interreg a fondů pro regionální práci na německou stranu.

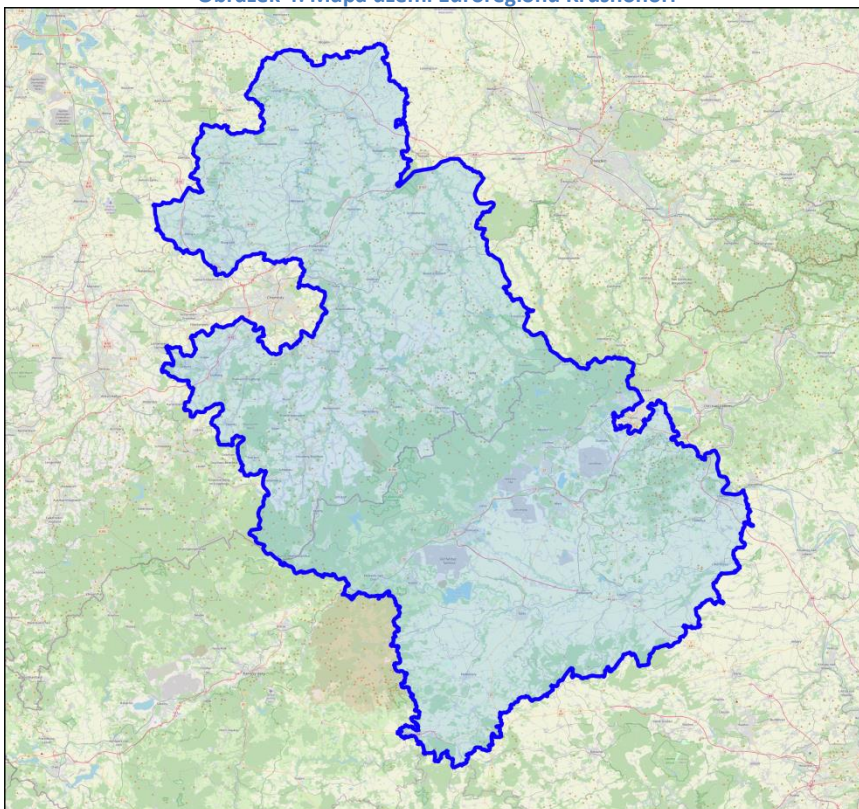
Obrázek 3: Česko-saské území Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

Euroregion Krušnohoří/Erzgebirge leží na německé straně na jihovýchodě Spolkové republiky Německo na území Spolkové země Sasko na východní hranici Evropské Unie. Na české straně se nachází na severozápadě republiky v Ústeckém kraji. Sousedí s euroregiony Egrensis (na západě) a Elbe/Labe (na východě).

Obrázek 4: Mapa území Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

4.1 Česká část Euroregionu Krušnohoří

Česká část Euroregionu Krušnohoří sdružuje 65 měst a obcí v bývalých okresech Ústeckého kraje:

Most

- ⇒ Okres Most se rozkládá na 467 km², což je 5,9 % celkové rozlohy euroregionu a je tak třetím nejmenším okresem. Svými 106 773 obyvateli, kteří tvoří 9 % obyvatel euroregionu, je třetím nejhustěji obydleným okresem (229 obyvatel na 1 km²). Leží pod Krušnými horami, na jihu se rozkládá mírně zvlněná Mostecká kotlina, kterou protéká řeka Bílina, ve východním cípu okresu se zvedají kupy Českého středohoří.

- ⇒ Okres Most je znám svojí důlní činností, především povrchním dobýváním hnědého uhlí a značně rozsáhlým chemickým průmyslem. Mnohaletá intenzivní těžba a rozvoj energetiky měly za následek nepříznivý vliv na životní prostředí a zcela ovlivnily vzhled okolní krajiny.
- ⇒ Mezi nejznámější památky patří přesunutý gotický děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, v jehož suterénu se nachází expozice Státní galerie výtvarného umění. Turisticky zajímavý je i areál hradu Hněvín z 19. a 20. století s pěknou vyhlídkou. Chloubou města a širokého okolí je autodrom a hipodrom, kde se v roce 1997 konaly první dostihy.
- ⇒ V okrese se nachází 26 obcí, z nichž 10 je členem Euroregionu Krušnohoří - Most, Hora Svaté Kateřiny, Meziboří, Brandov, Český Jiřetín, Klíny, Mariánské Radčice, Nová Ves v Horách, Obrnice, Polerady.

Chomutov

- ⇒ Okres Chomutov leží v západní části euroregionu na úpatí Krušných hor. Západní a jihozápadní část okresu tvoří východní svahy Doupovských hor, směrem severovýchodním se táhne masiv Krušných hor, který zaujímá poměrně velkou část okresu, asi 41 %. Je to druhý největší okres v euroregionu (935 km²), z jehož celkové plochy zaujímá 11,7 %.
- ⇒ K 31.12.2021 na tomto území žilo 121 480 obyvatel, což je 10,3 % z celkového počtu obyvatel euroregionu. Okres Chomutov je tedy počtem obyvatel třetím největším okresem v Euroregionu Krušnohoří. V hustotě zalidnění se však svými 130 obyvateli na 1 km² řadí na předposlední místo.
- ⇒ Chomutovsko je známo především jako oblast těžkého průmyslu, energetiky, hutnictví a těžby hnědého uhlí. V jižní části okresu je zastoupeno i zemědělství.
- ⇒ Mezi nejznámější památky patří zámek Klášterec nad Ohří s expozicí porcelánu a zámek Červený Hrádek. Turisty je vyhledávána především městská památková zóna v Chomutově či v Kadani. Na území okresu se nachází přírodní jezero zvané Kamencové, jehož vodní plocha (16,3 ha) je hojně využívána k rekreaci a vodním sportům. Za návštěvu stojí také nedaleký Podkrušnohorský zoopark.
- ⇒ V okrese se nachází 44 obcí, z nichž 19 je členem Euroregionu Krušnohoří - Chomutov, Jirkov, Kadaň, Vejprty, Klášterec nad Ohří, Blatno, Hora Svatého Šebestiána, Hrušovany, Kalek,

Kovářská, Křimov, Libědice, Měděnec, Místo, Nezabylice, Račetice, Radonice, Veliká Ves, Vysoká Pec.

Louny

- ⇒ Okres Louny se rozprostírá v jižní části euroregionu a svou rozlohou 1 118 km² je největším okresem. Z celkové rozlohy euroregionu zaujímá 14 %. V počtu obyvatel se však řadí na poslední místo. K 31.12.2021 zde žilo 85 381 obyvatel, což je 7,2 % z celkového počtu obyvatel euroregionu. Z výše uvedených údajů vyplývá, že i hustota obyvatel na území lounského okresu 76 osob na km² je nejnižší v rámci celého Euroregionu Krušnohoří.
- ⇒ Z hospodářských aktivit okresu jmenujme hlavně zemědělství specializované na pěstování obilovin, olejnin a produkci masa a vajec. Lounsko je také charakteristické pěstováním chmele, které ovlivnilo okolní krajinu a vtisklo tak tomuto kraji osobitý výraz.
- ⇒ Na území okresu se nacházejí četné přírodní rezervace a chráněná území s bohatou flórou. Některá z nich spadají do chráněné krajinné oblasti České středohoří, která sem svou menší částí zasahuje severně od města Loun.
- ⇒ Mezi významné památky patří kostel sv. Mikuláše, pseudorenesanční radnice a barokní špitál v Lounech. Součástí Okresního muzea v Lounech je archeologický skanzen Březno u Loun.
- ⇒ V okrese se nachází 70 obcí, z nichž 18 je členem Euroregionu Krušnohoří - Louny, Podbořany, Postoloprty, Žatec, Bítov, Brodec, Břvany, Cítoliby, Deštnice, Domoušice, Jimlín, Krásný Dvůr, Lubenec, Panenský Týnec, Ročov, Vrbno nad Lesy, Vršovice, Zbrašín.

Teplice

- ⇒ Okres Teplice se rozkládá v severovýchodní části euroregionu na 469 km², z jeho celkové rozlohy zaujímá 5,9 %. K 31.12.2021 žilo na tomto území 124 472 obyvatel a jejich hustota na 1 km² dosáhla hodnoty 265. Počtem obyvatel i hustotou obyvatelstva se teplický okres řadí na druhé místo v euroregionu.

- ⇒ Území okresu je velmi členité a je z jedné čtvrtiny pokryto Krušnými horami o průměrné výšce 570 m n. m. Na jihovýchodní straně zasahuje do okresu část Českého středohoří s typickými homolovitými kopci. Mezi oběma horskými útvary se rozkládá nízko položená pánev, kudy protéká řeka Bílina.
- ⇒ Z průmyslových oborů je významně zastoupen sklářský průmysl. Teplický okres proslavilo též lázeňství. Léčivé prameny se využívaly již v minulosti a dodnes jsou známé po celém světě. Velkou tradici zde má kultura, která k životu v lázeňských městech neodmyslitelně patří. Mezi nejznámější historické a kulturní památky patří Duchcovský zámek z roku 1570, proslulý působností G. Casanovy nebo Osecký klášter z 12. století.
- ⇒ V okrese se nachází 34 obcí, z nichž 8 je členem Euroregionu Krušnohoří - Osek, Dubí, Duchcov, Hrob, Bílina, Háj u Duchcova, Lukov – Štěpánov, Moldava.

Litoměřice

- ⇒ Okres Litoměřice leží v jihovýchodní části Ústeckého kraje. Celková rozloha okresu Litoměřice je 1 031 km², což je 12,9 % celkové rozlohy euroregionu.
- ⇒ K 31.12.2021 žilo na tomto území 117 582 obyvatel. Hustota obyvatel činí 114 osob/km².
- ⇒ Severní část okresu pokrývá lesnaté České středohoří s mnoha jižními stráněmi výhodnými pro pěstování ovoce, i když to v poslední době upadá. Naopak jižní, nížinná část je téměř zcela zemědělsky využita. Velkou část plochy zabírají zemědělské pozemky. Zemědělství je zde známé svou specializací na ovocnářství, zelinářství, chmelařství a vinařství.
- ⇒ K okresu patří Milešovské středohoří, Dolní Poohří, jihozápadní část okolo řeky Ohře a Podřipsko, jihovýchodní část okresu rozkládající se v nížině pod horou Říp na obou březích Labe.
- ⇒ V okrese Litoměřice se nachází 105 obcí, z nichž 6 je členem Euroregionu Krušnohoří - Libochovice, Křesín, Lkáň, Podsedice, Třebenice, Třebívlice.

a 30 firem a organizací:

- ⇒ Asistenční centrum – poradenská firma při získávání dotací, grantů a finanční pomoci pro rozvoj firem, krajů, obcí, škol a neziskové sféry, Most
- ⇒ BES s.r.o. – logistická firma se specializací na přepravu sypkých hmot, Most, Chomutov
- ⇒ Českojiřetínský spolek – spolek pro oživení Krušnohoří - Litvínov
- ⇒ ČEZ, a.s.
- ⇒ Destinační agentura Krušné hory, o.p.s., Litvínov
- ⇒ Destinační agentura Dolní Poohří o.p.s., Žatec
- ⇒ DEVELOP MOST s.r.o. – komplexní tiskové řešení, Most
- ⇒ Dopravní podnik měst Mostu a Litvínova a.s.
- ⇒ ENERGIE o.p.s. - obecně prospěšné služby dlouhodobě duševně nemocným a zdravotně postiženým občanům, Meziboří
- ⇒ Jiří Šnábl – MODUA – služby v oblasti tvorby, organizací oslav historického charakteru, rytířské turnaje, městské slavnosti, fakíři, kulturní pořady, laserové show, společenské akce, pronájem sálů, kouzelnická vystoupení, představení pro děti, Chomutov
- ⇒ Městské divadlo v Mostě s.r.o.
- ⇒ Oblastní charita Most
- ⇒ Partnerský spolek Litvínov – aktivity volného sdružení občanů, přeshraniční spolupráce v regionu, Litvínov
- ⇒ MAS Naděje, o.p.s., Most
- ⇒ Povodí Ohře, státní podnik, Chomutov
- ⇒ Středisko pro úspory energie s.r.o., Most
- ⇒ Sdružení odborových organizací CCG, Most
- ⇒ Skupina historického šermu Vítkovci, z.s., Postoloprty
- ⇒ Sport Club 2000 Chomutov
- ⇒ Střední škola technická a automobilní, Chomutov
- ⇒ Gymnázium a SOŠ – Střední odborné učiliště zemědělské a odborné učiliště, Podbořany
- ⇒ Technické služby města Mostu a.s.

- ⇒ ORLEN – UNIPETROL RPA, s.r.o., Litvínov – Záluží
- ⇒ United Energy právní nástupce, a.s., Most – Komořany
- ⇒ Vernerův mlýn o.p.s. - kulturní památka, Louny
- ⇒ Vysoká škola finanční a správní, Most
- ⇒ Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s., Most
- ⇒ Vzdělávací a rekreační centrum Lesná, o.p.s., Nová ves v Horách
- ⇒ Zoopark Chomutov, p.o.
- ⇒ Žatecký pivovar s.r.o.

Tabulka 2: Členské obce v české části Euroregionu Krušnohoří s výměrou, počtem obyvatel a průměrným věkem obyvatelstva

Název obce	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Průměrný věk obyvatel
Euroregion celkem	134 055	279 664	42,5
Blatno	4 534	578	42,7
Hora Svatého Šebestiána	3 441	335	39,4
Hrušovany	1 257	536	37,3
Chomutov	2 925	46 263	43,0
Jirkov	1 701	18 945	41,1
Kadaň	6 562	17 628	42,2
Kalek	4 866	250	42,8
Kláštepec nad Ohří	5 379	14 190	42,8
Kovářská	2 086	978	44,6
Křimov	3 033	410	40,8
Libědice	1 104	238	44,8
Měděnec	1 279	140	44,3
Místo	1 339	424	46,2
Nezabylice	669	253	41,4
Račetice	386	414	40,4
Radonice	3 162	1 185	40,9
Vejprty	977	2 704	44,3

Veliká Ves	1 781	327	40,4
Vysoká Pec	1 957	1 120	43,7
Křesín	980	325	45,6
Libochovice	1 564	3 411	44,3
Lkáň	447	180	38,8
Podsedice	1 525	656	44,6
Třebenice	2 186	1 892	42,9
Třebívlice	1 405	818	44,6
Bitozeves	2 096	460	38,4
Brodec	285	88	49,0
Břvany	938	314	40,5
Cítoliby	682	1 057	39,8
Deštnice	1 074	222	38,6
Domoušice	1 528	647	44,3
Jimlín	983	876	41,7
Krásný Dvůr	2 521	636	44,2
Louny	2 414	17 760	43,1
Lubenec	3 665	1 316	45,1
Panenský Týnec	613	439	41,9
Podbořany	6 015	6 248	41,7
Postoloprty	4 649	4 644	41,2
Ročov	1 252	553	44,6
Vrbno nad Lesy	473	198	44,6
Vršovice	557	245	45,8
Zbrašín	1 275	385	41,5
Žatec	4 268	18 570	42,5
Brandov	1 230	278	44,3
Český Jiřetín	3 363	105	48,9
Hora Svaté Kateřiny	1 846	439	43,5
Klíny	1 845	160	40,8
Mariánské Radčice	1 249	469	39,1
Meziboří	1 436	4 686	44,9
Most	8 694	62 866	42,7
Nová Ves v Horách	2 624	482	45,0

Obrnice	747	2 039	35,3
Polerady	708	226	44,4
Bílina	3 250	14 420	42,2
Dubí	3 385	7 805	42,6
Duchcov	1 541	8 589	41,5
Háj u Duchcova	751	1 313	39,5
Hrob	1 111	2 015	42,0
Lukov	963	138	43,6
Moldava	3 242	180	41,5
Osek	4 237	4 596	43,8

Zdroj: Český statistický úřad

4.2 Saská část Euroregionu Krušnohoří

Německá část Euroregionu Krušnohoří sdružuje oblasti v Zemském okrese Střední Sasko/Mittelsachsen a Zemském okrese Krušnohoří/Erzgebirgskreis.

Zemský okres Krušnohoří/Erzgebirgskreis

- ⇒ Zemský okres Krušnohoří/Erzgebirgskreis je zemským okresem Svobodného státu Sasko v Německu. Na západě hraničí s okresem Fojtsko, na severu pak s okresem Zwickau a městským okresem Chemnitz. Na východě sousedí s okresem Střední Sasko (Mittelsachsen) a na jihovýchodě s Českou republikou, konkrétně s Ústeckým a Karlovarským krajem.
- ⇒ Zemský okres Krušnohoří/Erzgebirgskreis se rozprostírá na ploše 1 828 km². Počet obyvatel činí 329 186. Hustota obyvatel je tak 180 osob/km².
- ⇒ Nachází se v saské části Krušných hor. Je zde nejvyšší hora Saska a bývalého východního Německa Fichtelberg s vrcholem ve výšce 1214,6 m n. m.
- ⇒ V zemském okrese je 59 obcí, z nichž 45 je členem Euroregionu Krušnohoří: Annaberg-Buchholz, Ehrenfriedersdorf, Elterlein, Gever, Jöhnsstadt, Lugau, Marienberg, Oberwiesenthal, Oelsnitz,

Olbernhau, Pockau-Lengefeld, Scheibenberg, Schlettau, Stollberg, Thalheim, Thum, Wolkenstein, Zschopau, Zwönitz, Amtsberg, Auerbach, Bärenstein, Börnichen, Breitenbrunn, Burkhardtsdorf, Crottendorf, Deutschneudorf, Drebach, Gornau, Gelenau, Gornsdorf, Grossolbersdorf, Grünhainichen, Heidersdorf, Hohndorf, Jahnsdorf, Königswalde, Mildena, Niederdorf, Neukirchen, Niederwürschnitz, Sehatal, Seiffen, Tannenberg, Thermalbad Wiessenbad.

- ⇒ Hlavním městem Erzgebirgskreis je Annaberg-Buchholz s cca 19 tis. obyvateli. Mezi největší města patří také Marienberg s cca 17 tis. obyvateli.

Zemský okres Střední Sasko/Mittelsachsen

- ⇒ Zemský okres Střední Sasko/Mittelsachsen se rozprostírá v srdci Svobodného státu Sasko, ve Středosaské pahorkatině, podhůří Krušných hor a východních Krušných horách. Nejvyšším místem okresu je hora Kohlberg u Neuhausenu, měřící 837 m. Na jihovýchodě okresu prochází státní hranice Spolkové republiky Německo s Českou republikou.
- ⇒ Rozloha zemského okresu Střední Sasko/Mittelsachsen je 2 117 km². Svou rozlohou je druhým největším saským okresem. S počtem obyvatel 299 675 činí hustota obyvatel 142 osob/km².
- ⇒ Krajina okresu je protkána několika říčními toky a její typický vzhled tvoří mírné kopce, široké říční nivy a příkrě se tyčící skalní stěny. Jednou z nejvyšších a nejmarkantnějších hor východního Krušnohoří je Schwarzenberg s výškou 789 m. Další dominantou oblasti je Rochlitzer Berg s výškou 353 m – pozůstatek vulkanické aktivity z dávných dob a zámek Augustusburg.
- ⇒ V celém okrese se nacházejí pozůstatky historického hornictví, které hrálo v minulých staletích významnou roli (např. nejstarší a nejvýznamnější stříbrný důl v Sasku).
- ⇒ Zemský okres sdružuje 53 obcí, z nichž 21 má městské právo. Hlavním městem Mittelsachsen a obcí s nejvyšším počtem obyvatel je univerzitní město Freiberg s cca 40 tis. obyvateli. Následuje Döbeln s cca 24 tis. obyvateli a Mittweida s cca 14 tis. obyvateli.
- ⇒ Města a obce zemského okresu Střední Sasko/Mittelsachsen:

Augustusburg, Brand-Erbisdorf, Burgstädt, Döbeln, Flöha, Frankenberg, Frauenstein, Freiberg, Geringswalde, Grossschirma, Hainichen, Hartha, Leisnig, Lunzenau, Mittweida, Oederan, Penig, Rochlitz, Rosswein, Sayda, Waldheim

Altmittweida, Bobritzsch-Hilbersdorf, Claussnitz, Dorfchemnitz, Eppendorf, Erlau, Grosshartmannsdorf, Grossweitzschen, Halsbrücke, Hartmannsdorf, Königsfeld, Königshain-Wiederau, Kriebstein, Leubsdorf, Lichtenau, Lichtenberg, Mühlau, Mulda, Neuhausen, Niederwiesa, Oberschöna, Ostrau, Rechenberg-Bienenmühle, Reinsberg, Rossau, Seelitz, Striegistal, Taura, Wechselburg, Weissenborn, Zettlitz, Zschaitz-Ottewig

Spořitelna/Sparkasse Mittelsachsen je dalším členem Euroregionu na saské straně.

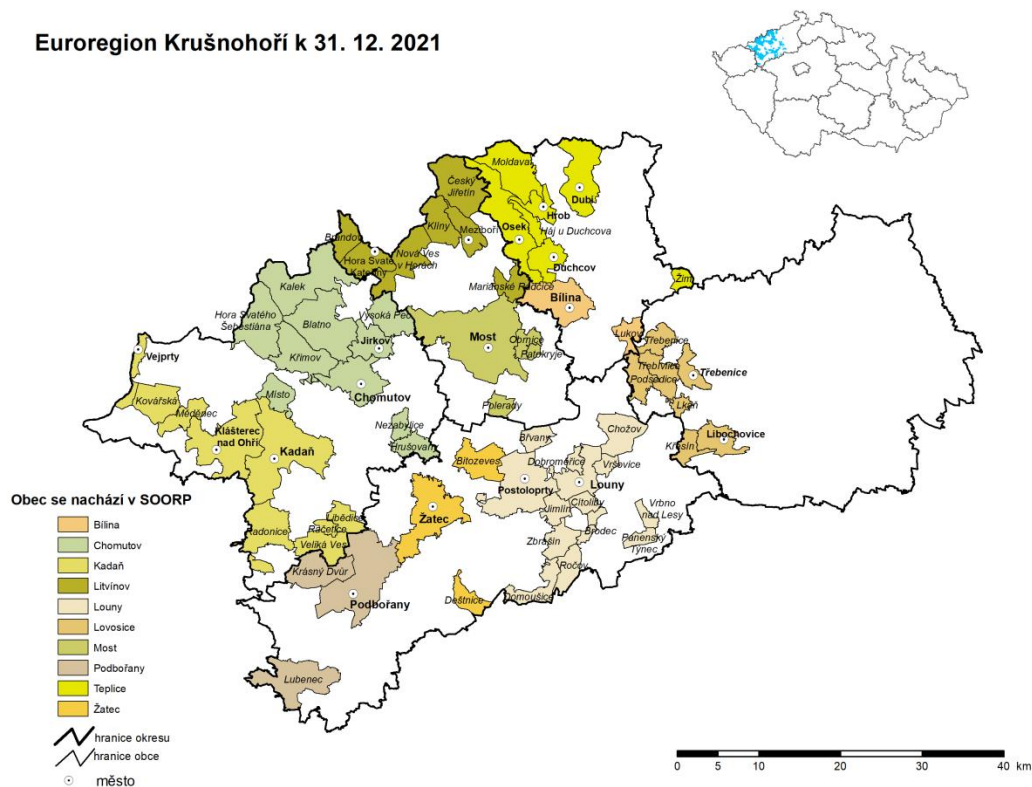
další organizace:

- ⇒ Kulturní oblast Erzgebirge-Střední Sasko - organizace vznikla sloučením bývalých kulturních oblastí Erzgebirge a Mittelsachsen. Hlavním úkolem je podporovat nositele obecního kulturního díla regionálního významu, zejména financováním.
 - ⇒ Mittelsächsische Kultur gGmbH - Střední Sasko hudební škola - Středosaské centrum vzdělávání dospělých - Centrální Sasko okresní doplňková knihovna - Středosaské centrum mediální výchovy - Zámek Rochsburg - kulturní projekty. Mittelsächsische Kultur gGmbH zastřešuje tyto různé kulturní instituce v okrese. Jedinečnost Mittelsächsische Kultur gGmbH tvoří neustále rostoucí propojení a spolupráce různých kulturních institucí. Zároveň odráží kulturní rozmanitost čtvrti.
 - ⇒ Kulturní podnik okresu Erzgebirge, vila Baldauf
 - ⇒ Oederanská lidová škola umění
 - ⇒ IHK Chemnitz - Průmyslová a obchodní komora Chemnitz je regionální lobby pro živnostníky v regionu jihozápadního Saska - Regionální komora Erzgebirge
 - ⇒ GIZEF GmbH - Centrum pro inovace a podnikání
- Podpora začínajících a mladých firem především v technologických oblastech orientovaných na budoucnost.

- ⇒ Ekonomický rozvoj Krušné hory GmbH - Wirtschaftsförderung Erzgebirge GmbH (WFE) je 100 % dceřinou společností okresu Erzgebirge a je poskytovatelem služeb pro silnou ekonomiku v Krušných horách. Působí jako rozhraní mezi administrativou, vědou, politikou a veřejností ve smyslu krušnohorských středně velkých podniků. Služby a poradenské služby jsou zaměřeny na drobnou ekonomickou strukturu a jsou úzce propojeny s komunikačními opatřeními regionálního vedení Krušných hor k propagaci Krušných hor jako atraktivní podnikatelské lokality a regionu, kde stojí za to žít, s cílem zajistit kvalifikované pracovníky.
- ⇒ EUROPE DIRECT Krušné hory - EUROPE DIRECT Erzgebirge v Annaberg-Buchholz funguje jako rozhraní mezi občany Krušných hor a Evropskou unií. Je integrován do celoevropské sítě EUROPE DIRECT.
- ⇒ Sdružení cestovního ruchu Krušnohoří
- ⇒ Sdružení "Přírodní park Erzgebirge/Vogtland"

Obrázek 5: Euroregion Krušnohoří k 31.12.2021

Euroregion Krušnohoří k 31. 12. 2021

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

Shrnutí

Obyvatelstvo a rozloha Euroregion Krušnohoří se rozprostírá na ploše 7 965 km² a k 31. 12. 2021 zde žilo 1 184 549 obyvatel. Českou část euroregionu tvoří území pěti okresů (Chomutov, Louny, Most, Teplice a Litoměřice), které zaujímají plochu 4 020 km² a podílejí se tak z 50,5 % na celkové rozloze euroregionu. Německou část tvoří dva okresy (Erzgebirgskreis a Mittelsachsen) o rozloze 3 945 km² a z celkového území euroregionu zaujímají 49,5 %.

Tabulka 3: Souhrnná data o Euroregionu Krušnohoří

Euroregion Krušnohoří	Česká část	Německá část	Celkem
Plocha v km ²	4 020	3 945	7 965
Počet obyvatel	555 688	628 861	1 184 549
Počet členů	91	109	200
Počet obcí	61	98	159
Okresy	5	2	7
Sídlo	Most	Freiberg	-

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Euroregion Erzgebirge je dobrovolný svazek oblastních sdružení hraničních okresů, který podporuje a rozvíjí přeshraniční spolupráci ve všech oblastech, jakož i pečuje o sousedskou spolupráci severočeských oblastních sdružení i všech ostatních zájemců.

Hlavním úkolem je ale upevňování lidských kontaktů na různých úrovních. Takto zřídil celou řadu společných výukových projektů, pomohl mnoha obcím s navázáním partnerských kontaktů a podporuje partnerství škol.

Dne 11.2.1993 pak byla podepsána Smlouva o spolupráci a vzájemné pomoci mezi českou stranou Euroregionu Krušnohoří a německou stranou Euroregionu Erzgebirge. Došlo tak k česko-německému zastřešení spolupráce mezi dvěma samostatnými právně příslušnými sdruženími na bázi kooperační smlouvy.

Spolupráce slouží především k podpoře následujících úkolů: životní prostředí a obnova Krušnohoří, koncepty územního a regionálního plánování, zlepšení přeshraničního provozu, hospodářský rozvoj, kultura, sport, vzdělání, cestovní ruch, ochrana před požáry, katastrofami a záchranářství.

Euroregion prosazuje a rozvíjí přeshraniční spolupráci ve všech oblastech a udržuje všestrannou, mírovou a sousedskou spolupráci.

Oblasti spolupráce:

- ⇒ Ekologická obnova regionu Erzgebirge.
- ⇒ Podpora přeshraničního územního a regionálního rozvoje (vývoj koncepcí územního a regionálního plánování).
- ⇒ Zlepšení přeshraniční dopravy.
- ⇒ Rozvoj ekonomického potenciálu.
- ⇒ Podpora kultury, sportu, vzdělávání a cestovního ruchu.
- ⇒ Spolupráce v oblasti krizového řízení - zvládání požárů, katastrof a záchranných služeb).
- ⇒ Vzájemná sociální podpora.

Tyto oblasti jsou zohledněny i v rámci zpracování strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří na programové období 2021-2027.

4.3 Organizační struktura Euroregionu Krušnohoří

Orgány Euroregionu Krušnohoří tvoří Valná hromada, Rada sdružení, Předseda, Jednatelství a Stálé komise. Valná hromada je nejvyšším voleným orgánem a je složena z pověřených zástupců měst, obcí a jiných právnických osob. Rada sdružení je výkonným orgánem. Předseda zastupuje euroregion navenek a jedná jménem sdružení. Jednatelství zajišťují administrativní úkoly spojené s činností orgánů. Mimo stálých komisí, které určuje Valná hromada, jsou vytvářeny dočasné konkrétní pracovní skupiny, které stanoví Rada.

Zpočátku pracovala pouze komise kulturní, která zahájila činnost společnými sportovními a společenskými akcemi, dále pak následovala komise životního prostředí, ze které se oddělila komise dopravní. Později byly vytvořeny komise pro krizový management a hospodářská komise, ze které se vyčlenila komise zemědělská. Postupem času, dle konkrétních potřeb, vznikaly další komise (např. sociální nebo komise pro lidské zdroje).

Významnou roli sehrály tyto odborné komise v iniciaci projektů a v posuzování projektů v programu Interreg, kde se jejich stanoviska stala neodmyslitelnou součástí hodnotící procedury. Každá komise má 15 – 20 členů rovnoměrně vybraných z české a německé strany, kteří jsou odborníky na problematiku jednotlivých oblastí.

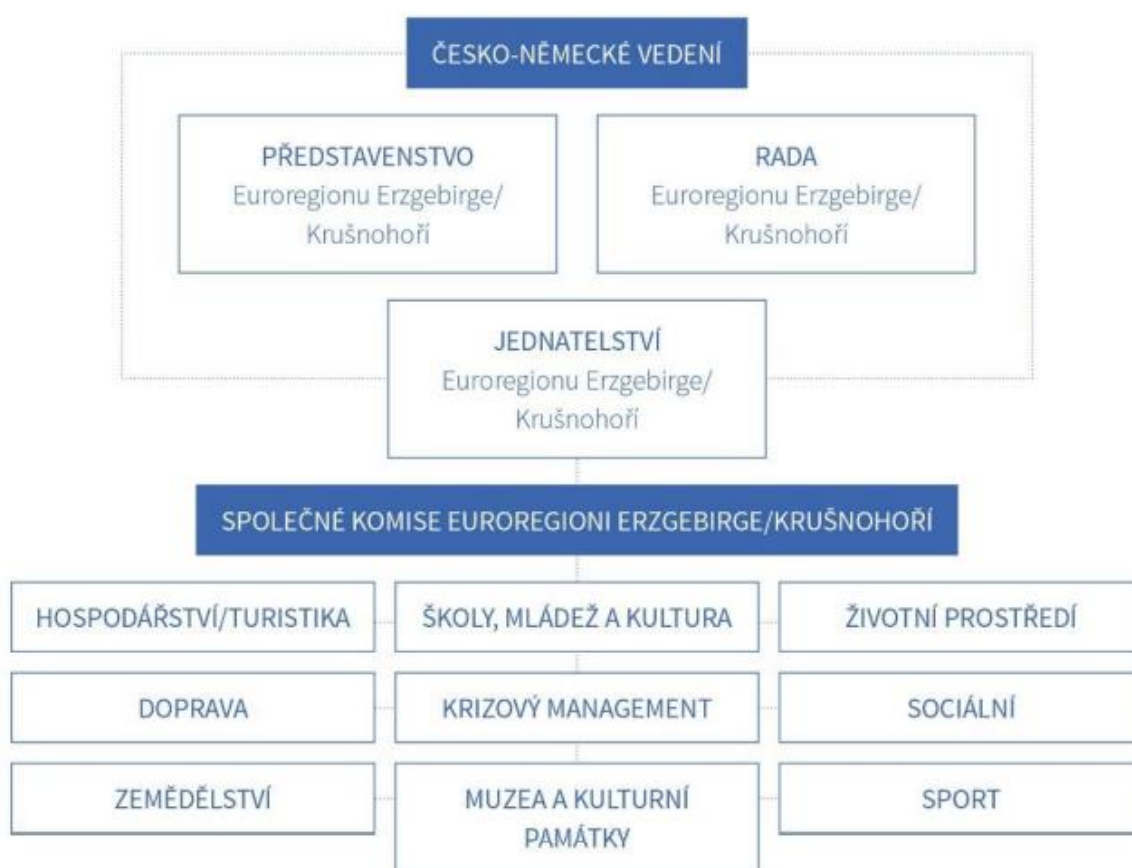
Komise působící v Euroregionu Krušnohoří:

- ⇒ Komise pro dopravu
- ⇒ Komise pro hospodářství a turistiku
- ⇒ Komise krizového managementu
- ⇒ Komise pro kulturu a práci s mládeží
- ⇒ Komise sociální
- ⇒ Komise zemědělská
- ⇒ Komise pro životní prostředí a regionální rozvoj
- ⇒ Komise pro muzea a kulturní památky
- ⇒ Komise pro sport
- ⇒ Školská komise

Výsledky práce těchto komisí můžeme vidět v řadě uskutečněných akcí a společných projektů. Euroregion Krušnohoří prezentuje svoji práci také vydáváním česko–německé brožury s názvem **Infopress**, která má za cíl seznámit veřejnost s činností euroregionu, jeho úkoly a dosaženými úspěchy.

Úkolem jednotlivých komisí je také mj. projednávání a stanovení cílů strategie, stanovení priorit v jednotlivých oblastech rozvoje euroregionu, projednávání námětů a směrů možného rozvoje euroregionu, a dále naplňování strategie, jejích cílů a opatření.

Obrázek 6: Organizační struktura Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

4.4 Smluvní a partnerská spolupráce

Euroregion Krušnohoří v rámci své činnosti spolupracuje různými asociacemi, organizacemi, institucemi či orgány veřejné správy za účelem dosažení maximální regionální soudržnosti, přeshraniční spolupráce a rozvoje příhraniční oblasti.

Asociace evropských hraničních regionů AGEG (Association of European Border Regions)

Asociace evropských hraničních regionů (AEBR) je organizací evropských euroregionů a zabývá se přeshraniční spoluprací v Evropě a na dalších kontinentech. Členství v AGEG umožňuje udržovat přímou výměnu s ostatními kolegy z celé Evropy. Asociace také zastupuje euroregiony při komunikaci s Evropskou komisí. Největší skupina v rámci AGEG má německou spoluúčasť, sdružuje 41 členů, kteří se pravidelně scházejí.

Asociace Euroregionů ČR

Euroregiony podél celé české hranice se pravidelně scházely a scházejí za účelem aktivně se připravit na nové dotační období 2021+ a podílet se na funkčním nastavení modelu fungování Fondu malých projektů.

Spolupráce vyústila v obnovení Asociace Euroregionů ČR. Memorandum o vzájemné spolupráci bylo slavnostně podepsáno dne 28.7.2022 v Liberci. Cílem asociace je prosazovat společné zájmy v rámci Evropské unie a vyjadřovat se k legislativnímu zakotvení přeshraniční spolupráce na národní i evropské úrovni. Díky nové platformě mohou euroregiony lépe koordinovat své aktivity, spolupracovat na přípravě přeshraničních dotačních programů na období 2021–2027 a v rámci těchto programů na přípravě fondů malých projektů tak, aby byly evropské peníze, které půjdou v dalších letech do příhraničí, využity na skutečné potřeby těchto regionů a jejich obyvatel.

Propojení hraničních prostorů

Pravidelná pracovní jednání v rámci projektu „Pohraničí spojuje“ pokračovala v roce 2021 videokonferenčně. Euroregiony diskutovaly dne 21.5.2022 o pandemii a jejích důsledcích, a především o roli euroregionů, které by měly být na společné hranici přinejmenším spojovacím článkem při řešení krizových situací.

Mezivládní skupina

Ministerstva, kraje, města a euroregiony, tvořící tuto česko-saskou přeshraniční pracovní komisi, se pravidelně scházejí již od roku 1992 a společně iniciují dlouhodobou spolupráci.

Spolupráce s Ústeckým krajem

Prohlubování naší dosavadní prospěšné spolupráce s krajem zůstává prioritou euroregionu, včetně zapojení komunálních politiků, poslanců a senátorů.

Spolupráce s OHK Chomutov

Vzájemnou dlouholetou spolupráci stvrdili 18.3.2021 předseda Euroregionu Krušnohoří Ing. Vlastimil Vozka a předseda představenstva Okresní hospodářské komory v Chomutově Mgr. Ing. Mgr. Jiří Dostál písemnou dohodou. OHK Chomutov a Euroregion Krušnohoří tímto vzájemně deklarují spolupráci a podíl na společných projektech a podporu podnikatelských aktivit v okrese Chomutov. Cílem naší spolupráce je vytvářet podmínky pro zvýšení hospodářské, kulturní a sociální úrovně obyvatel celého Euroregionu Krušnohoří, včetně příhraniční saské části Erzgebirge.

4.5 Významné projekty Euroregionu Krušnohoří

Moldavská dráha

Iniciativa na přeshraniční znovupropojení sídelních měst Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge (Most a Freiberg) po „Moldavské/Freiberské dráze“ doprovází Euroregion Krušnohoří už od jeho vzniku, tedy 30 let.

V roce 2018 navázal na předchozí aktivity vznik zájmových skupin na obou stranách hranice – české skupiny "Moldavská dráha" a saské skupiny "Freiberská dráha". Koordinátorem české skupiny se stal Českojiřetínský spolek (člen Euroregionu Krušnohoří), který v roce 2020 ustavil pro tento účel specializovaný subjekt – Nadační fond "Moldavská dráha/Teplický Semmering".

Aktivity pro znovupropojení Moldavské a Freiberské dráhy v roce 2021, stejně jako v roce předchozím, poznamenala opatření proti covid-19. Stejně jako v roce 2020 řada plánovaných aktivit zájmových skupin Moldavská dráha/Freiberská dráha vzala za své.

Takzvaná oficiální symbolická propojení jsou akcemi pro veřejnost, které pořádají zájmové skupiny Moldavská a Freiberská dráha od listopadu 2018, s cílem upozornit na aktivity směřující k dostavbě chybějícího úseku Holzhau-Moldava. Obě zájmové skupiny je společně pořádají od listopadu 2018, tedy od obnovení provozu na českém úseku trati po dlouhé výluce.

O přeshraniční propojení tratí, rekonstrukci nádraží na Moldavě a česko-německou spolupráci usiluje Euroregion Krušnohoří i nadále.

Krušnohorské tratě

Pro podporu znovupropojení tratí iniciovala německá strana Euroregionu Krušnohoří podpůrný projekt „Česko-německé krušnohorské tratě“. Projekt má přispět k dalšímu rozšíření povědomí o dvou nejvýznamnějších turistických tratích – Moldavská/Freiberská dráha a trati Vejprty-Chomutov-Annaberg-Buchholz. Projektoví partneři se společně s aktivními zájmovými skupinami snaží o vzájemnou výměnu za účelem podpory dostavby chybějícího úseku dráhy Holzhau-Moldava. V rámci

projektu jsou organizovány zvláštní jízdy vlaků s workshopy. Součástí projektu je mimo jiné překlad vybrané literatury za účelem rozšíření vědomostí o obou tratích. Přednášky a společné akce mají pak identifikovat možnosti dalšího využití obou drah. Projekt má propojit aktivity drážních spolků, individuálních příznivců železnice a institucí, a přispět tak prosíťování zájmů široké veřejnosti o obě dráhy. Projekt je realizován v letech 2021/2022.

Montanregion Krušnohoří na seznamu světového dědictví UNESCO

Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří je od 6. července 2019 památkou zapsanou na Seznam světového dědictví UNESCO. Zápisem se splnila dlouholetá priorita euroregionu, ve které se na samém začátku angažovaly především komise euroregionu pro muzea a kulturní památky a pro kulturu a mládež. Zachování a propagace hornických kulturních památek v Krušnohoří i v rámci projektu Montanregion zůstává nadále prioritou <http://montanregion.cz/cs/euroregionu>.

Tajemné Krušnohoří – domnělá realita

Jeden z nejvýznačnějších projektů, výstava saských umělců v Oblastním muzeu v Mostě v roce 2016, prezentovala současnou saskou výtvarnou tvorbu a přiblížila české veřejnosti její průřez. Navazující projekt s názvem Tajemné Krušnohoří – domnělá realita má za cíl uspořádat v Sasku výstavu českých umělců, zaměřenou na průmyslovou kulturu a světové dědictví Krušnohoří. I tato výstava, plánovaná na rok 2020 v dřevařském závodě Böttcherfabrik v Pöbbershau musela být z důvodu pandemie přeložena na rok 2021/2022. Projekt realizuje Kunstverein Max Christoph und Gottfried Reichel s Oblastním muzeem a galerií v Mostě s podporou FMP ve výši 15 000 EUR.

Sportovní hry dvou euroregionů

Pátý ročník her se na saské straně neuskutečnil z důvodu pandemie nemoci Covid 19.

Adventní koncert Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge

V pořadí již 28. adventní koncert Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge se v roce 2021 nemohl konat z důvodu restrikcí proti COVID – 19. Žadatel Kulturní zařízení města Postoloprty a saský partner město Wolkenstein zrealizují projekt v roce 2022. Tradiční koncert se bude konat v Postoloprtech. Zúčastní se pěvecké sbory z projektového území a doprovodným programem bude zprostředkování předvánočních tradic a zvyků v hostitelském regionu. Projekt je podpořen z FMP s výší dotace 12 357,81 EUR.

Přeshraniční soutěž mladých hasičů

Poslední ročník této tradiční oblíbené soutěže mladých hasičů obou částí Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge se uskutečnil v červnu 2019 v saském Hormersdorfu a putovní pohár hejtmana získalo družstvo Jirkova. Podle přijatého pravidla měl další ročník proběhnout v roce 2020. Organizaci převzalo město Jirkov a SDH Jirkov. Bohužel i tato soutěž musela být z důvodu pandemie zrušena. V rámci komise pro krizový management bylo projednáno, že pokračování dalšího ročníku bude realizováno prostřednictvím FMP 2021+.

Demokracie nad propastí? Dezinformace versus mediální gramotnost

Euroregion se zapojil do tohoto projektu s cílem podporovat formy vzdělávání na svém území. Projekt se zavazuje k vytvoření vzdělávacího programu v oblasti posilování demokracie a mediální výchovy v česko-saském pohraničí. Leadpartnerem je TU Chemnitz, českým projektovým partnerem je UJEP Ústí nad Labem a Euroregion Krušnohoří. Projekt byl schválen v prioritní ose Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení, s dobrou realizací 1.7.2022 – 31.12.2022. Celkové způsobilé náklady: 7 382 EUR, z toho příspěvek z prostředků státního rozpočtu 369,10 EUR.

Cílovou skupinou jsou mladí studenti bakalářských studijních programů a žáci nižší sekundární úrovně v Euroregionu Krušnohoří. Vzdělávací modul bude vycházet ze zkušeností, potřeb a specifík pohraničních oblastí. Do projektu budou zapojeni studenti společenských věd a germanistiky, kteří se

budou účastnit workshopů na obou univerzitách a žáci německých „Oberschulen“ a české základní školy (8., 9. třída) na území euroregionu. Součástí projektu bude zpracování učebních pomůcek pro podporu výuky kritického myšlení a médií, proto jsou další cílovou skupinou učitelky a učitelé na školách a také vysokých školách, případně v dalších vzdělávacích institucích. Metodiku a obsah školských projektů budou určovat obě univerzity za spolupráce participujících škol. Budou přitom zohledněna lokální specifika. Jedná se o projekt, který síťuje partnery, čímž se prolínají jednotlivé aktivity při tvorbě přeshraniční, společné digitální platformy, která bude pohodlně a bez velkých problémů přístupná všem uživatelům. Díky společným aktivitám vzniknou sítě a spojení, které povedou vedle konkrétních výsledků projektu k dalším žádoucím česko-německým synergiím.

V zájmu Euroregionu Krušnohoří a realizátorů jednotlivých projektů je zajištění možnosti v realizaci těchto projektů a záměrů pokračovat, a to ať už nebyly dokončeny nebo realizovány vůbec z důvodu pandemie koronaviru, či jiných důvodů. Cílem v novém programovém období je tedy mimo jiné taktéž zdárné dokončení realizace záměrů z minulého programového období.

5 Cíl strategie rozvoje

Principem „Strategie Euroregionu Krušnohoří na nové programové období Interreg VI 2021-2027“ je průběžná příprava a podpora vzniku projektů, které mají význam pro rozvoj příhraničních oblastí Čech a Saska a rozvoj přeshraniční spolupráce.

Cílem „Strategie Euroregionu Krušnohoří na nové programové období Interreg VI 2021-2027“ je stanovení vize a strategických cílů Euroregionu Krušnohoří, stanovení rozvojových pilířů a opatření, která budou relevantní pro rozvoj příhraniční oblasti v období 2021-2027 a vytvoření dvouletého akčního plánu.

Cílem Strategie rozvoje je vytvoření podmínek pro systematický rozvoj přeshraniční spolupráce a podporu činnosti subjektů realizujících přeshraniční spolupráci na území Euroregionu Krušnohoří na základě společného strategického dokumentu euroregionu.

Svým obsahem má tento dokument přispět kromě definování euroregionu také k nalezení příležitostí a silných stránek za účelem jejich přetváření v uskutečňované záměry.

Rozvojová strategie euroregionu je založena na vyhodnocení minulých projektů a jejich dopadů, vyhodnocení Fondu malých projektů za minulé programové období, zhodnocení nových projektových námětů členů Euroregionu Krušnohoří, průzkumu potřebnosti a priorit organizací a obyvatelstva příhraničních oblastí a provedené SWOT analýzy na téma rozvojových priorit, či na analýze ostatních rozvojových dokumentů v území, a to dle stanovených indikátorů a metodiky vyhodnocování.

Současně by však strategie rozvoje měla zahrnovat a zohledňovat dosavadní směr Euroregionu Krušnohoří (velké projekty, malé projekty a aktivity specifické pro Euroregion Krušnohoří) a plánovat tímto směrem i budoucí činnost Euroregionu Krušnohoří.

Strategie rozvoje se zaměřuje na následující oblasti:

- ⇒ Identifikace a zpracování euroregionálních témat, která budou vhodná pro realizaci velkých projektů v rámci Programu spolupráce Interreg VI 2021-2027.

- ⇒ Identifikace a zpracování témat vhodných pro realizaci malých projektů v rámci Fondu malých projektů (setkávání, people-to-people, výměna zkušeností, kulturní a sportovní akce, výměny skupin (dětí a mládeže, studentů a žáků), zvýšení jazykové vybavenosti, publicita a propagace území, aj.).
- ⇒ Identifikace a zpracování témat, která příhraniční oblasti, partnerská města, partnerské organizace, obyvatelé příhraničních oblastí považují za prioritní a potřebné řešit v novém programovém období.

Součástí strategie rozvoje jsou také návrhy možných projektových záměrů naplňujících strategické cíle a opatření jednotlivých tematických oblastí, přičemž:

- ⇒ uvedené návrhy projektů či aktivit vychází z potřeb území Euroregionu Krušnohoří jako celku,
- ⇒ uvedené návrhy projektů či aktivit nemusí mít vždy nutně přeshraniční charakter, musí však přispívat k dalšímu rozvoji příhraničního území na příslušné straně hranice, a tudíž přispívat k rozvoji území Euroregionu Krušnohoří jako celku,
- ⇒ u uvedených návrhů projektů či aktivit není přihlíženo k možnostem jejich financování z programu Interreg VI Česko-Sasko 2021-2027,
- ⇒ uvedené návrhy projektů či aktivit jsou uvedeny jako příklady, jejich výčet nepředstavuje úplný a v dané chvíli finální seznam.

Strategie rozvoje definuje přeshraniční témata, která jsou pro euroregion prioritní, a koordinuje tak činnost Euroregionu Krušnohoří v nadcházejícím programovém období. Strategie formuluje dlouhodobé cíle, opatření a aktivity, jejichž realizace by měla vést k trvalému rozvoji území. Je základním dokumentem pro realizaci projektů obcí, podnikatelských subjektů a dalších subjektů euroregionu při společném úsilí o rozvoj území a kvality života obyvatel.

6 Postup zpracování strategie

Strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří byla zpracovávána dle následujících bodů:

- 1) Vyhodnocení minulých projektů a jejich dopadů na euroregion v programovém období 2014-2020.
- 2) Vyhodnocení Fondu malých projektů z období 2014-2020.
- 3) Průzkum mezi partnerskými městy, partnerskými organizacemi, obyvateli příhraničních oblastí zaměřený na využití Programu spolupráce, realizaci velkých či malých projektů, posouzení dosavadních vývojových podmínek, a dále na témata prioritní pro další období.
- 4) SWOT analýza jednotlivých oblastí a témat, kterými se euroregion zabývá.
- 5) Zhodnocení nových projektových námětů členů euroregionu.
- 6) Analýza ostatních rozvojových dokumentů území.
- 7) Stanovení vize a strategických cílů.
- 8) Stanovení rozvojových pilířů a opatření.

V rámci zpracování strategie Euroregionu Krušnohoří byly zohledněny mj. také oblasti spolupráce Euroregionu Krušnohoří a Euroregionu Erzgebirge (české a německé strany euroregionu), respektive strategie byla zpracována v souladu s následujícími oblastmi spolupráce:

- ⇒ Ekologická obnova regionu Erzgebirge.
- ⇒ Podpora přeshraničního územního a regionálního rozvoje (vývoj koncepcí územního a regionálního plánování).
- ⇒ Zlepšení přeshraniční dopravy.
- ⇒ Rozvoj ekonomického potenciálu.
- ⇒ Podpora kultury, sportu, vzdělávání a cestovního ruchu.
- ⇒ Spolupráce v oblasti krizového řízení - zvládání požárů, katastrof a záchranných služeb).
- ⇒ Vzájemná sociální podpora.

7 Programové období 2014-2020

Program spolupráce investoval v programovém období 2014-2020 do 4 prioritních os s širokou škálou podpory realizace společných česko-německých projektů:

- ⇒ Spolupráce v oblasti požární ochrany, záchranných prací a ochrany před katastrofami, koncepční ochrana před povodněmi (PO1, 11 % plánovaných prostředků bez technické pomoci).
- ⇒ Ochrana vod, přírodní a kulturní dědictví, cestovní ruch, výstavba silnic, ochrana přírody (PA2, 46 %).
- ⇒ Vzdělávání, zaměstnatelnost (PO3, 19 %).
- ⇒ Partnerská spolupráce mezi úřady, fondy malých projektů (PA4, 24 %).

Globálním cílem programu bylo zlepšit spolupráci v příhraničním regionu, zlepšit sociální a územní soudržnost.

Program spolupráce měl v letech 2014-2020 významný vliv na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko. Přestože poslední dva roky byly ovlivněny koronavirovou pandemií, činnost Euroregionu Krušnohoří a realizace programu spolupráce značně pokročila.

7.1 Statistika schválených projektů v programovém období 2014-2020 na celém česko-saském území

Přehled schválených a proplacených projektů na celém česko-saském území (tj. nejen Euroregion Krušnohoří) v členění podle jednotlivých prioritních os je uveden v následující tabulce.

Tabulka 4: Stav schválení a čerpání podle prioritních os a specifických cílů k 31.12.2021

Prioritní osa / Specifické cíle	Plánované prostředky EU (zaokrouhleno) v milionech EUR	Počet schválených projektů	Schválené finanční prostředky EU (zaokrouhleno) v milionech EUR	Vyplacené prostředky EU (zaokrouhleno) v milionech EUR	Stav schvalování v %	Stav čerpání v %
Prioritní osa 1 - Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik	15,8	12	15,6	15,5	99 %	99 %
1 Zintenzivnění přeshraniční akceschopnosti a výkonnosti (5b)	15,8	12	15,6	15,5	99 %	99 %
Prioritní osa 2 - Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	68,7	51	69,2	59,4	101 %	86 %
2.1 Zlepšení přeshraniční ochrany vod za účelem zvýšení kvality vod (6b)	7,9	3	7,4	6,6	94 %	89 %
2.2 Zachování turistické atraktivity prostřednictvím udržitelného zhodnocení společného přírodního a kulturního dědictví (6c)	51,3	34	53,1	45,1	104 %	85 %
2.3 Prohloubení přeshraniční spolupráce za účelem zachování a podpory biologické rozmanitosti (6d)	9,5	14	8,6	7,7	91 %	89 %
Prioritní osa 3 - Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení	27,7	50	28,7	23,6	104 %	82 %
3.1 Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání (10b)	27,7	26	28,7	23,6	104 %	82 %
3.2 Zlepšení zaměstnatelnosti mladých lidí (10b)		24				
Prioritní osa 4 - Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě	36,3	46	36,9	27,4	102 %	74 %
4 posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí (11b)	36,3	46	36,9	27,4	102 %	74 %
Celý program bez technické podpory	148,5	159	150,3	125,9	101 %	84 %
PA 5 – Technická podpora	9,5		9,5		100 %	
5 Zajištění a posílení efektivity a hospodárnosti programu	9,5		9,5		100 %	
Celý program s technickou podporou	158		159,8	125,9	101 %	79 %

Zdroj: Plánované prostředky podle Programového dokumentu; údaje o schválení a čerpání k 31. 12. 2021.

Pozn.: Během roku 2022 došlo ještě ke schválení dalších projektů.

Ke konci roku 2021 bylo schváleno 159 projektů s 502 kooperačními partnery (včetně vícenásobných účastníků), z toho 243 ze Saska a 259 z České republiky. Nejvíce projektů (50) a partnerů pro spolupráci (143) je v oblasti vzdělávání (IP Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení, IP Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání a IP Zlepšení zaměstnatelnosti mladých lidí).

I když je více kooperačních partnerů z České republiky, nejvíce lead partnerů (63 %) pochází ze Saska.

Co se týče rozdělení dotačních prostředků z EU, přibližně 60 % je přiděleno saským a 40 % českým partnerům.

Většinu dotací získaly instituce v následujících regionech: Kreisfreie Stadt Dresden Erzgebirgskreis, Landkreis Görlitz, Vogtlandkreis, Liberec, Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Česká Lípa (okres a město).

Bez započtení subjektů zapojených do více projektů se na realizaci programu podílí 313 kooperačních partnerů, z toho 161 z České republiky a 152 ze Saska.

Průměrně jsou do jednoho projektu zapojeni 3 partneři. Pouze 3 projekty mají více než 8 partnerů.

Výzkumně orientované subjekty (univerzity, vysoké školy, výzkumné instituce) jsou vzájemně silně propojeny a udržují přeshraniční spolupráci. Obzvláště vysoká je podpora projektů u cílové skupiny orgánů veřejné správy a jejích institucí. Častěji zastoupenými cílovými skupinami jsou také nezisková sdružení a nevládní organizace.

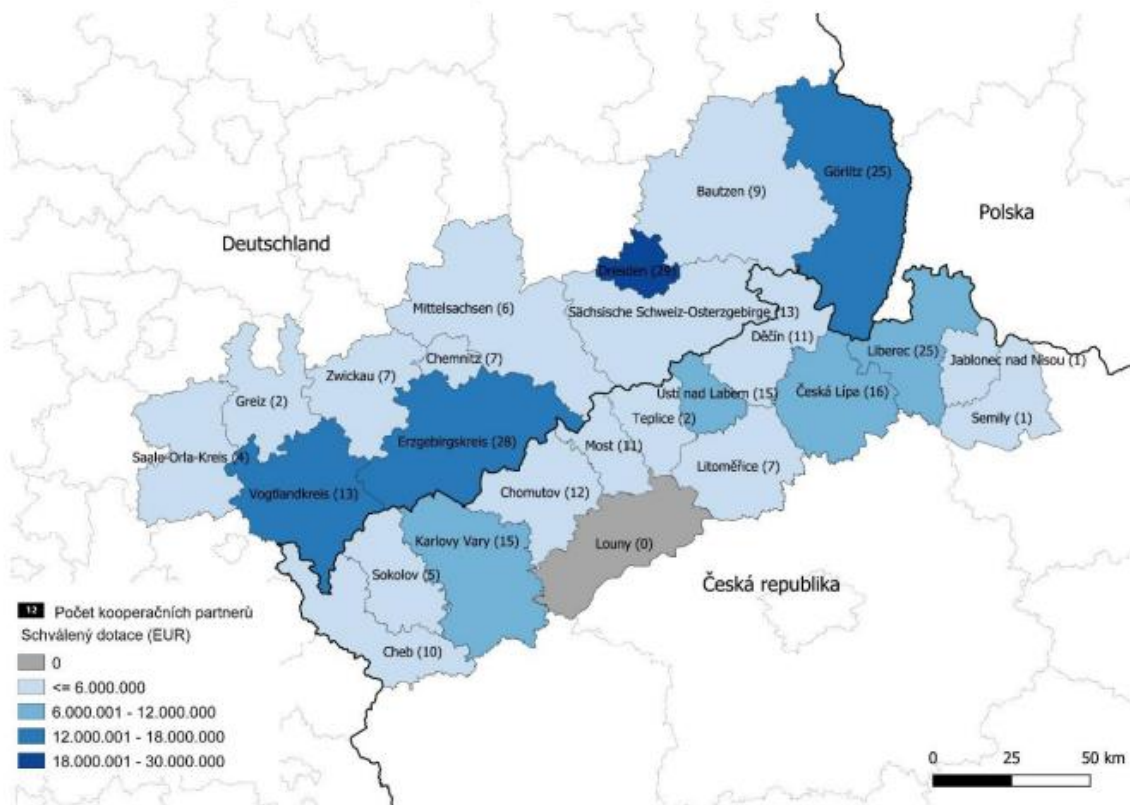
Tabulka 5: Počet kooperačních partnerů v projektech

Prioritní osa/Investiční priorita	Počet kooperačních partnerů	Z toho z ČR	Z toho ze Saska	Počet lead partnerů v ČR	Počet lead partnerů v Sasku	Objem dotací pro ČR	Objem dotací pro Sasko
1/5b	44	23	21	7	5	6 139 102	9 374 770
2/6b	11	5	6	1	2	2 930 529	4 510 496
2/6c	123	62	61	17	17	22 967 181	29 844 526
2/6d	48	26	22	2	12	2 850 112	5 491 448
3/10b	143	75	68	16	34	11 114 716	17 181 080
4/11b	133	68	65	16	30	14 069 468	22 252 972
Celkem	502	259	243	59	100	60 071 107	88 655 022 (60 %)

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn. : Stav k 16.5.2022

Obrázek 7: Regionální rozložení objemu dotací celého programu a partnerů

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 12.5.2022

Původně měly být všechny projekty dokončeny do 31.12.2022. Do konce roku 2021 mělo být dokončeno 97 % projektů.

V průběhu programového období však došlo k výraznému prodloužení doby trvání projektů z důvodu potíží s realizací nebo nedostatku národního spolufinancování.

Ke zpoždění v realizaci projektů došlo již před rokem 2020, ale koronavirová pandemie jej ještě prohloubila.

U 67 projektů (k dubnu 2022), což je více než 40 % schválených projektů, bylo nutné prodloužit dobu trvání projektu z důvodu koronavirové krize. Průměrně se projekty prodloužily přibližně o 7 měsíců. Celkově je u jednotlivých projektů požadováno prodloužení termínu do března 2023.

Tabulka 6: Stav dokončených projektů

Rok ukončení projektu	Podíl dokončených projektů k 12/2018 v %	Podíl dokončených projektů k 2/2022 v %
2018	9	7
2019	56	35
2020	92	58
2021	97	76
2022	100	99
2023		100
Stav schválených projektů	126	159

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 16.2.2022

Téměř ve všech případech realizovaných projektů bylo dosaženo společných výsledků (např. nadnárodní akční plán, nadnárodní struktura řízení, nadnárodní nástroje, nadnárodní školení, aj.). Kromě společných výsledků jsou běžným případem také samostatné výsledky a dvoustranná implementace, tj. na obou stranách hranice bylo dosaženo samostatných výsledků, které mohou být implementovány na obou stranách.

69 % realizovaných projektů v rámci Programu spolupráce mělo vliv na zvýšení výměny zkušeností, budování důvěry, zvýšení informovanosti o příslušných tématech, prohloubení/konsolidace spolupráce, zlepšení kvalifikace příslušných subjektů, či na rozvoj strategií a provádění výzkumných prací. Jedná se o tzv. nehmotné výsledky/účinky projektů.

31 % realizovaných projektů mělo ve výsledku jak hmotné tak nehmotné účinky. Jednalo se zejména o projekty investic do vybavení a budov, do zařízení, do infrastruktury cestovního ruchu, či dopravní infrastruktury – např. turistická infrastruktura, cyklostezky).

Typy dosažených výsledků realizace projektu a jejich zastoupení v celkovém množství realizovaných projektů jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 7: Typ dosažených výsledků projektů

Dosažený výsledek	Podíl zastoupení výsledku u projektů v %
Nejčastěji zmiňované výsledky	
Větší výměna zkušeností, budování důvěry	99
Zvýšená informovanost o příslušných otázkách	83
Prohloubení/konsolidace spolupráce	92
Výsledky specifické pro projekt	
Zlepšení kvalifikace relevantních aktérů	44
Realizované investice do vybavení	27
Vývoj společných nabídek vzdělávání	26
Realizované investice do infrastruktury (např. turistická infrastruktura, cyklostezky)	23
Provádění výzkumné práce	17
Vytvoření komunikační platformy	13
Zlepšení mobility osob / výměny zaměstnanců	11
Zlepšení výměny dat	11
Vývoj společných strategií a akčních plánů	11
Zlepšení kvality veřejných služeb (např. zlepšení hustoty kontroly)	10
Tvorba nových nabídek služeb	9
Zavedení/zlepšení monitorovacích systémů	7
Výsledky jednotlivých případů	
Vývoj digitálních nástrojů	4
Vypracování studií proveditelnosti	3
Lepší propojení nabídek	3
Zlepšení komunálních služeb	1
Významný příspěvek k provádění přeshraničních strategií/úmluv/směrnic	1

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Kromě výše zmíněných, byly také tzv. neidentifikovatelné výsledky projektů, jako například realizace pilotních projektů/ukázkových projektů, zakládání společných organizačních jednotek a agentur, či další výsledky, které však nebyly více popsány v závěrečných zprávách. Některé výsledky také nešlo vysledovat.

7.2 Následné využití výsledků/praktický význam projektů spolupráce

V rámci následného využití výsledků (neboli praktického významu projektů spolupráce) jsou nejčastěji zmiňována doporučení, tj. byly vypracovány praktické přístupy k řešení a doporučení pro činnosti, které mohou příslušné subjekty následně realizovat.

Dále bylo zjištěno, že bylo zakoupeno vybavení a vybudována infrastruktura, která může být využívána v delším časovém horizontu (nejméně 5 let).

V 5 % případů je patrné, že se neplánuje žádné následné použití. Bylo dosaženo převážně jednorázových výsledků (např. studií, akcí, školení), u nichž se neplánuje následné využití.

7.3 Projekty a jejich výsledky v jednotlivých investičních prioritách

Přehled projektů v jednotlivých prioritních osách, objem dotace, počet partnerů a termín ukončení realizace projektů je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka 8: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 1, SC 1 – Zintenzivnění přeshraniční akceschopnosti a výkonnosti (IP 5b)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU (schválený) v EUR	Počet partnerů	Ukončení projektu
1.1.1 Koncepční protipovodňová ochrana			
Protipovodňová opatření v povodí Vilémovského potoka – Sebnitz – studie proveditelnosti	125.460	2	30.05.2019
Sasko–český management povodňových rizik II (STRIMA II)	1.792.963	5	31.12.2020
Součet	1.918.424	7	
1.1.2 Přeshraniční investice do výstroje a vybavení, zejména do speciální techniky a do společných informačních systémů a komunikačních platforem, stavební opatření vztahujících se k jednotlivým projektům			
Zlepšení přeshraničního odvracení nebezpečí s technickým zabezpečením ochrany před katastrofami na komunální úrovni v oblasti Centrální Krušnohoří	2.099.735	2	31.12.2018
Naši dobrovolní hasiči – zodpovědnost pro budoucnost ve společném domově Evropa	1.880.365	4	31.12.2018
Pomoc nezná hranic – spolupráce hasičů v hřebenových oblastech Krušných hor	863.886	4	30.06.2018
Ukažme vodě hranice	1.553.515	2	30.06.2019
Bezpečnost obyvatel souměstí Bärenstein – Vejprty	713.582	2	31.08.2018
4 města zachraňují přes hranice	2.281.411	4	31.03.2019
Hasiči bez hranic – Propojení hasičské činnosti v příhraniční oblasti Krušné hory/Erzgebirge a investice do hasičské (speciální) techniky	1.462.218	6	31.12.2018
Spolupráce hasičů Krásná, Bad Elster a Adorf/Vogtl.	885.448	3	31.12.2019
Podpora přeshraniční spolupráce a vzdělávání v oblasti zdravotnických záchranných služeb	1.781.893	8	31.03.2019
Součet	13.522.054	35	
1.1.3 Společná cvičení, odborná příprava a školení, podpora práce s mládeží, vztahy s veřejností			
Práce hasičů nemá hranice	122.132	2	31.12.2018
Součet	122.132	2	
Celkem 5b	15.562.609	44	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Díky spolupráci v oblasti požární ochrany, záchranných služeb a zvládání katastrof byly realizovány investice do vybavení a zvýšila se kvalifikace relevantních aktérů.

Činnosti v oblasti koncepční protipovodňové ochrany se zaměřily na studie proveditelnosti.

Byly prováděny investiční a neinvestiční činnosti. Investovalo se do nákupu vybavení a zásahových vozidel. Investiční náklady činily přibližně 86 % celkových výdajů projektu.

Neinvestiční aktivity zahrnovaly společná cvičení, zlepšování jazykových znalostí, částečné přeshraniční sdílení hasičského vybavení, společné aktivity mladých hasičů a vztahy s veřejností

Konkrétní změny a konkrétního přínosu k řešení v příhraniční oblasti tak bylo dosaženo především prostřednictvím spolupráce v oblasti požární ochrany, záchranných služeb a zvládání katastrof.

Výsledky projektu spolupráce na koncepční protipovodňové ochraně mohou přispět pouze dlouhodobě a nepřímo ke snížení povodňových škod, a tím i ke značnému hospodářskému přínosu v příhraniční oblasti.

V České republice a v Sasku byly vypracovány tři studie na téma zmírnění dopadů povodní na životní prostředí a využití půdy a online katalog možností financování. Aktivity jsou v každém případě přizpůsobeny konkrétní situaci a lze je prakticky využít.

Pokud jde o zmírnění povodňových škod na dopravní a vodohospodářské infrastrukturu, byly vypracovány dvě studie o zmírnění škod na dopravní infrastrukturu a malých vodních tocích, které se týkaly vodních toků v Sasku i v České republice. Výsledky jsou v zásadě přenositelné, ale údržba vodních toků je v České republice a v Sasku organizována odlišně, což představuje překážku přenositelnosti.

Tabulka 9: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 2, SC 2.1 – Zlepšení přeshraniční ochrany vod za účelem zvýšení kvality vod (IP 6b)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU v EUR (schválený)	Počet partnerů	Ukončení projektu
2.1.1 Zlepšení kvality vody v přeshraničních povodích			
Vita-Min	2.797.358	3	31.01.2021
ResiBil – Bilance vodních zdrojů ve východní části česko-saského pohraničí a hodnocení možnosti jejich dlouhodobého užívání	1.841.627	3	31.01.2021
VODAMIN II Potenciály nebezpečí a využití důlních vod pro zkvalitnění přeshraniční ochrany vod v severních Čechách a Krušnohoří v povodí řeky Labe	2.802.040	5	31.10.2020
Celkem	7.441.025	11	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Výsledkem projektů je zlepšení hospodaření s podzemními vodami, zlepšení kvality podzemních i povrchových vod, což bude mít vliv na celý vodní ekosystém. Společná opatření se zaměřila na výměnu informací, údajů a zkušeností v rámci pracovních setkání partnerů projektu a v rámci přeshraniční „konzultační skupiny“.

Tabulka 10: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 2, SC 2.2 – Zachování turistické atraktivity prostřednictvím udržitelného zhodnocení společného přírodního a kulturního dědictví (IP 6c)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU v EUR (schválený)	Počet partnerů	Ukončení projektu
2.2.1 Investice do zachování a ochrany, propagace a rozvoje kulturního a přírodního dědictví			
ArchaeoMontan 2018	4.377.598	9	30.09.2018
Tradiční řemesla v regionu Euregio Egrensis	1.030.045	4	30.06.2019
Viva la musica – Kultura v partnerských městech Chemnitz – Ústí nad Labem a jejich regionech	814.039	3	31.05.2019
Šlechtické poklady – sběratelské radosti v Sasku a v Čechách	1.266.018	2	31.12.2018
„Antonius cum Johannis“	661.928	2	30.11.2019
Paměť v krajině Trojzemí	1.429.678	6	31.03.2020
„Železo, cín a umělecká řemesla ve Schwarzenbergu a Abertamech – dobové svědectví Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří“	2.328.446	2	31.07.2022
Montánní kulturní dědictví	3.532.373	3	30.06.2021
Slow tourism v Euroregionu Nisa – spojení kultury s přírodou	926.665	2	15.07.2019
Mezinárodní spolupráce divadel J-O-Š v Trojzemí Německo-Polsko-Česká republika	548.031	2	30.09.2019
Pro horolezce neexistují hranice	1.317.569	3	31.12.2019
Hračkářský průmysl v Krušnohoří – dvě země – dvě cesty	201.833	2	31.12.2021
Centrum kultury a umění Aš Adorf	957.950	3	31.12.2022
Součet	19.392.172	43	
2.2.2 Podpora kulturního a venkovského cestovního ruchu			
Karlova stezka II – Další rozvoj a pokračování Karlovy stezky	3.287.080	12	30.09.2021
Skřítci z přírody i hory přenesou	904.246	3	31.12.2019
Poznávání kulturního a přírodního dědictví včetně doprovodné infrastruktury v regionu Centrální Krušnohoří	2.528.542	2	30.06.2022
Od Valdštejna k Pücklerovi – knížecí kvalita služeb pro naše hosty	2.236.452	2	31.10.2020
Kulturní cesta fojtů	1.762.973	11	31.12.2020
Informační centrum Fláje	573.743	2	30.06.2019
VIA SACRA – příspěvek k zachování a propagaci společného kulturního dědictví	513.628	3	31.12.2021
Aktivní prožití společných dějin a tradic v Krušných horách	1.496.137	2	30.09.2020
Znovuoživené Krušnohoří	456.661	8	31.05.2021
Za společným dědictvím na kole i pěšky	461.689	3	31.12.2022

Historie průmyslu v Sasku a Čechách v zážitcích	562.164	3	31.12.2022
Cyklotrasa Plesná – Bad Brambach	108.168	2	30.06.2020
Součet	14.891.481	53	
2.2.3 Rozvoj turisticko-kulturní infrastruktury včetně s tím související dopravní infrastruktury			
Obnova historického, přeshraničního silničního spojení Plesná – Bad Brambach (-Aš)	6.309.490	4	30.09.2020
Okolo Hvozdu	1.400.461	3	31.12.2022
Modernizace historického přeshraničního silničního spojení Bad Elster S306 – Hranice III/2172	6.528.286	3	30.09.2021
Součet	14.238.237	10	
2.2.4 Společný vývoj koncepcí a produktů, realizace společných marketingových opatření, propojení jednotlivých zařízení a tvorba systémů pro společný management			
Turistika s výhledem	1.686.462	3	30.06.2019
Fotofestival Pískovec	187.823	2	31.03.2019
Zdař Bůh, světové dědictví!	1.929.279	3	30.09.2021
TOPOMOMO – Experimentální území moderny	462.370	2	31.12.2022
Využití moderních interaktivních technologií v oblasti ochrany, zachování a propagace přírodního a kulturního dědictví	130.237	5	30.09.2021
Realizace společných produktů v oblasti geoturismu	193.477	2	31.12.2021
Součet	4.589.648	17	
Celkem 6c	53.111.538	123	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Byly realizovány především investice do infrastruktury (např. turistické infrastruktury, cyklostezek) a do vybavení. V některých případech byly vytvořeny nové nabídky služeb. V některých projektech se projevily i další aspekty: zlepšila se kvalifikace zúčastněných subjektů, byl realizován výzkum a vyvinuty digitální nástroje.

Silnou stránkou realizace jsou konkrétní investice do infrastruktury cestovního ruchu, které byly hlavním tématem mnoha projektů. Postupně dochází k vytváření přeshraniční sítě a překlenování mezer v infrastruktuře. Bez programu spolupráce by se nepodařilo propojit infrastrukturu a aktivity v České republice a Sasku.

Pokud jde o podporu a rozvoj přírodního a kulturního dědictví, existují přesvědčivé důkazy o tom, že partnerství z velké části fungují, úspěšně realizují projekty spolupráce a z velké části jsou schopna dosáhnout očekávaných výsledků.

Projekty významně přispívají k zachování, obnově a zprostředkování kulturních památek, uměleckých děl a nemotné kultury v příhraniční oblasti.

Ve většině případů byla kulturní nabídka nebo infrastruktura v místech jednotlivých partnerů rozšířena a vylepšena o nové prvky.

Iniciativy v oblasti cestovního ruchu v prioritních oblastech přispěly ke zvýšení počtu přenocování do roku 2019. Poté následoval vnější šok v podobě koronavirové pandemie, která znamenala masivní pokles návštěvníků a přenocování.

Tabulka 11: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 2, SC 2.3 – Prohloubení přeshraniční spolupráce k udržení a podpoře biologické rozmanitosti (IP 6d)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU v EUR (schválený)	Počet partnerů	Ukončení projektu
2.3.1 Společné plánování, přeshraniční management a realizace společných opatření v oblasti ochrany přírody a životního prostředí, péče o krajinu, ochrany půdy a lesů včetně biotopů, biodiverzity a sítě NATURA 2000			
Ochrana a podpora rozmanitosti flóry			
Trvale udržitelný management travních porostů pro podporu biodiverzity	616.848	3	31.10.2019
Zvyšování rozmanitosti v lesích v regionu Centrálního Krušnohoří	359.807	2	30.11.2020
Hodnoty ekosystémových služeb, biodiverzity a zeleno-modré infrastruktury ve městech na příkladu Drážďan, Liberce a Děčína (BIDELIN)	548.925	5	30.09.2020
Zachování starých saských a českých odrůd ovoce pomocí nových konceptů – kooperační projekt	453.392	3	31.01.2020
MOOREVITAL 2018 – pokračování ochrany rašelinišť v Krušných horách	1.207.756	5	31.12.2020
Handmade Nature – Realizace praktických opatření ochrany přírody na podporu biodiverzity kulturní krajiny Krušných hor – Erzgebirge	811.077	2	31.05.2021
Ochrana a zachování vybraných biotopů, vzniklých [historickou] hornickou činností a zemědělským využíváním Krušných hor	449.937	2	30.06.2021
TetraoVit – Revitalizace rašelinišť a management biotopu tetřívka obecného ve východním Krušnohoří	447.801	6	28.02.2021
ENZEDRA Bílá místa rolnické historie: Místní užitkové a okrasné rostliny jako cesta ke zvyšování druhové rozmanitosti regionu	339.277	3	31.12.2020
Součet	5.234.819	31	
Ochrana a podpora rozmanitosti fauny			
ATHENE	725.033	4	31.05.2020
Lutra Lutra	809.706	3	28.02.2021
Přeshraniční monitoring biologických invazí jako nástroj pro ochranu sladkovodní biodiverzity	694.999	2	28.02.2021
Letět se včelami k sousedům	434.273	5	31.12.2020
Součet	2.664.011	14	
Péče o krajinu			
Paměť krajiny – přeshraniční rozvojová opatření v Česko-Saském Švýcarsku na podkladu historie krajiny	706.334	3	31.01.2020
Součet	706.334	3	
Celkem 6d	8.605.163	48	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Kromě typických meziregionálních výsledků se investovalo především do rozvoje společných strategií a akčních plánů, zlepšení výměny dat, zavedení nebo zlepšení monitorovacích systémů a provádění výzkumných prací. Fyzicko-materiální činnosti měly druhořadý význam. Za účelem dosažení lepšího stavu přírodních biotopů z hlediska jejich ochrany došlo ke zlepšení plánování a vědeckého základu.

Tabulka 12: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 3, SC 3.1 – Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání (IP 10b)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU v EUR (schválený)	Počet partnerů	Ukončení projektu
3.1.1 Podpora předškolního vzdělávání			
Jedna střecha pro naše kultury	215.803	2	31.03.2019
„Sousední světy – Nachbarwelten“ Česko-německé jazykové a mediální projekty pro děti od 3 do 8 let	413.834	2	31.03.2019
Společně si hrát a navzájem se učit	572.542	5	31.12.2019
Na úrovni očí – du und já, ich und ty. Partnerské předškolní vzdělávání Rumburk – Sebnitz.	233.243	2	31.08.2020
Součet	1.435.422	11	
3.1.2 Podpora environmentálního vzdělávání a ekologického povědomí			
„Na stopě klimatu“ - česko-německý projekt o obnovitelných zdrojích energie a environmentální výchově a vzdělávání dětí a mládeže	1.006.767	3	30.06.2019
Země – Voda – Vzduch	482.603	2	31.08.2019
Užitkové rostliny a jejich využití – děti poznávají regionální koloběh surovin	257.208	2	31.12.2019
Homo et regio	448.874	2	30.09.2019
Zelené perly kolem Nisy	203.256	2	31.12.2020
AD FONTES	437.810	4	31.12.2020
Předcházení vzniku odpadů v Libereckém kraji a okrese Görlitz	287.577	2	31.03.2020
Krušnohoří – nová krajina – nové příležitosti	308.546	3	31.08.2020
Pohraničí bez hranic	250.850	2	30.06.2022
Krušnohoří – nové ideje pro udržitelnou budoucnost	117.583	3	31.12.2022
Součet	3.801.073	25	
3.1.3 Zlepšování jazykové vybavenosti a mezikulturních kompetencí			
MUNDANI	1.324.623	2	30.06.2022
Síť interkulturní komunikace a vzdělávání	701.319	3	30.06.2019
„Labská akademie veslování“	784.444	4	30.11.2019
Dialogy – společně se učíme pro Evropu	179.606	2	31.03.2019
Konrad Zuse hledí přes hranice	413.150	3	31.12.2020
Česko-saská literární krajina. Interaktivní mapa s širokými možnostmi využití (LIS)	565.665	3	30.09.2020

Art and Science – Inovativní formy učení v přeshraniční spolupráci v česko-německo-polském trojzemí	1.424.915	3	31.12.2020
Silní sousedé 2.0 - vícejazyčnost v příhraničním regionu díky binacionální dobrovolné službě	404.898	2	30.06.2023
„Hvězdy Fanie“ – hranice překračující hudební a taneční vzdělávání pro děti a mládež	142.000	2	31.12.2022
Otevři uši, Evropo!	431.491	3	31.12.2022
Tvoříme společně trvalou Evropu	225.378	3	30.11.2022
DVA jazyky – JEDEN region	200.815	3	31.12.2022
Součet	6.798.302	33	
Celkem IP 10b / 3.1	12.034.797	69	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Kromě typických meziregionálních výsledků se investovalo především do rozvoje společných nabídek vzdělávání, do zvýšení kvalifikace příslušných aktérů a do vybavení.

Prostřednictvím společných programů německých a českých mateřských škol, jazykových kurzů pro děti a učitele, rodinných dnů, dalšího vzdělávání a doplňkových, menších stavebních úprav bylo dosaženo prohloubení spolupráce a zlepšení nabídky v mateřských školách.

Podle ukazatele výsledků se spolupráce v oblasti předškolního vzdělávání oproti výchozímu stavu v roce 2014 zlepšila.

V různých tematických oblastech ekologické výchovy byl využit potenciál spolupráce a byly vytvořeny společné nabídky vzdělávání. Množství účastníků svědčí o velkém dopadu a pravděpodobně přispělo ke zlepšení environmentálního povědomí účastníků. Podle ukazatele výsledků se spolupráce v oblasti školního vzdělávání oproti výchozímu stavu v roce 2014 zlepšila. Byla posílena výměna zkušeností v oblasti koncepcí a norem souvisejících s obsahem.

Taktéž mezikulturní dovednosti žáků a mladých lidí ve srovnání s výchozím stavem v roce 2014 se neustále zlepšují.

Tabulka 13: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 3, SC 3.2 – Zlepšení zaměstnatelnosti mladých lidí (IP 10b)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU v EUR (schválený)	Počet partnerů	Ukončení projektu
3.2.1 Podpora školních projektů a profesní kvalifikace v oblasti vzdělávání			
Simulační hra – podpora demokracie, tolerance a přeshraniční spolupráce	960.175	3	31.01.2019
H2AC4schools – Závody saských a českých škol POJETÍ světa elektromobility s vodíkem	698.376	3	30.06.2022
Přeshraniční aktivity pro profesní orientaci a vzdělávání – LABORA	413.667	2	30.06.2021
Řemesla v Trojzemí	398.468	4	31.12.2020
Archaeomontan @ School	290.220	2	30.06.2022
LIS 2.0 Česko-saská literární krajina jako platforma pro učení a hry	259.882	3	31.12.2022
Součet	3.020.787	17	
3.2.2. Podpora opatření v rámci přeshraniční odborné přípravy			
GEMINI – Společná iniciativa pro česko-německý trh práce pomocí přeshraniční profesní orientace	548.940	3	31.12.2022
„Využití moderní vizualizační a simulační techniky v oblasti dopravních systémů“	1.362.376	4	29.02.2020
Přeshraniční kooperativní výuka technologií zpracování plastů Zittau – Liberec (GreK)	757.900	3	31.03.2019
POKROK.digital – Prakticky orientovaný rozvoj kompetencí v produkční technice v regionech prostřednictvím kooperace.digital	1.138.619	5	31.12.2019

Naše světové dědictví – hornická kulturní krajina Krušnohoří/Erzgebirge	945.973	6	31.12.2020
Vzdělávání Aktivně! Inkluzivní profesní orientace v Euroregionu	1.995.148	2	31.12.2020
Průmysl 4.0 - Implementace digitálního vzdělávání do profesního vzdělávání	291.389	3	31.08.2020
ProFit v profesi – jazykovou a odbornou senzibilizací během studia	367.564	2	31.01.2021
Rozvoj přeshraniční akademické sítě pro podporu vzniku podniků	234.070	2	31.12.2019
Škola a sklo – inkubátor na cestě do života	1.025.568	3	31.10.2021
Součet	8.667.548	33	
3.2.3 Kooperační opatření vysokých škol			
Mezinárodní vzdělávací projekt – udržitelné a efektivní využívání zdrojů	1.391.036	4	31.01.2019
Prameny spojují krajiny a státy – environmentální vzdělávání a kooperace v regionu Liberec – Zittau	954.395	3	31.01.2019
Kvalifikace bez hranic: Vybudování partnerství v oblasti výzkumu techniky budov ke vzdělávání vědeckých následovníků v příhraničním regionu	545.570	2	31.03.2019
Prostor učení – Knihovnická informační platforma	731.501	5	31.12.2018
Pohybová aktivita dětí Karlovarského kraje a regionu Chemnitz v kontextu jejich celodenního režimu a úrovně motorických schopností	447.483	2	31.03.2022
IKON – IT síť kompetencí k posílení přeshraničního regionu Česko – Sasko	386.771	2	31.12.2021
Mít kuráž a utvářet náš region	255.465	4	31.08.2022
Přeshraniční vzdělávání a učení s Virtual Exchange a Flipped Classroom v jazykové výuce na TU v Liberci a TU Dresden	252.046	2	31.08.2022
Součet	4.964.267	24	
Celkem 10b / 3.2	16.652.603	74	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Kromě typických meziregionálních výsledků se investovalo především do rozvoje společných nabídek vzdělávání, vytvoření komunikační platformy, kvalifikace relevantních aktérů a do zlepšení mobility osob/výměny pracovníků.

Zlepšila se spolupráce mezi saskými a českými institucemi v oblasti vzdělávání a profesní přípravy, rozvoje kvalifikované pracovní síly a vysokoškolského vzdělávání.

Kromě toho se zlepšila přeshraniční mobilita učňů.

Zlepšila se také vhodnost nabídek vzdělávání s ohledem na potřeby a požadavky společného přeshraničního trhu práce na programovém území, a to v oblasti školního vzdělávání, rozvoje kvalifikovaných pracovníků a vysokoškolského vzdělávání.

Kromě výrazného zlepšení jsou patrné i problematické trendy:

- ⇒ Přeshraniční mobilita žáků, studentů, osob v dalším vzdělávání a kvalifikovaných pracovníků se nezlepšila a částečně se zhoršila. (vlivem koronavirové pandemie)
- ⇒ Předávání znalostí a vytváření sítí se spíše zhoršilo. (vlivem koronavirové pandemie)
- ⇒ Celkově se spolupráce v oblasti profesní kvalifikace zřetelně zlepšila, ale byla značně omezena koronavirovou pandemií a je třeba ji znovu obnovit. Je tedy pravděpodobné, že program spolupráce přispěl k pozitivnímu vývoji.
- ⇒ Projekty spolupráce přispěly ke zlepšení souladu nabídek vzdělávání s trhem práce a ke zvýšení mobility účastníků vzdělávání. Z hlediska zaměstnatelnosti mladých lidí ve vztahu k požadavkům trhu práce je nejvýznamnějším přínosem přeshraniční vzdělávání a profesní příprava.

Tabulka 14: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 4, SC 4 – Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí (IP 11b)

Opatření / Název projektu	Objem dotací EU v EUR (schválený)	Počet partnerů	Ukončení projektu
4.1.1 Partnerská spolupráce ve všech oblastech společenského života			
Spolupráce policie			
Zintenzivnění bezpečnostních opatření v daném prostoru, zejména v oblasti drogové kriminality a dalších projevů kriminality páchané v dopravě	1.612.293	4	31.12.2019
Společná přeshraniční policejní spolupráce v rámci preventivních a represivních opatření se zaměřením na boj proti extremistickým jevům.	1.245.500	4	30.06.2019
Zlepšení bezpečnosti v česko-saském příhraničí (potírání obecných a stěžejních problémů kriminality)	743.382	4	30.09.2019
Zlepšení bezpečnosti v sasko-českém příhraničí pomocí koordinované práce s veřejností	527.881	5	30.06.2019
Mobilně a efektivně ve společném příhraničí	1.216.801	2	31.12.2020
Společné potírání kriminality v oblasti komerční osobní i nákladní dopravy v sasko-českém příhraničí	890.483	3	31.12.2021
Součet	6.236.340	22	
Investice do společnosti a kultury			
Silní sousedé – česko – německé partnerství prostřednictvím dobrovolnictví	176.269	2	31.08.2019
kultura.digital	688.579	4	30.06.2019
Česko – saské pohraničí bez bariér	859.307	2	31.12.2019
Umění pozdního středověku v hornické oblasti Krušnohoří	969.103	3	30.06.2021
Archiv-Net	615.893	2	31.12.2020
Posílení institucionální spolupráce v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa	226.746	2	31.12.2022
Společně za lepší potraviny	47.719	2	31.12.2022
SVĚT, KDE SI SOUSEDÉ POMÁHÁJÍ	219.169	2	31.12.2022
CESTOVÁNÍ HENDIKEPOVANÝCH	219.948	3	31.12.2022
Součet	4.022.732	22	
Spolupráce v oblasti škodlivin v ovzduší, krajinného plánování a ekologie			
OdCom – Objektivizace stížností na zápach v Erzgebirgskreis a v Ústeckém kraji – příspěvek k analýze příčin a zjišťování zdravotních následků	1.527.125	7	30.06.2019
GECON – Geologická příhraniční kooperační síť	419.728	3	30.11.2020
Objektivní akceptace vlka v člověkem pozměněné přeshraniční krajině (OWAD)	777.532	4	30.09.2020

Přeshraniční expertní systém a systém včasného varování před geologickými riziky v Labském pískovcovém pohoří	751.385	6	31.10.2021
GeoMAP			
Nástroje geologického, hydrogeologického a geomechanického modelování pro účely zahlazování následků hornické činnosti a obnově území ovlivněného těžbou	832.648	3	30.06.2021
Rozkvetlé louky	240.536	3	31.12.2022
Česko-Saská informační platforma pro sběr, sdílení a analýzu dat o lužické populaci vlků (OWADIS)	340.611	3	30.09.2022
Bergbau / Hornictví SN-CZ	93.165	2	30.06.2022
recomine Sasko – Česko	182.961	3	31.12.2022
Součet	5.165.690	34	
Spolupráce sportovních spolků			
Dvě země, dva jazyky, spojené fotbalem.	463.119	2	30.06.2018
Basketbal jako most pro mládež v Euroregionu Elbe/Labe	670.936	2	30.09.2020
Ve čtyřech jsme silní!	995.841	4	31.12.2021
„Hra bez hranic“ - Fotbal spojuje	776.580	2	31.12.2021
„Po stopách Robina Hooda ve sportovním a kulturním duchu“	195.770	2	30.06.2022
BASKET4All – Basket4all: Když se sousedé od sebe učí	339.959	4	30.09.2022
Hra zemí	317.000	2	30.09.2022
Součet	3.759.204	18	
Spolupráce na plánování dopravy			
Rozvoj jízdenek Euro-Nisa-Ticket – ENT future 2020	565.250	2	30.09.2021
e-FEKTA Posilování městského úřadu Litoměřice a Drážďany v oblasti udržitelné mobility	651.196	3	31.05.2020
Přeshraniční spolupráce pro rozvoj železniční dopravy Sasko – ČR	724.577	5	31.01.2020
„Přeshraniční železniční trať v minulosti, současnosti i budoucnosti – propojení železniční tratí mezi Durynskem a západními Čechami“	145.107	2	31.12.2022
Součet	2.086.130	12	
Spolupráce v oblasti správní činnosti			
CLARA III: Rozvoj společné partnerské spolupráce veřejné správy v česko-saském regionu	428.065	4	30.09.2019
KONEG – koordinační síť euroregionálních skupin	229.841	2	31.12.2019
Aktivní partnerství: komunikace, důvěra, spolupráce	105.390	2	30.09.2019
ALiZi: oblast spolupráce Liberec – Zittau: podpora vzájemné spolupráce, rozvoje a prosperity	206.379	3	30.09.2020
Otevřené a moderní úřady	288.636	2	31.10.2021
Nové cesty komunální spolupráce v prostoru Euregia Egrensis	243.498	2	31.10.2022
Součet	1.501.809	15	
Spolupráce v justičním systému			
Justice CZ-SN	335.976	2	31.03.2022

Součet	335.976	2	
4.1.2 Společný fond malých projektů			
Společný fond malých projektů v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa	3.447.845	2	31.12.2022
Společný fond malých projektů Euroregionu Erzgebirge/Krušnohoří (Admin/KPF)	3.496.719	2	31.12.2022
Společný fond malých projektů v Euregiu Egrensis	3.406.300	2	31.12.2022
Společný fond malých projektů v EUROREGIONU ELBE/LABE	3.447.844	2	31.12.2022
Součet	13.798.709	8	
Celkem 11b	36.906.590	133	

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Pozn.: Stav k 31.12.2021

Kromě typických meziregionálních výsledků se investovalo především do zvýšení kvalifikace příslušných subjektů, do provádění výzkumných prací, do zlepšení úředních služeb (např. zvýšení hustoty kontrol) a do vybavení. Za pozornost stojí vyšší podíl výzkumné práce ve spolupráci mezi úřady, institucemi a zainteresovanými subjekty.

Díky projektu se podařilo výrazně posílit připravenost a akceschopnost policie v pohraničí. S ohledem na bezpečnost silničního provozu byla kontrolovaná oblast rozšířena na celé pohraničí a hustota kontrol byla zvýšena. Podle údajů ze Saska klesla kriminalita v pohraničí mezi lety 2014 a 2020 přibližně o 25 %. Tento pozitivní vývoj podpořila opatření v oblasti spolupráce. Celkově se tedy podařilo kriminalitu v příhraničních obcích omezit.

Průzkumy v rámci programového období 2014-2020, které byly prováděny v letech 2018 a 2022, ukazují (ve srovnání před a po financování) konzistentní zlepšení ve všech aspektech spolupráce.

V rámci investiční priority IP 11b (stejně jako v IP 6c) bylo dosaženo velkého pokroku při zvyšování intenzity spolupráce (k tomu pravděpodobně přispěl zejména FMP).

Díky projektům se zlepšilo vybavení pro přeshraniční kontroly a uskutečnila se řada společných aktivit s cílem zvýšit hustotu kontrol, poznat pracovní metody a činnosti projektového partnera a navázat společenské vztahy.

Spolupráce v oblasti dopravního plánování naplňuje očekávané výsledky v celém dopadovém řetězci prostřednictvím koncepčních projektů (vysokorychlostní železniční spojení Drážďany-Praha, městská mobilita) a skutečně účinného projektu dalšího rozvoje tarifního systému veřejné dopravy v příhraničním trojúhelníku Česko – Sasko – Polsko.

Spolupráce justičních orgánů je v počáteční fázi a zatím naplňuje očekávané výsledky v první části dopadového řetězce. Prostřednictvím četných akcí a hospitací, jazykových kurzů a zintenzivněním sociálních a profesních kontaktů se zlepšila výměna informací mezi aktéry v justičním systému.

7.4 Porovnání čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých prioritních os za celé česko-saské území a za území Euroregionu Krušnohoří

V programovém období 2014-2020 bylo v rámci Programu spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko realizováno celkem 171 projektů v následujících prioritních osách:

PO 1: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik

PO 2: Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

PO 3: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení

PO 4: Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě

PO 5: Technická podpora

Z celkového počtu 171 realizovaných projektů na česko-saském území bylo 37 projektů realizováno na území Euroregionu Krušnohoří (22 %).

Rozložení projektů v rámci jednotlivých prioritních os je poměrně rovnoměrné, menší podíl realizovaných projektů je pouze v prioritní ose 1 a 5.

Podrobný přehled rozložení realizovaných projektů mezi jednotlivé prioritní osy a porovnání množství realizovaných projektů na území Euroregionu Krušnohoří vůči celému česko-saskému území je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 15: Rozložení projektů v prioritních osách v porovnání celého území Programu spolupráce a území Euroregionu Krušnohoří

Prioritní osa	Projekty Programu		Projekty ERK		Podíl projektů ERK na celkovém počtu projektů Programu
	Počet	%	Počet	%	
1	12	7%	4	11%	33%
2	51	30%	10	27%	20%
3	52	30%	12	32%	23%
4	47	27%	11	30%	23%
5	9	5%	0	0%	0%
CELKEM	171	100%	37	100%	22%

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

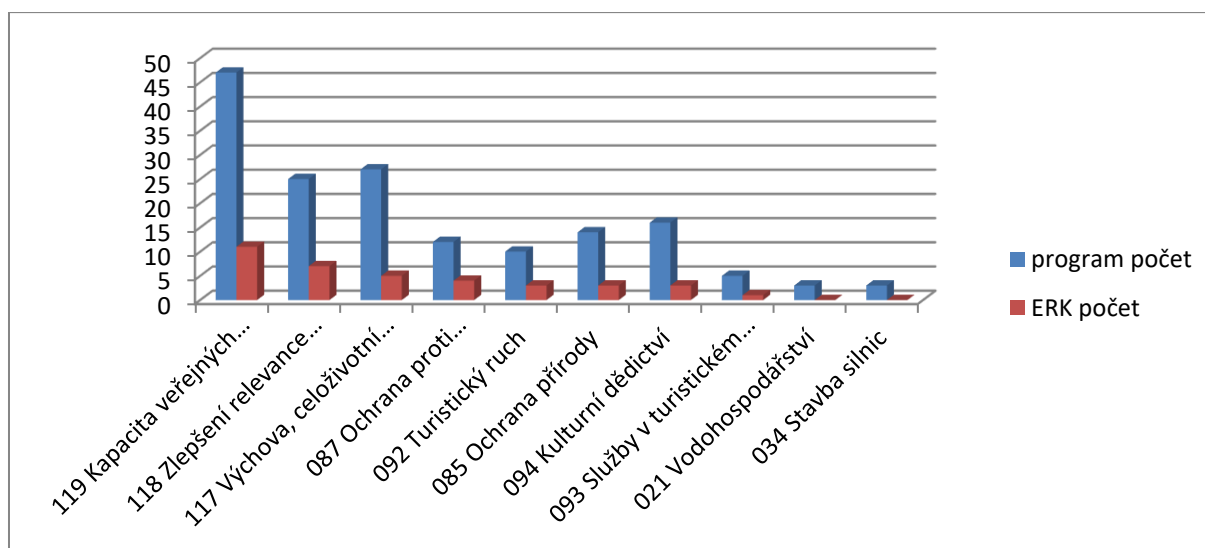
Počet projektů podle kategorie zásahů (intervencí) za celý Program spolupráce, za Euroregion Krušnohoří a v porovnání zobrazuje následující tabulka a graf:

Tabulka 16: Počet projektů podle kategorie zásahů (intervencí) za Program spolupráce a za Euroregion Krušnohoří

Kategorie zásahů (intervencí)	Program spolupráce počet	ERK počet
119 Kapacita veřejných orgánů	47	11
118 Zlepšení relevance trhu práce a vzdělávacího systému	25	7
117 Výchova, celoživotní vzdělávání	27	5
087 Ochrana proti katastrofám	12	4
092 Turistický ruch	10	3
085 Ochrana přírody	14	3
094 Kulturní dědictví	16	3
093 Služby v turistickém ruchu	5	1
021 Vodohospodářství	3	0
034 Stavba silnic	3	0

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 8: Porovnání počtu projektů Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Jak již bylo uvedeno v předcházejících kapitolách, na programové období 2014-2020 poskytla Evropská unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj a v rámci Programu spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko bylo na celém česko-

saském území čerpáno 3 956 791 111,25 Kč. Z celkové této částky bylo 750 443 920,50 Kč čerpáno na území Euroregionu Krušnohoří (19 %) – viz následující tabulka.

Tabulka 17: Porovnání objemu poskytnutých finančních prostředků v jednotlivých prioritních osách celého Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří

Prioritní osa	Objem poskytnutých fin. prostř. Programu		Objem poskytnutých fin. prostř. ERK		Podíl objemu poskytn. fin. prostř. ERK na celkovém objemu fin. prostř. Programu
	Kč	%	Kč	%	
1	387 846 793,50	10%	79 128 686,75	11%	20%
2	1 711 209 237,75	43%	258 607 956,00	34%	15%
3	710 694 657,75	18%	170 636 610,50	23%	24%
4	910 089 822,25	23%	242 070 667,25	32%	27%
5	236 950 600,00	6%	0,00	0%	0%
CELKEM	3 956 791 111,25	100%	750 443 920,50	100%	19%

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Nejvíce finančních prostředků bylo čerpáno v rámci prioritní osy 2 (Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů), a to jak na celém česko-saském území, tak na území Euroregionu Krušnohoří.

V rámci prioritní osy 4 (Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě) pak více čerpal Euroregion Krušnohoří v porovnání s celým česko-saským územím.

Nejméně finančních prostředků bylo poskytnuto na projekty realizované v prioritní ose 1 (Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik), výše finančních prostředků odpovídá počtu realizovaných projektů.

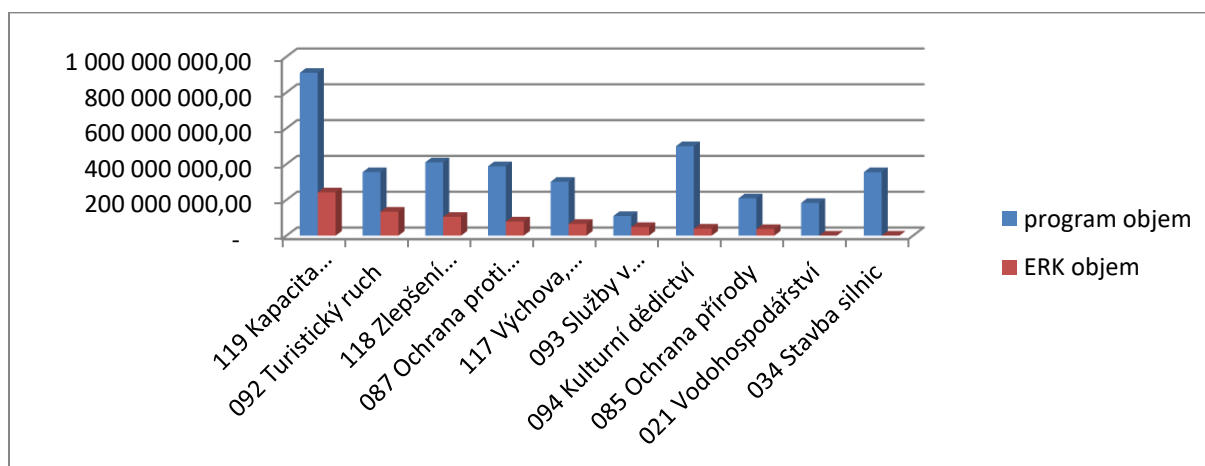
Objem poskytnutých finančních prostředků podle kategorie zásahů (intervencí) za celý Program spolupráce, za Euroregion Krušnohoří a v porovnání zobrazuje následující tabulka a graf:

Tabulka 18: Objem finančních prostředků podle kategorie zásahů (intervencí) za Program spolupráce a za Euroregion Krušnohoří

Kategorie zásahů (intervencí)	Program spolupráce objem	ERK objem
119 Kapacita veřejných orgánů	910 089 822,25	242 070 667,25
092 Turistický ruch	355 087 322,75	133 923 986,00
118 Zlepšení relevance trhu práce a vzdělávacího systému	409 655 508,25	105 153 193,50
087 Ochrana proti katastrofám	387 846 793,50	79 128 686,75
117 Výchova, celoživotní vzdělávání	301 039 149,50	65 483 417,00
093 Služby v turistickém ruchu	109 904 266,25	48 231 982,00
094 Kulturní dědictví	500 098 301,00	39 450 881,25
085 Ochrana přírody	208 539 006,75	37 001 106,75
021 Vodohospodářství	182 833 089,00	-
034 Stavba silnic	354 747 252,00	-

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 9: Porovnání počtu projektů Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

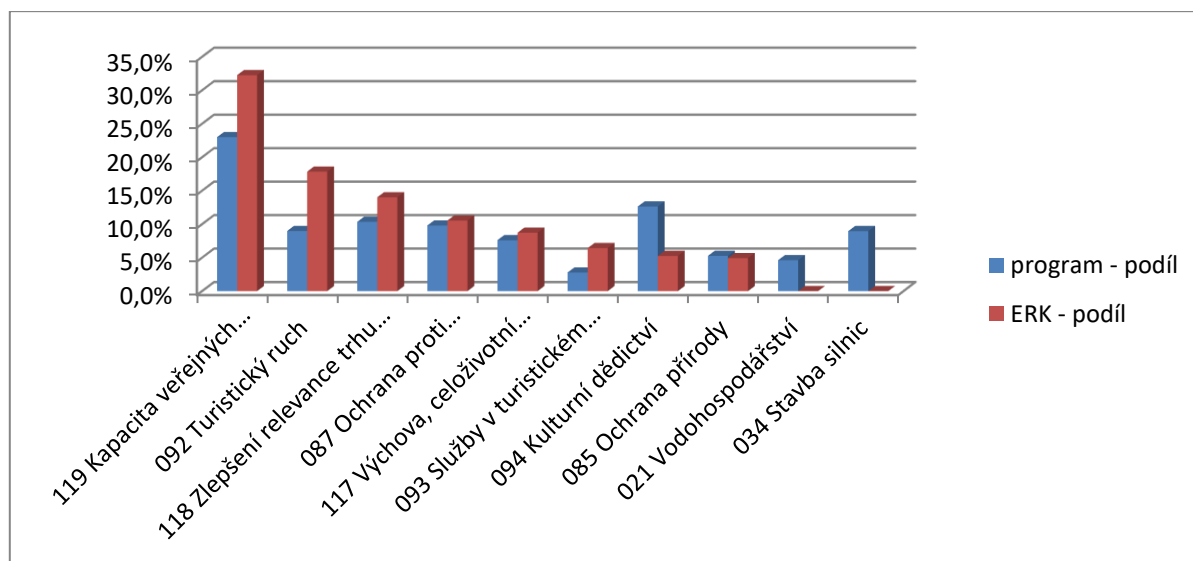
V následující tabulce je uveden podíl jednotlivých kategorií zásahů v Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří. Jejich porovnání pak zobrazuje graf.

Tabulka 19: Podíl kategorií zásahů v Programu spolupráce a v Euroregionu Krušnohoří

Kategorie zásahů (intervencí)	Program spolupráce - podíl	ERK - podíl
119 Kapacita veřejných orgánů	23,0 %	32,3 %
092 Turistický ruch	9,0 %	17,8 %
118 Zlepšení relevance trhu práce a vzdělávacího systému	10,4 %	14,0 %
087 Ochrana proti katastrofám	9,8 %	10,5 %
117 Výchova, celoživotní vzdělávání	7,6 %	8,7 %
093 Služby v turistickém ruchu	2,8 %	6,4 %
094 Kulturní dědictví	12,6 %	5,3 %
085 Ochrana přírody	5,3 %	4,9 %
021 Vodohospodářství	4,6 %	0,0 %
034 Stavba silnic	9,0 %	0,0 %

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 10: Porovnání podílů kategorií zásahů (intervencí) Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Největší rozdíly v Euroregionu Krušnohoří oproti celému Programu spolupráce jsou v oblastech kapacit veřejných orgánů a turistiky, kdy je v Euroregionu Krušnohoří alokováno mnohem více finančních prostředků, než je průměr za Program spolupráce, a dále v oblasti vodohospodářství, kultury a stavby silnic, kde je naopak v Euroregionu Krušnohoří alokováno mnohem méně finančních prostředků, než je průměr za celý Program spolupráce.

V souhrnu lze říci, že Euroregion Krušnohoří má značný podíl na čerpání finančních prostředků z Programu spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko. V dalším programovém období 2021-2027 hodlá své aktivity v rámci rozvoje regionu zintenzivnit a maximálně využít poskytnuté finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

7.5 Hodnocení spolupráce

V rámci hodnocení spolupráce je třeba zohlednit následující faktory:

- ⇒ rozdělení finančních prostředků mezi kooperační partnery v partnerských zemích
- ⇒ charakteristika, účast a vzájemné propojení kooperačních partnerů
- ⇒ složení partnerství
- ⇒ včasná realizace schválených projektů spolupráce
- ⇒ rozsah společných aktivit
- ⇒ přeshraniční charakter dosažených výsledků
- ⇒ povaha a praktický význam výsledků dosažených v rámci partnerství
- ⇒ změna intenzity a úrovně spolupráce

Základním předpokladem prohloubení spolupráce je včasná realizace schválených projektů spolupráce, a to i navzdory vlivu koronavirové pandemie, která začala v roce 2020.

Program spolupráce účinně podporuje spolupráci mezi českými a saskými účastníky. Realizace kooperačních projektů účinně zvyšuje **intenzitu spolupráce** mezi zúčastněnými subjekty, zejména pokud jde o intenzitu výměny informací, znalostí a zkušeností. Podle průzkumu se podařilo zvýšit intenzitu spolupráce i v obtížných podmínkách koronavirové pandemie. Nejvyššího zvýšení intenzity bylo dosaženo u spolupráce orgánů veřejné správy, či v rámci realizace projektů prostřednictvím Fondu malých projektů. Mimořádně pozitivní změny bylo dosaženo v oblastech cestovního ruchu a kulturního dědictví.

Dle průzkumu v roce 2022 však nedošlo ke zlepšení **úrovně spolupráce**. Důvodem by mohla být rozdílnost regionálních správ, jejich pravidla, procesy a struktury, které se obtížně překonávají a výrazně tak omezují možnosti spolupráce přeshraničních partnerů. Pomocí převládajících aktivit, jako je výměna informací, zvyšování povědomí, rozvoj koncepcí, lze dosáhnout pouze určité úrovně spolupráce.

Aby bylo možné úroveň výrazně zvýšit, bylo by třeba klást větší důraz na závazná pravidla, procesy a struktury, pokud by to bylo proveditelné. Například spolupráce v oblasti vzdělávání je kvůli různým byrokratickým předpisům v jednotlivých zemích časově velmi náročná a za současných podmínek ji lze jen stěží zintenzivnit. Zde program regionální aktivní spolupráce naráží na limity systémů jednotlivých států.

Souhrnné hodnocení spolupráce dle jednotlivých faktorů je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 20: Souhrnné hodnocení spolupráce

Faktor spolupráce	Silné stránky	Slabé stránky
Rozdělení finančních prostředků mezi kooperačními partnery v partnerských státech	⇒ Investice jsou realizovány na obou stranách hranice, a to v poměru 60:40 (Sasko:ČR)	⇒ Nevyvážené rozdělení u SC 2.3 – Prohloubení přeshraniční spolupráce k udržení a podpoře biologické rozmanitosti (IP 6d)
Charakteristika, účast a propojení kooperačních partnerů	⇒ Na realizaci programu se podílí 502 kooperačních partnerů z obou zemí téměř stejným počtem (259 z ČR, 243 ze Sasko). ⇒ Bez započtení vícekrát započtených subjektů pochází 161	

	kooperačních partnerů z ČR a 152 ze Saska.	
Složení partnerství	⇒ Přibližně 80 % partnerství je aplikačně zaměřených, tj. partnerství se skládá převážně z partnerů, kteří jsou aktivní ve své vlastní sféře vlivu a mají zájem o následné využití výsledků projektu. ⇒ Ze všech kooperačních partnerů jsou nejlépe propojeny subjekty zaměřené na výzkum.	⇒ V případě partnerství zaměřených na výzkum bez účasti partnerů zaměřených na aplikaci nebo s jejich malou účastí je problémem přechod výsledků projektu do praxe, a tedy jeho následné využití. ⇒ Přesnost shody kooperačních partnerů se zamýšleným cílem projektu je trvalou výzvou.
Včasná realizace schválených projektů spolupráce	⇒ Podařilo se dokončit 76 % schválených projektů spolupráce, přestože třetina období realizace byla pod vlivem pandemie covid-19.	⇒ U 40 % schválených projektů bylo nutné prodloužit dobu trvání projektu.
Rozsah společných činností	⇒ Činnosti jsou vzájemně silně propojeny (69 % činností je podle vyjádření kooperačních partnerů prováděno společně). ⇒ Partnerství většinou pracují na společných klíčových aktivitách, které jsou podle potřeby doplněny samostatnými nebo jednostrannými aktivitami. Téměř ve všech zkoumaných projektech bylo dosaženo společných výsledků.	⇒ Přímá spolupráce saských a českých partnerů na společných výsledcích namísto paralelního, odděleného zpracování jednotlivých izolovaných témat je obzvláště náročná a představuje trvalou výzvu.
Přeshraniční charakter dosažených výsledků	⇒ V programech spolupráce se dosahuje mnoha typů výsledků, většinou společných výsledků v kombinaci se samostatnými výsledky na obou stranách hranice.	⇒ Přeshraniční charakter dosažených výsledků je často uváděn, ale ze závěrečných zpráv je často obtížné jej pochopit. ⇒ Ukazatele poskytují celkové hodnoty na úrovni projektu, ale aktivity na obou stranách hranice jsou obtížně sledovatelné (např. v ČR bylo podpořeno x ha stanovišť a v SN x ha stanovišť).
Povaha a praktický význam výsledků dosažených prostřednictvím partnerství	⇒ Projekty nejčastěji posilují výměnu zkušeností, budují důvěru, zvyšují povědomí o příslušných otázkách a prohlubují nebo upevňují spolupráci. ⇒ V 90 % případů jsou k dispozici informace o následném využití výsledků, a tedy o praktickém významu projektů spolupráce.	⇒ Účinnost programu spolupráce v dlouhodobějším horizontu závisí na tom, zda se podaří v budoucnu realizovat vypracovaná řešení a doporučení k opatřením.

Změna intenzity a úrovně spolupráce (celkový dopad)	⇒ Projekty spolupráce účinně zvyšují intenzitu spolupráce mezi zúčastněnými subjekty, zejména pokud jde o intenzitu výměny informací, znalostí a zkušeností.	⇒ Při převažujících činnostech, jako je výměna informací, zvyšování povědomí, rozvoj koncepcí, lze dosáhnout pouze určité úrovně spolupráce. ⇒ Nejméně zlepšení bylo dosaženo v oblasti závazných pravidel, procesů a struktur.
--	--	--

Zdroj: Procesní a implementační evaluace

Lze shrnout, že program spolupráce účinně podporuje spolupráci mezi saskými a českými aktéry, a tím dosahuje svého hlavního cíle.

Zároveň jsou aktéři programu neustále vyzýváni ke kontrole rizikových faktorů, které mohou snížit přínos programu k přeshraničnímu dopadu (a které lze programem ovlivnit).

Jedná se zejména o:

- ⇒ jednostranné aktivity, žádné společné výsledky;
- ⇒ příliš malá kapacita partnerů pro řízení projektů;
- ⇒ příliš mnoho konceptů, příliš málo skutečné realizace;
- ⇒ příliš málo partnerů, kteří jsou aktivní ve své vlastní sféře vlivu;
- ⇒ financování (výzkumně zaměřených) typů projektů, které monitorovací výbor nemůže komplexně posoudit z hlediska obsahu;
- ⇒ příliš mnoho administrativních překážek při realizaci projektu a
- ⇒ nedostatečná kontrola úspěšnosti (např. prostřednictvím nedostatečných ukazatelů).

8 FMP – Fond malých projektů

V rámci Programu spolupráce na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko poskytují euroregiony na česko-saské hranici v souladu s ustanoveními Společného realizačního dokumentu podporu malým projektům přeshraniční spolupráce. Fond malých projektů je zaměřen především na realizaci aktivit v oblasti setkávání, takzvaných projektů people-to-people. Jeho cílem je další zintenzivnění přeshraniční spolupráce ve všech oblastech společenského života.

Jedná se zejména o:

- ⇒ Organizace a realizace seminářů, konferencí a informačních akcí;
- ⇒ Organizace a realizace setkávání, výměny zkušeností, představení, kulturních a sportovních akcí;
- ⇒ Výměny skupin, především výměny skupin dětí, mládeže, studentů a žáků;
- ⇒ Vzdělávací opatření včetně jazykových modulů pro zvýšení jazykové vybavenosti;
- ⇒ Projekty zaměřené na publicitu a propagaci území, vytváření vícejazyčných publikací a informačních materiálů (přínejmenším v českém a německém jazyce);
- ⇒ Zpracovávání analýz pro přípravu projektů v rámci Programu spolupráce;
- ⇒ Vývoj informačních a komunikačních systémů pro společné pohraničí.

V rámci Fondu malých projektů mohou být podporovány malé projekty s lokálním charakterem přeshraniční spolupráce až do výše dotace 15 000 EUR z prostředků ERDF. Celkové výdaje malého projektu nesmějí přesáhnout hranici 30 000 EUR.

Fond malých projektů FMP je realizován formou velkého projektu „Společný fond malých projektů Euroregionu Erzgebirge/Krušnohoří“.

V programovém období 2014-2020, v důsledku pandemie COVID-19, se realizace malých projektů zpomalila, došlo i k neplánovanému vracení finančních prostředků. Na základě toho došlo během let

2020-2021 ke schválení náhradních českých projektů, které se mohou realizovat do konce října 2022. Na české straně euroregionu byly prostředky v plné výši navázány již v roce 2020.

Rozdělení finančních prostředků v rámci Fondu malých projektů v letech 2014-2020 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 21: Rozdělení finančních prostředků Euroregionu Krušnohoří v rámci FMP v letech 2014-2020

	Česká republika	Sasko	Celkem
Prostředky EU pro malé projekty €	1 256 138,66	1 359 024,35	2 615 163,01
Prostředky EU pro administraci €	274 078,06	616 303,65	890 381,71
Prostředky EU celkově €	1 530 216,72	1 975 328,00	3 505 544,72
Celkový počet předložených projektů	135	145	280
Celkový počet vyplacených projektů	125	109	234

Zdroj: Výroční zpráva ERK 2021, stav k 31.12.2021

V rámci minulého programového období bylo podáno celkem 280 „malých projektů“, z toho 135 na straně české a 145 na straně německé.

K 31.12.2021 bylo dokončeno a finančně vyúčtováno celkem 234 projektů, z nichž 125 na straně české a 109 na straně německé.

Tzn., že německá strana předložila více projektů než česká strana, a to v poměru 48:52 (Česko:Sasko). V realizaci projektů je však zase vpředu česká strana, které bylo ke konci roku 2021 proplaceno 53 % projektů oproti 47 % na německé straně.

Dá se však říci, že poměr realizovaných projektů v rámci Fondu malých projektů je z hlediska české a německé strany vcelku vyvážen.

Projekty, které byly schválené v náhradním termínu mohou být realizované do 31.10.2022, přičemž vyúčtování realizace projektů musí být doloženo do 31.12.2022. Konečná statistika realizovaných a finančně podpořených projektů bude tedy ještě aktualizována ke konci roku 2022.

Obsahová rozmanitost projektů sahá od spolupráce záchranné služby a hasičů přes vzdělávání, kulturu, sport, ochranu přírody a turistiku až po strategickou spolupráci institucí. To znamená, že bylo dosaženo plného navázání finančních prostředků.

Přehled oblastí jednotlivých projektů v ČR je uveden v následující tabulce. Nejvíce projektů bylo realizovaných v oblasti Kultura a mládež a v oblasti Hospodářství.

Tabulka 22: Přehled projektů Euroregionu Krušnohoří v jednotlivých oblastech/komisích na území ČR

Oblast/komise	Počet projektů	Objem dotace v EUR
Hospodářská komise	52	594 591,46
Krizový management	10	98 518,63
Kultura a mládež	68	672 748,21
Muzejní komise	7	73 110,19
Sociální komise	8	77 399,57
Sportovní komise	22	257 428,25
Zemědělská komise	1	7 566,31
Životní prostředí	3	33 824,42
Celkem	171	1 815 187,04

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

Pozn.: Pokud projekty spadají do více oblastí, jsou v tabulkách načteny vícekrát. Z toho vyplývá rozdílný počet projektů v souhrnu.

4 projekty s dotací 25 048,24 EUR nebyly z důvodu pandemie COVID-19 dokončeny.

Nejčastějšími žadateli o dotaci z Programu spolupráce byly obce či sdružení obcí a nestátní neziskové organizace. Podrobný přehled o typu žadatele je zobrazen v následující tabulce.

Tabulka 23: Přehled typů žadatelů projektů Euroregionu Krušnohoří na území ČR

Typ žadatele	Počet projektů	Objem dotace v EUR
obec, sdružení obcí	66	629 857,25
škola	8	75 419,20
NNO	56	632 993,58
ERK	3	36 674,23
Ústecký kraj	1	14 502,81
státní podnik	1	12 190,53
Celkem	135	1 401 637,60

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

V Německu bylo opět nejvíce projektů realizováno v oblasti Kultura a mládež, dále pak v oblasti Sportu a Hospodářství.

Tabulka 24: Přehled projektů Euroregionu Krušnohoří v jednotlivých oblastech/komisích na území Saska

Oblast/komise	Zkratka komise	Počet projektů	Objem dotace v EUR
Kultura a mládež	SJK	78	871 702,98
Hospodářská komise	WiF	21	271 793,89
Sportovní komise	Sport	25	302 101,96
Sociální komise	Soziales	12	121 420,27
Krizový management	BKR	8	103 854,57
Zemědělská komise	Landwirtschaft	1	10 628,67

Muzejní komise	Museen	6	85 716,56
Dopravní komise	Verkehr	2	26 960,22
Životní prostředí	Umwelt	2	19 731,06
Celkem		155	1 813 910,18

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

Pozn.: Pokud projekty spadají do více oblastí, jsou v tabulkách načteny vícekrát. Z toho vyplývá rozdílný počet projektů v souhrnu.

V souhrnu bylo s podporou Programu spolupráce Interreg v období 2014-2020 realizováno 326 projektů, nejčastěji v oblasti Kultury a mládeže, dále pak v oblasti Hospodářství a následně v oblasti Sportu. Celková výše poskytnuté dotace na tyto projekty činí 3 629 097,22 EUR (viz následující tabulka).

Tabulka 25: Přehled projektů Euroregionu Krušnohoří v jednotlivých oblastech/komisích na celém česko-saském území

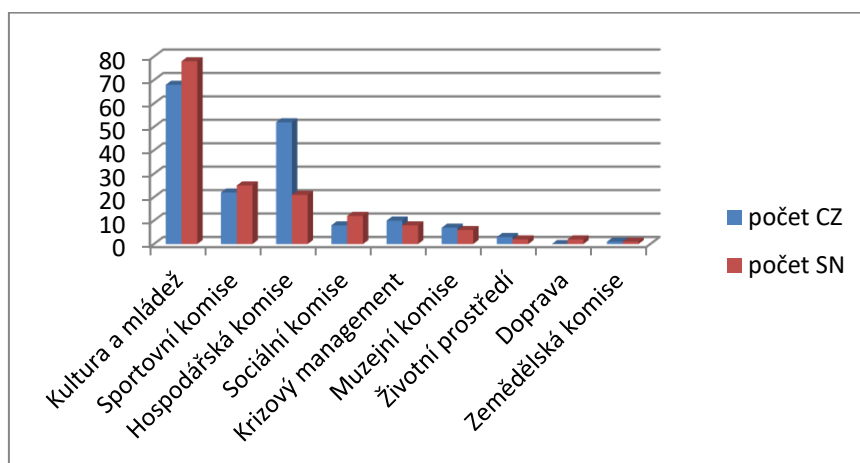
Oblast/komise	Počet projektů	Objem dotace v EUR
Hospodářská komise	73	866 385,35
Krizový management	18	202 373,20
Kultura a mládež	146	1 544 451,19
Muzejní komise	13	158 826,75
Sociální komise	20	198 819,84
Sportovní komise	47	559 530,21
Doprava	2	26 960,22
Zemědělská komise	2	18 194,98
Životní prostředí	5	53 555,48
Celkem	326	3 629 097,22

Zdroj: Euroregion Krušnohoří

Pozn.: Pokud projekty spadají do více oblastí, jsou v tabulkách načteny vícekrát. Z toho vyplývá rozdílný počet projektů v souhrnu.

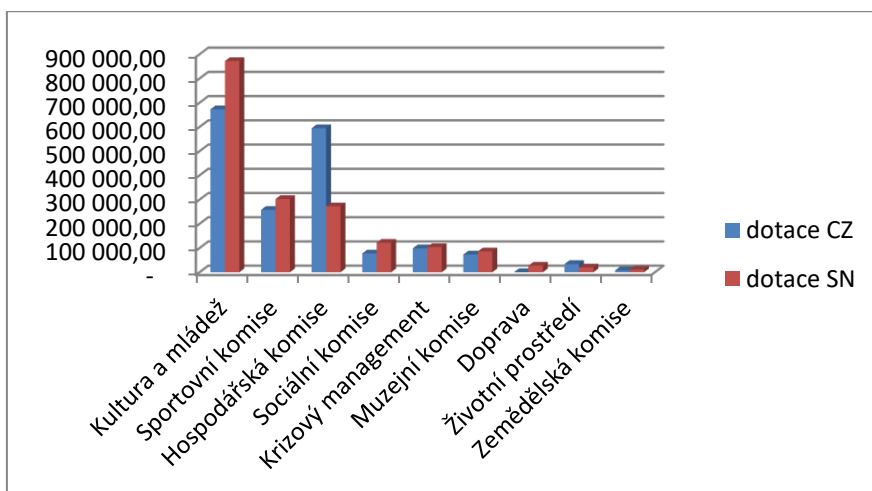
Následující grafy zobrazují porovnání počtu projektů a objemu poskytnutých finančních prostředků v rámci Fondu malých projektů v České republice a Sasku.

Obrázek 11: Porovnání počtu projektů v České republice a Sasku

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 12: Porovnání objemu poskytnutých finančních prostředků v České republice a Sasku

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Rozdíl v počtu projektu a objemu finančních prostředků České republiky a Sasko v jednotlivých oblastech zobrazuje následující tabulka a grafy.

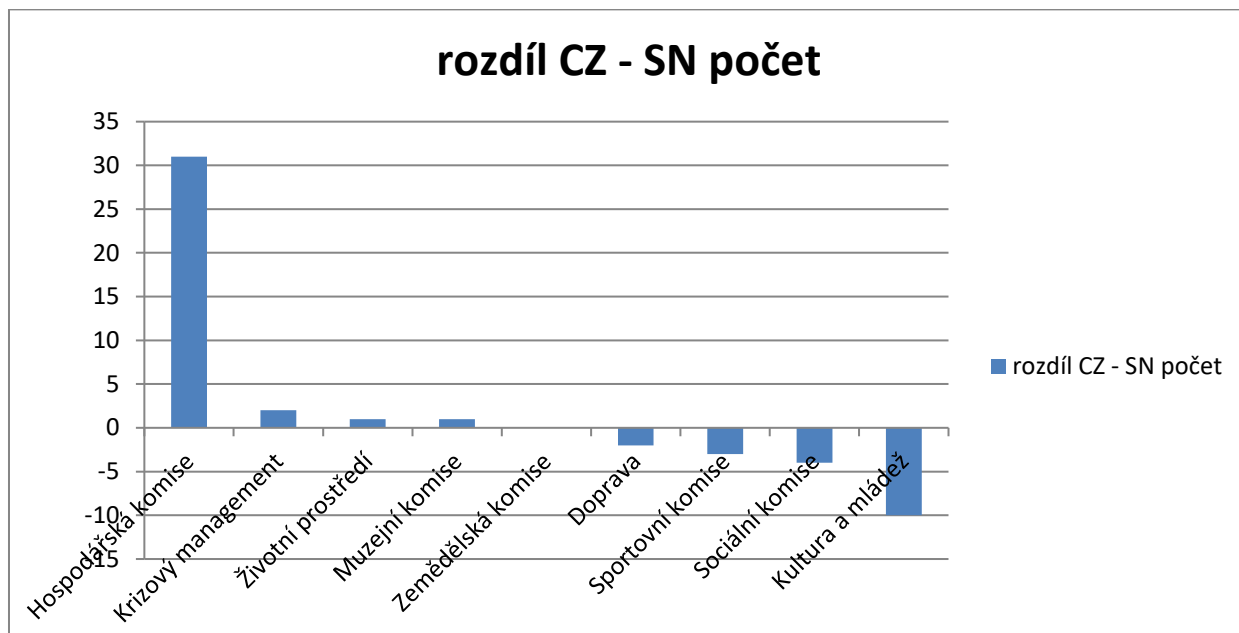
Tabulka 26: Rozdíl počtu projektů a objemu dotace ČR a Sasko

Oblast/komise	Rozdíl ČR - Sasko	
	Počet projektů	Objem dotace v EUR
Hospodářská komise	31	322 797,57
Životní prostředí	1	14 093,36
Zemědělská komise	0	-3 062,36
Krizový management	2	-5 335,94
Muzejní komise	1	-12 606,37
Doprava	-2	-26 960,22
Sociální komise	-4	-44 020,70
Sportovní komise	-3	-44 673,71
Kultura a mládež	-10	-198 954,77

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

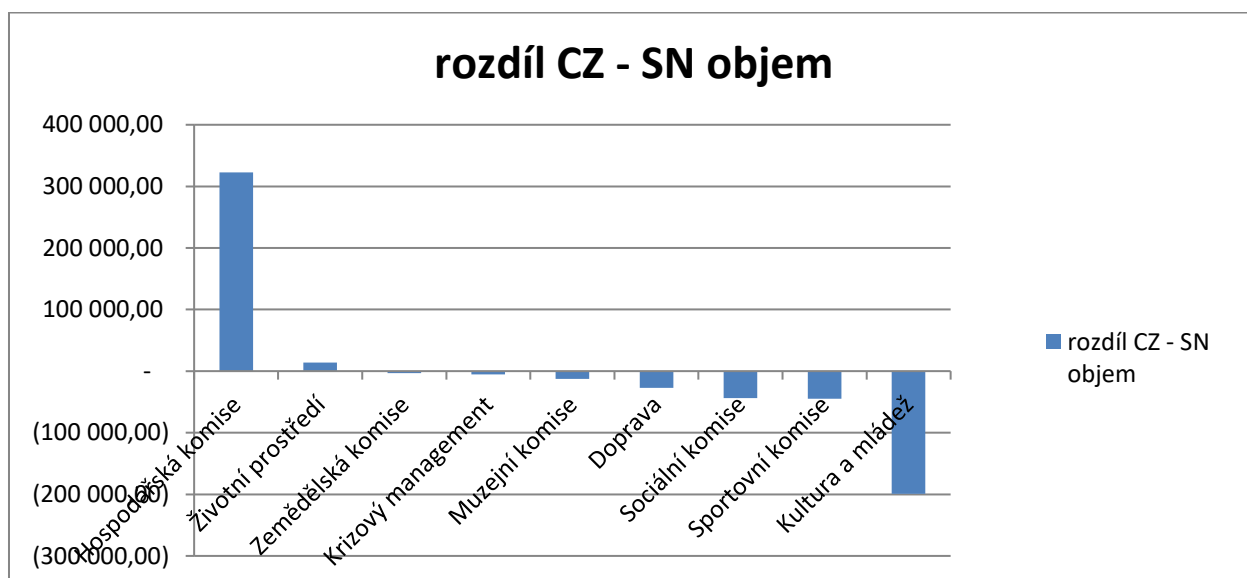
Největší rozdíly jsou v oblastech hospodářství, kdy je na české straně alokováno mnohem více finančních prostředků než na straně saské, a dále v oblasti kultury a mládeže, kde je naopak na české straně alokováno mnohem méně finančních prostředků než na straně saské.

Obrázek 13: Rozdíl počtu projektů České republiky a Sasko v jednotlivých oblastech

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 14: Rozdíl objemu finančních prostředků České republiky a Sasko v jednotlivých oblastech

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

9 Průzkum čerpání Programu spolupráce a jeho vyhodnocení

Průzkum byl zaměřen na získání informací o již realizovaných projektech v rámci Programu spolupráce v programovém období 2014-2020 a na zjištění témat, záměrů a námětů, které účastníci průzkumu považují za prioritní a relevantní v novém programovém období 2021-2027.

Účastníky průzkumu byli členská města, obce, organizace a instituce Euroregionu Krušnohoří. Účastníkům byl rozeslán on-line dotazník vytvořený v českém a německém jazyce. Dotazníky tvoří přílohu Strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří.

Vyhodnocení průzkumu probíhalo na základě 45 ks vyplněných a odevzdaných dotazníků, z nichž 24 účastníků bylo z české strany euroregionu a 21 účastníků z německé strany.

Účastníky průzkumu byly:

- ⇒ Oblastní muzeum v Chomutově
- ⇒ Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.
- ⇒ Statutární město Most
- ⇒ Horský klub Lesná v Krušných horách, z.s.
- ⇒ Obec Blatno
- ⇒ ZZS Ústeckého kraje, p.o.
- ⇒ Galerie Benedikta Rejta v Lounech p.o.
- ⇒ Obec Zbrašín
- ⇒ Obec Třebívlice
- ⇒ Skupina historického šermu Vítkovci, z.s.
- ⇒ Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

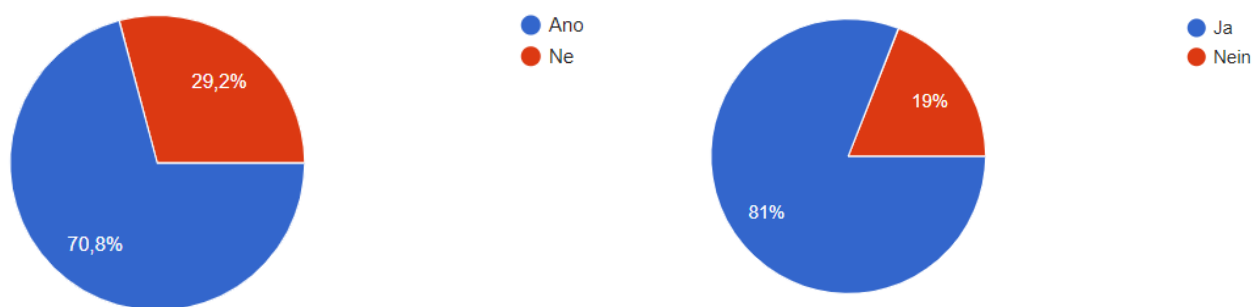
- ⇒ ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.
- ⇒ MAS Naděje o.p.s.
- ⇒ Magistrát města Mostu
- ⇒ Vysoká škola finanční a správní, a.s., studijní středisko Most
- ⇒ Obec Libochovice
- ⇒ Krajský úřad Ústeckého kraje
- ⇒ MAS Vladař o.p.s.
- ⇒ Město Duchcov
- ⇒ Obec Hora svatého Šebestiána
- ⇒ Vzdělávací a rekreační centrum Lesná, o.p.s.
- ⇒ Landratsamt Mittelsachsen (Okresní úřad Střední Sasko), Odbor pořádku, sociálních věcí a zdravotnictví
- ⇒ Landratsamt Erzgebirgkreis, Odbor životního prostředí, dopravy a bezpečnosti
- ⇒ Mittelsächsische Kultur gGmbH
- ⇒ Město Marienberg
- ⇒ Planungsverband Region Chemnitz (Sdružení pro plánování regionu Chemnitz)
- ⇒ Město Oberwiesenthal
- ⇒ Městské hornické muzeum Freiberg
- ⇒ Okres Mittelsachsen
- ⇒ Výstavba a správa silnic okresu Mittelsachsen (Straßenbau und Straßenverwaltung Landkreis Mittelsachsen)
- ⇒ TVE
- ⇒ Wirtschaftsförderung Erzgebirge GmbH (Hospodářský rozvoj Krušných hor)
- ⇒ Kultureller Bildungsbetrieb Erzgebirgskreis (Kulturně vzdělávací centrum Krušnohoří)
- ⇒ Město Pockau-Lengefeld
- ⇒ Kreissportbund Erzgebirge (Okresní sportovní sdružení Krušnohoří)
- ⇒ LRA MSN
- ⇒ Kreissportbund Mittelsachsen e.V. (Okresní sportovní sdružení Střední Sasko)

- ⇒ Okresní úřad Střední Sasko, Odbor pozemních komunikací
- ⇒ Kreissportbund Erzgebirge e.V. (Okresní sportovní sdružení Krušnohoří)
- ⇒ Kinder- und Jugendverein Ehrenfriedersdorf e.V. (Sdružení dětí a mládeže)
- ⇒ Technische Universität Chemnitz – Philosophische Fakultät (Technická univerzita – Filozofická fakulta)

9.1 Čerpání Programu spolupráce

Na české straně již v minulosti realizovalo projekt spolupráce se sousedními partnery 70,8 % dotázaných subjektů (17 z 24 subjektů). Na německé straně má pak zkušenost s realizací projektu spolupráce 81 % dotázaných subjektů (17 z 21 subjektů).

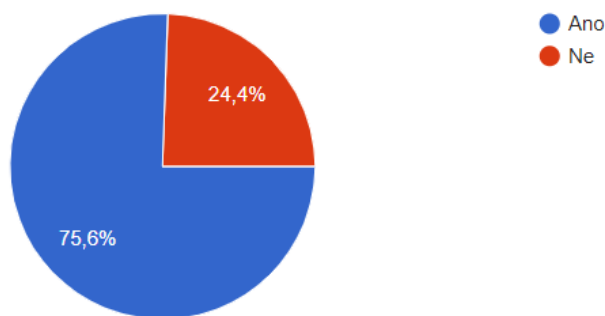
Obrázek 15: Čerpání Programu spolupráce v minulých letech na české a německé straně Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Celkem mělo v minulosti zkušenosti s realizací projektu v rámci Programu spolupráce 34 respondentů ze 45 dotázaných, což představuje 75,6 %.

Obrázek 16: Čerpání Programu spolupráce v minulých letech za celý Euroregion Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

82,6 % (19 z 24) dotázaných českých respondentů pak plánuje realizaci (popř. přemýšlí, že by realizoval) společné aktivity s partnery ze sousední země, které by mohly být podpořeny z Programu spolupráce mezi Českem a Saskem v programovém období 2021-27 (1 respondent na otázku neodpověděl).

75 % (15 z 21) saských respondentů plánuje naopak realizaci společného projektu s českým partnerem (1 respondent na otázku neodpověděl).

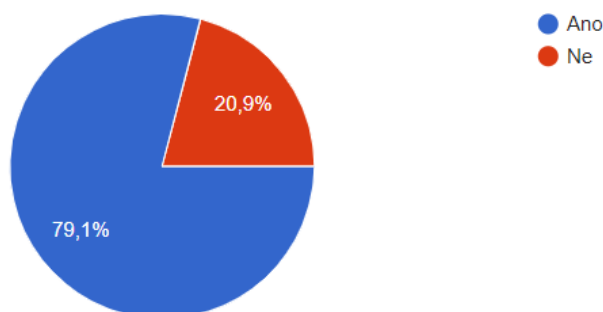
Obrázek 17: Zvažované realizace projektů v budoucích letech na české a německé straně Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

V součtu české a německé strany plánuje realizaci projektu v dalším programovém období taktéž 34 respondentů z celkového počtu 45 dotázaných, což představuje 79,1 % (2 respondenti na otázku neodpověděli).

Obrázek 18: Zvažované realizace projektů v budoucích letech za celý Euroregion Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

9.2 Oblasti zvažovaných projektových záměrů

Dotázané subjekty uvádějí konkrétní témata jednotlivých oblastí zvažovaných či plánovaných projektových záměrů v programovém období 2021-2027:

Životní prostředí

- ⇒ biodiversita, původní luční společenství, obnova péče o krajinu, vodu, zdroje, „ekologie duše“, odpadové hospodářství s vazbou na energetiku, energetické úspory, komunitní energetika, energetická soběstačnost, obnovitelné zdroje energie a nakládání s nimi, koncept Smart Village, ovzduší, odpady, revitalizace alejí, vznik nových alejí a propojení napříč územím (zvažované záměry členů české části Euroregionu)

Cestovní ruch

- ⇒ gastronomie, významné události v obci, spolupráce při přípravě a realizaci projektů, infrastruktura, marketing, regionální akce, společné česko-saské přeshraniční pochody s kulturním doprovodným programem, aktivní i pasivní účast na kulturních akcích ve smyslu zajištění kulturního vystoupení, anebo pouze v roli návštěvníků (Mostecká slavnost, Vánoční trhy, Family food festival Most, Benedikt music open a další), vybudování infocentra s expozicí prezentace řemesel z oblasti Krušnohoří, vznik cyklostezky (zvažované záměry členů české části Euroregionu)
- ⇒ pořádání kulturních akcí, společná infrastruktura, služby, výměna zkušeností, turistická valorizace Sasko-české stříbrné stezky, která se má stát turistickou značkou regionu světového dědictví Euroregionu Krušnohoří, další rozvoj a zhodnocení základní sítě turistických tras, které jsou obzvláště atraktivní pro turisty, další rozvoj a zhodnocení cyklistické infrastruktury v sasko-českém euroregionu Krušnohoří, pokračování projektu „Festpostennetze Orienteering“, propojení přírody, kultury a pohybu (zvažované záměry členů saské části Euroregionu)

Kulturní dědictví, péče o památky

- ⇒ výstavy, vzdělávací programy, revitalizace výstavních prostor, revitalizace zaniklých hřbitovů, rozvoj spolupráce, rozvoj propagace, síťování, akce, propagace historických řemesel a dovedností formou kulturních akcí a workshopů, záchrana kostelu sv. Michaela arch. v Blatně, koncerty na podporu restaurování původních varhan, výstavní projekty realizované v objektu kulturní památky v srdci středověkého města Louny (zvažované záměry členů české části Euroregionu)
- ⇒ ochrana a zachování složek hornického Euroregionu Krušnohoří, pořádání akcí s tématem kulturního dědictví, nabídky pro vzdělávání a komunikaci odpovídající obsahu muzejní výměna, výstavy, infrastruktura, výměna zkušeností (zvažované záměry členů saské části Euroregionu)

Hospodářství

- ⇒ podpora MSP, vzdělávání a kamerové poradenství (zvažované záměry členů české části Euroregionu)

- ⇒ specifické nabídky přeshraniční spolupráce pro malé a střední podniky v oblasti inovačního vývoje a jeho přenosu na trh se zaměřením na lehké konstrukce, nabídky přeshraniční spolupráce v oblasti výzkumu a inovačního vývoje a jejich přenosu na trh se zaměřením na inteligentní dopravní systémy, přeshraniční spolupráce v oblasti výzkumu a inovací a jejich přenos na trh se zaměřením na těžební odpad a suroviny (zvažované záměry členů saské části Euroregionu)

Krizový management

- ⇒ vzdělávání v dané oblasti, vzájemná spolupráce mezi oběma zeměmi v případech řešení mimořádných událostí a krizových situací, navázání na dřívější spolupráci v činnostech ZZS na české a německé straně, pořízení cisternové automobilové stříkačky pro dobrovolné hasiče v Mostě (česká strana), problematika vztahu duševního zdraví – etiky – estetiky (krásy) – udržitelnosti života: komplexní problém dotýkající se znečišťování vod psychofarmaky, změnou chování zvířat, intoxikace zdravé populace (zvažované záměry členů české části Euroregionu)
- ⇒ kontrola požárů a katastrof, zabezpečení (zvažované záměry členů saské části Euroregionu)

Sociální oblast

- ⇒ komunikace s veřejností, předávání informací, účast na společných příhraničních akcích, zvyšování kompetencí poskytovatelů, setkávání seniorů, výměna zkušeností, podpora zájmové činnosti obyvatel, péče o seniory, školní a předškolní aktivity, zdravotnictví dostupné obyvatelům (zvažované záměry členů české části Euroregionu)

Sport

- ⇒ propojení běžeckých tras, budování kapacit, omlazení sportovních organizací, podpora akcí s komunitním přesahem, přátelská setkání a utkání sportovních oddílů, vzájemná utkání v kopané, florbale, účast dospělých a mládežnických kolektivů, regionální akce, sportovní česko-saské soutěže pro děti a mládež ve věku 5-18 let, závody dračích lodí (v minulosti bývala účast německé posádky na závodech v Mostě), stezka pro pěší a cyklisty Most – Marienberg (zvažované záměry členů české části Euroregionu)

- ⇒ pořádání akcí se sportovními kluby (senioři/děti), pokračování festivalu Eurosport, přeshraniční sportovní akce v oblasti sportu dětí, seniorů a zdravotně postižených (zvažované záměry členů saské části Euroregionu)

Vzdělávání, mládež, školství

- ⇒ výstava či vzdělávací program k regionální/historické tematice, výměny dětí v MŠ, kvalita vzdělávání, budování lokálního patriotismu, pokračování výměny studentů, výuka německého jazyka na ZŠ, konzultace pedagogů, setkání dětských kolektivů, edukační programy spojené s výstavními projekty, společné setkávání žáků i pedagogů na úrovni základních škol, zvyšování jazykové vybavenosti, poznávání cizí země, vzájemné návštěvy, výlety, sportovní utkání (zvažované záměry členů české části Euroregionu)
- ⇒ nabídka vzdělávání a komunikace o historii a tradici hornického regionu Krušnohoří, který je na seznamu světového dědictví UNESCO, a o regionální kultuře a identitě, individuální nabídky přeshraniční spolupráce pro školy a mládež pro sasko-českou alianci odborníků, hudební školy, dětské divadlo/balet, umělecké školy pro mládež, setkávání mládeže, přeshraniční předškolní sportovní festivaly zařízení denní péče o děti, mezinárodní výměna dětí a mládeže (zvažované záměry členů saské části Euroregionu)

9.3 Konkrétní témata plánovaných projektových záměrů

Oslovení členové Euroregionu Krušnohoří plánují realizaci následujících projektů v novém programovém období:

Česká strana Euroregionu:

- ⇒ Zavedení služby Mobilní rozhlas do saských samospráv. Prostřednictvím této služby budou saské samosprávy informováni o aktuálním stavu ovzduší a dění v průmyslu (Chemparku Záluží).
- ⇒ Výstava/vzdělávací program/revitalizace výstavních prostor.
- ⇒ Společné setkání volejbalového a fotbalového týmu s kulturně-společenským přesahem.
- ⇒ Pravidelné výjezdy školních tříd do partnerského města.

- ⇒ Výměny zájmových skupin z řad mládeže i dospělých.
- ⇒ Sportovní utkání na obou stranách hranic.
- ⇒ Setkání a výměna zkušeností hasičů, učitelů a žáků ZŠ, zastupitelů a vedení obcí.
- ⇒ Pohádková Lesná – dětský den plný aktivit, vydání kalendáře dětí, rukodělné dílničky, koncerty, představení, regionální produkty, akce pro rodiny, malé i velké, Čechy i Němce.
- ⇒ Kostýmová připomínka tzv. Hostiny smíření z června 1524, kdy byl v Kadani podepsán mír mezi králem Ferdinandem (v zastoupení císaře Karla V.) a kurfiřty (výročí 500 let). Výstava k události a koncert dobové hudby. Výstava se bude konat ve františkánském klášteře, koncert v kostele a hostina se bude konat v zahradě kláštera.
- ⇒ Příprava a organizace sportovních soutěží v lyžování a pořádání pravidelných přeshraničních pochodů mezi Božím darem a Oberwiesenthalem v návaznosti na prázdniny, adventní trhy, dětské dny, atd.
- ⇒ Propagace historických řemesel a dovedností formou kulturních akcí a workshopů.
- ⇒ Vzájemná výměna zkušeností, vzájemné návštěvy, řešení vzniklých situací.
- ⇒ Výměna zkušeností ve výuce studentů zaměřené na oblast bezpečnosti a ochrany obyvatel.
- ⇒ Projekt určený pro venkovskou oblast zaměřený na výměnu zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe prostřednictvím setkávání a exkurzí v oblasti zavádění energeticky úsporných opatření, nakládání s odpady, zavádění principů komunitní energetiky, využívání obnovitelných zdrojů energie a proces dosahování energetické soběstačnosti, zavádění konceptu Smart Village na úrovni municipalit. Dále bude projekt řešit mapování stavu energetické soběstačnosti obcí a tvorbu publikace obsahující výstupy mapování a příklady dobré praxe na obou stranách.
- ⇒ Rozšiřování výměry původních lučních společenstev.
- ⇒ Vzájemné stáže, společná cvičení, aj.
- ⇒ Realizace koncertů vážné hudby na podporu zachrany varhan, sympozia (malířská).
- ⇒ Obnova kostela.
- ⇒ Setkání a cvičení hasičů z Čech a Saska v rámci pořízení nové techniky.
- ⇒ Realizace výstavních projektů s širokými, mezioborovými tématy KRÁSA (2023), HRA (2024) a DUŠE (2025). Trilogie reaguje na současnou situaci transformujícího se světa. Zda povede tato proměna směrem k tzv. Průmyslu 4.0, kde lidská bytost ztrácí svoje výsadní postavení a stává se

závislá na strojích, kde 98 % lidské práce bude nahrazeno robotizací, nebo cestou humanity a pochopením propojení člověka se svým prostředím, objevování vlastního potenciálu, odmítnutí válek a zbraní, s úctou a respektem k sobě a ostatním, to jsou otázky, které se vynořují se stále silnějším apelem. Cílem projektu je nabídnout inspiraci, jiné úhly pohledu a východiska, jak v této volbě obstát. Výsledkem výstavních projektů jsou interaktivní expozice, opětovně vyslovitelné u partnerských institucí. Vystavovat je možné celou výstavu, případně její části – uměleckou, edukační, či experimentální (Laboratorium).

- ⇒ Stezka Most – Marienberg. Během koronavirové pandemie byla přerušena příprava projektu stezky (pro pěší i cyklisty) mezi Mostem a Marienbergem. Prozatím byla pouze naplánována trať, aby byla co nejkratší, současně co nejmírnější (překonání zlomu Krušných hor směrem do Německa), a procházela co nejatraktivnějším územím. Smyslem stezky je další propojení obou partnerských měst s důrazem na krásu přírody (např. Schwarzwassertal) a podporu rozvoje cestovního ruchu obecně. Vzhledem ke komplikovanosti vybudování fyzických ukazatelů (svolení apod.) na pozemcích nejrozličnějších vlastníků by stezka mohla být i virtuální.
- ⇒ Rozvoj česko-německé spolupráce v oblasti cestovního ruchu.

Saská strana Euroregionu:

- ⇒ Soutěž mladých hasičů.
- ⇒ Hudební výměna (soubor hudební školy navštíví český soubor na společné zkoušky a koncert).
- ⇒ Exponáty z mosteckého muzea (zapůjčené) budou součástí nové stálé expozice Městského a hornického muzea Freiberg.
- ⇒ Střídavá speciální výstava.
- ⇒ Turistické zhodnocení sasko-české STŘÍBRNÉ STEZKY jako spojovací trasy a turistické značky regionu světového dědictví Krušnohoří a komplexní rozšíření přeshraniční spolupráce pro další zkvalitnění turistické nabídky včetně marketingu. Termín realizace 2023-2026(2027). Cílem je rozvoj živé spolupráce s českými partnery v regionu, který se považuje za turisticky atraktivní oblast, úzká koordinace obsahu strategických procesů, stanovení tematických priorit na základě interpretační strategie světového dědictví, vytvoření turistického průvodce (tištěného/aplikace)

nebo rozšíření stávajícího digitálního průvodce, vývoj tematického nebo mezitematického světového dědictví s možností rezervace trasy pro autokarovou a individuální turistiku, identifikace nedostatků v infrastruktuře, rozšíření nabídky na webu a sociálních sítích o nový obsah ve 3 jazycích, společné udržitelné pokračování národní a mezinárodní propagace hornického regionu (marketing cestovního ruchu), zavádění udržitelných prvků v kvalitním cestovním ruchu EU, plánování/realizace doplňkového značení nové trasy v návaznosti na již existující značení tras, výstavba/instalace turistických informačních cedulí k památkám světového dědictví, zahrnutí trasy do GPS pro stahování přes aplikaci a webovou stránku, úprava průběhu Sasko-české stříbrné stezky do českých lokalit Jáchymov, Horní Blatná, Boží Dar, Mědník, Krupka, vypracování pracovních kroků vedoucích ke společnému cíli Strategie 2025-2030 s pracovními a finančními základy a strukturou, která zajistí udržitelnou kontinuitu spolupráce a výměny v období financování i po něm, podpora probíhajících dvoustranných projektů na podporu cestovního ruchu v regionu, jako jsou projekty historických železničních spojení mezi Čechy a Saskem (Most-Freiberg, Chomutov-Annaberg).

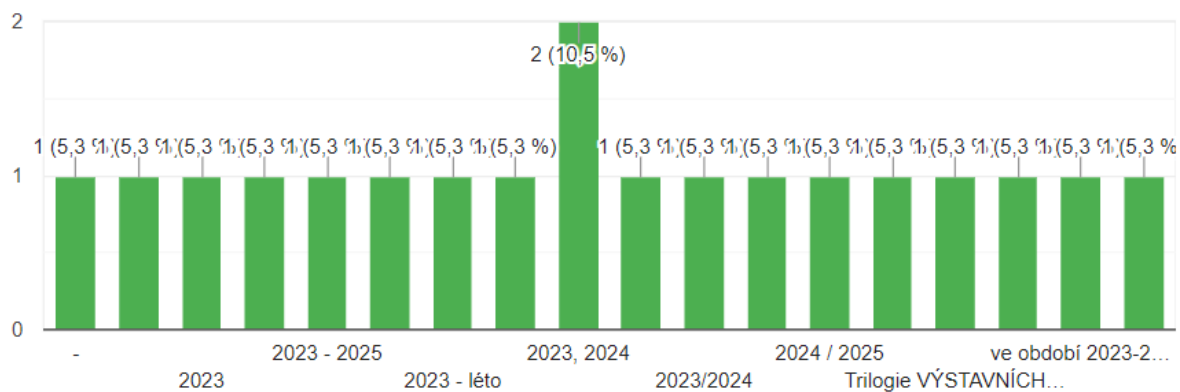
- ⇒ Na základě pozitivních zkušeností aliance WIR! „Smart Composites ERZGEBIRGE“ s řízením strukturálních změn v Krušných horách na všech úrovních (sociální, ekonomické, demografické) je záměrem rozšířit tento úspěšný koncept na sasko-české pohraničí (<https://www.smarterz.de/>). Je třeba vytvořit a konsolidovat příslušné struktury pro spolupráci v síti na obou stranách. Určitý potenciál již prokázaly předchozí projekty, jako např. TRANS³Net (INTERREG VB). Výměny, vytváření sítí a spolupráce mezi různými partnery (malými a středními podniky, velkými podniky, výzkumnými partnery, univerzitami a vysokými školami) na obou stranách hranice lze dosáhnout prostřednictvím transparentnosti, osobních kontaktů a využití všech digitálních možností. Oblast lehkých konstrukcí je předurčena k rozvoji a rozšíření inovačních procesů díky svému vzájemnému technologickému propojení a účinnému přenosu znalostí do všech odvětví špičkových technologií.
- ⇒ Společné workshopy, zkušební tábory, koncerty a soutěže.
- ⇒ Zprostředkování kulturního dědictví hornického regionu.
- ⇒ Mezigenerační sportovní festivaly.
- ⇒ Sportovní festival dvou euroregionů.

- ⇒ Přeshraniční sportovní akce.
- ⇒ Trávení společného prázdninového týdne dětí a mladých lidí z Ehrenfriedersdorfu a okolí, a to v Ehrenfriedersdorfu i Podbořanech. Prostřednictvím společných výletů a aktivit se vzájemně poznají, mezinárodně se dorozumí, poznají příslušný region a jazyk. Jde o navázání trvalého kontaktu a partnerských a přátelských vztahů mezi dětmi a mladými lidmi.
- ⇒ Kultura vzpomínání.

9.4 Termín realizace plánovaných projektů

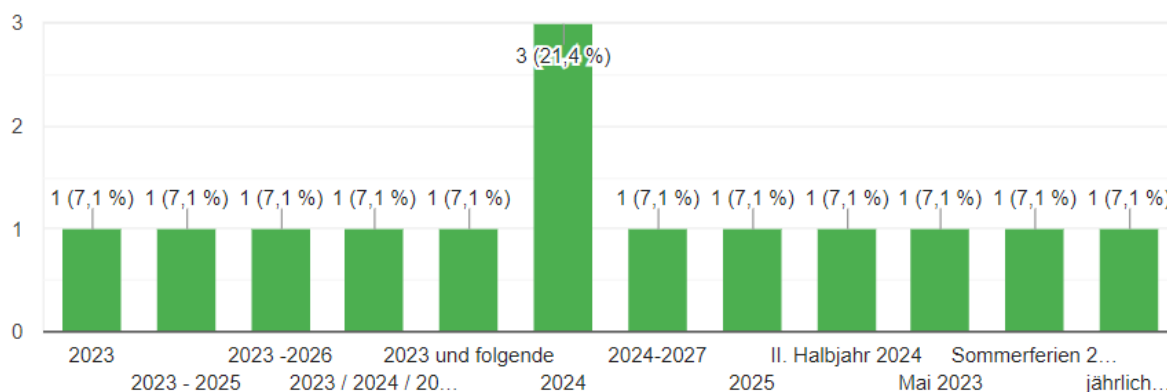
Termín realizace zvažovaných projektů mají respondenti naplánovaný během celého programového období, nejčastěji však v letech 2023-2024 (čeští respondenti) a v roce 2024 (saští respondenti).

Obrázek 19: Termíny realizace plánovaných projektů na české straně Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 20: Termíny realizace plánovaných projektů na saské straně Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

9.5 Partneři plánovaných projektových záměrů

Jako saské partnery pro své projekty si čeští žadatelé předběžně zvolili:

- ⇒ Saské samosprávy, ev. územní celky
- ⇒ Annaberg-Buchholz, TVE, Erzgebirgsmuseum, školská zařízení
- ⇒ Město Marienberg
- ⇒ Lunzenau
- ⇒ Grunhein Beierfeld, Wiederitzsch
- ⇒ Seiffen
- ⇒ Město a muzeum Annaberg
- ⇒ Město Kurstadt Oberwiesenthal, Chorensemble Oberwiesenthal, e.V., SSV Sayda 1863, e.V.
- ⇒ Schloss Wolkenstein
- ⇒ Landschaft Zukunft e.V.
- ⇒ Regionalmanagement „Silbernes Erzgebirge“

- ⇒ Naturschutzzentrum-Erzgebirge Am Sauwald 109487 Schlettau
- ⇒ Spolek ze zámku Batzdorf, Batzdorfer Hofkapele

Saští žadatelé plánují realizovat své projekty s následujícími českými partnery:

- ⇒ Destinační agentura Krušnohoří o.p.s.
- ⇒ Okres Ústí nad Labem
- ⇒ Destinační agentura Karlovarský kraj o.p.s.
- ⇒ Karlovarský kraj
- ⇒ Obce české strany Euroregionu Krušnohoří

9.6 Předpokládané náklady zvažovaných projektových záměrů

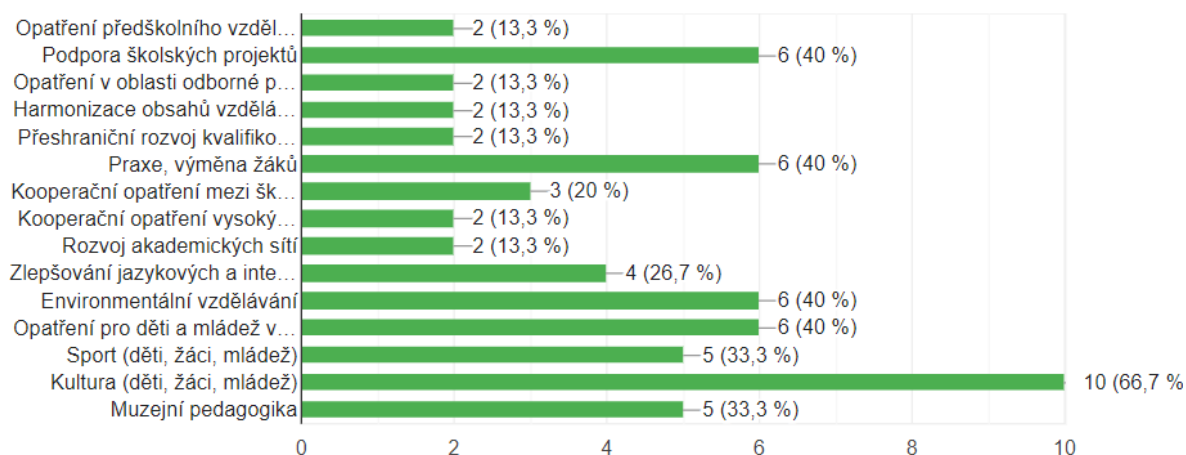
Výše předpokládaných nákladů výše zvažovaných projektových záměrů se pohybuje v rozmezí 4 500 EUR – 2 000 000 EUR.

9.7 Priority školských zařízení

V rámci dotazníků byla vyzvána školská zařízení k odpovědi na otázku, jaké aktivity považují za prioritní v rámci rozvoje školství.

Česká školská zařízení mají v rámci přeshraniční spolupráce v dalších letech zájem o následující aktivity:

Obrázek 21: Prioritní aktivity českých školských zařízení

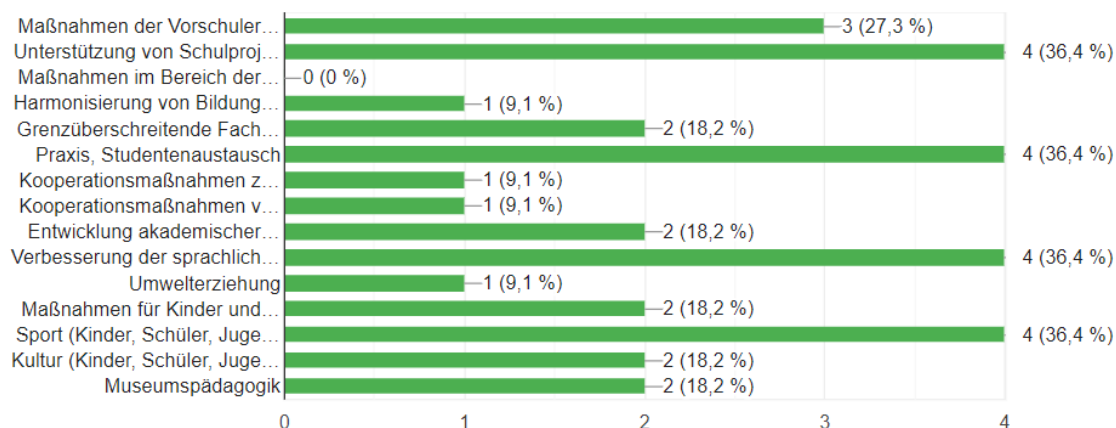
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Pozn.: Na otázku odpovídalo 15 subjektů na české straně euroregionu.

Největší zájem jeví školská zařízení o kulturní aktivity, dále pak také o podporu školských projektů, praxe a výměny žáků, environmentální vzdělávání, či opatření pro děti a mládež v oblasti sportu a volného času.

Saská školská zařízení mají v novém programovém období 2021-2027 zájem o tyto aktivity:

Obrázek 22: Prioritní aktivity saských školských zařízení

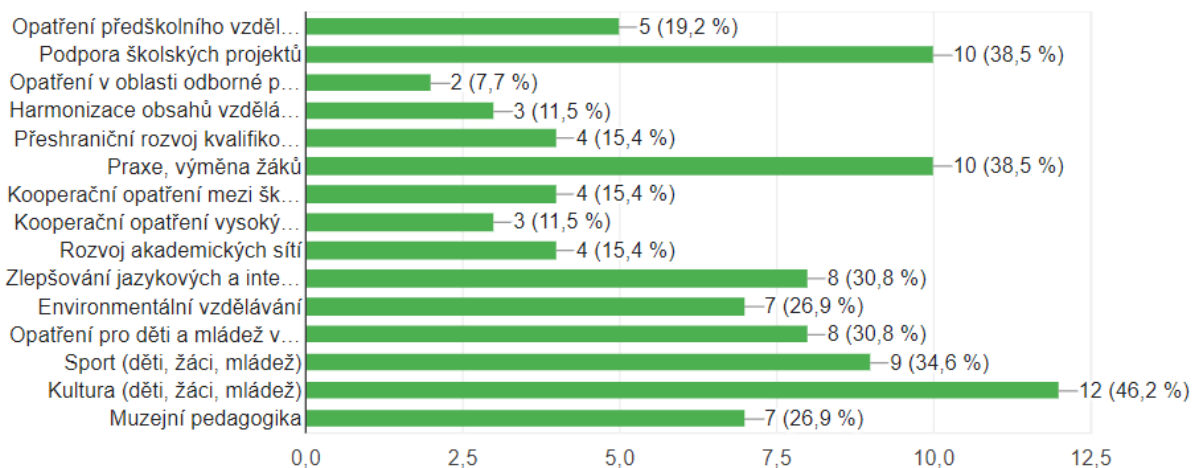
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Pozn.: Na otázku odpovídalo 11 subjektů na české straně euroregionu.

Saské školy a školská zařízení projeví největší zájem o realizaci aktivit v oblasti sportu, dále pak v oblasti předškolního vzdělávání, oblasti podpory školních projektů, praxe a výměny žáků, či zlepšení jazykových a interkulturních dovedností. Zcela nulový zájem mají o opatření v oblasti odborné přípravy a zvyšování kvalifikace ve všech oblastech.

V souhrnu pak školská zařízení na území celého Euroregionu Krušnohoří projeví prioritně zájem o tyto aktivity v oblasti rozvoje školství.

Obrázek 23: Prioritní aktivity školských zařízení na území Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

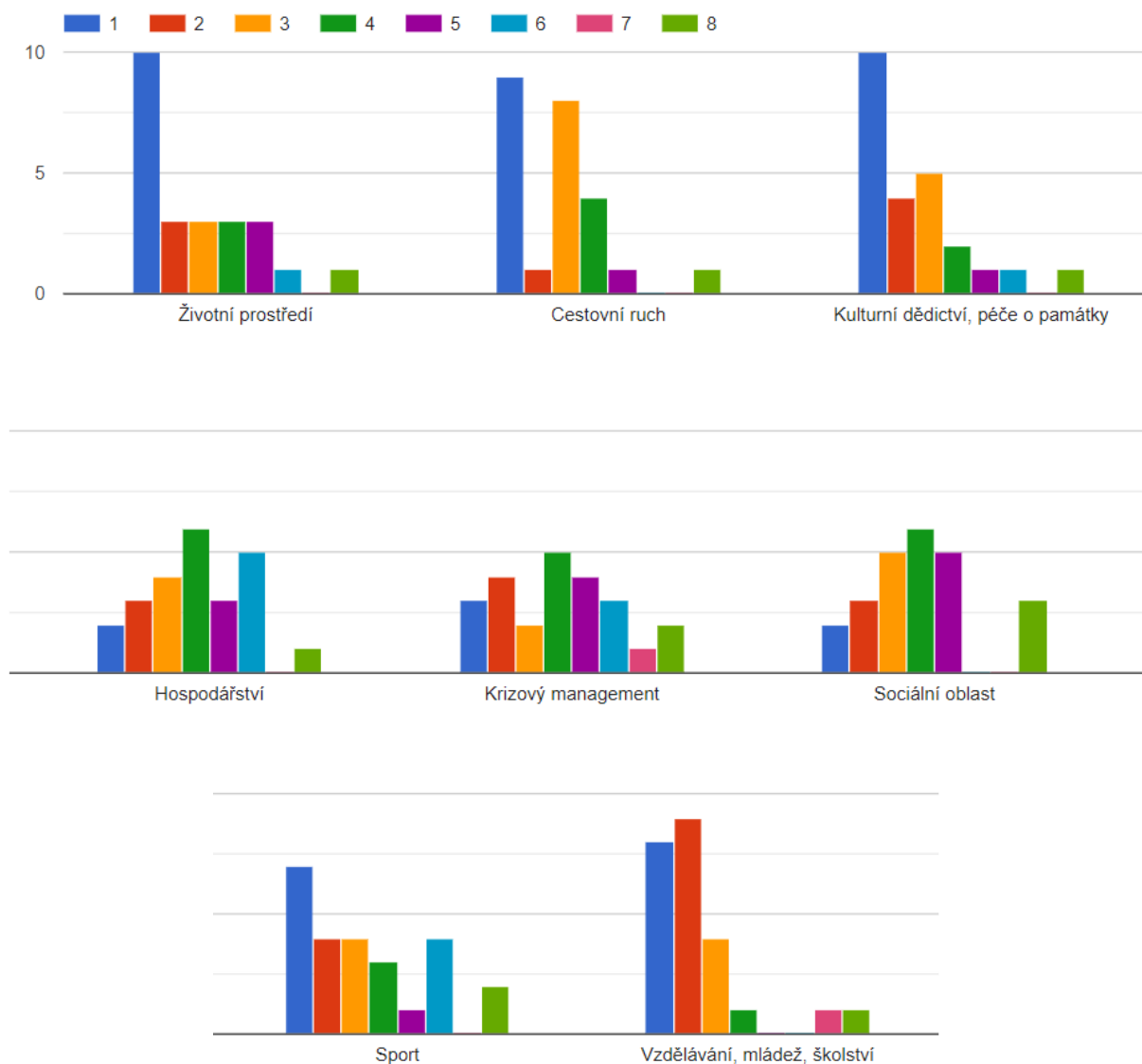
Pozn.: Na otázku odpovídalo 26 subjektů na české straně euroregionu.

Z celkového pohledu jeví školská zařízení největší zájem o realizaci aktivit v oblasti kultury, a dále pak v oblasti podpory školských projektů, praxe a výměny žáků, či sportu.

9.8 Oblasti Strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří dle priorit členů Euroregionu

Čeští respondenti v rámci stanovení prioritních oblastí v rámci rozvoje euroregionu rozhodli o následujícím žebříčku – viz následující grafy.

Obrázek 24: Prioritní oblasti rozvoje Euroregionu z pohledu českých respondentů

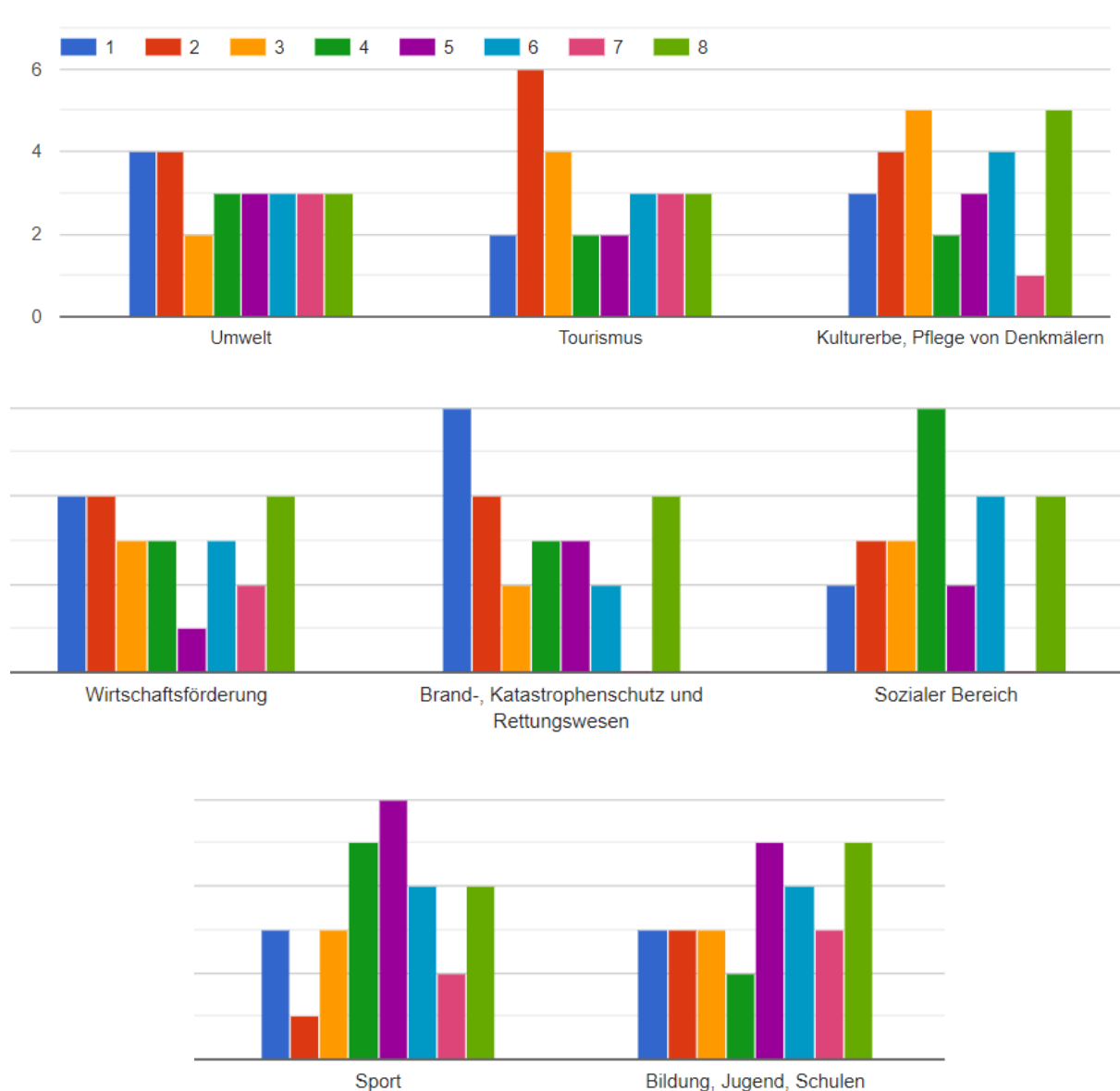
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Pozn.: 1 – nejvyšší důležitost, 8 – nejnižší

Na prvních příčkách prioritních oblastí spolupráce je shledána oblast životního prostředí a kulturní dědictví, péče o památky. V těsném závěsu je oblast vzdělávání, mládež a školství, oblast cestovního ruchu a oblast sportu.

Saští respondenti v rámci stanovení prioritních oblastí v rámci rozvoje euroregionu rozhodli o následujícím žebříčku – viz následující grafy.

Obrázek 25: Prioritní oblasti rozvoje Euroregionu z pohledu saských respondentů

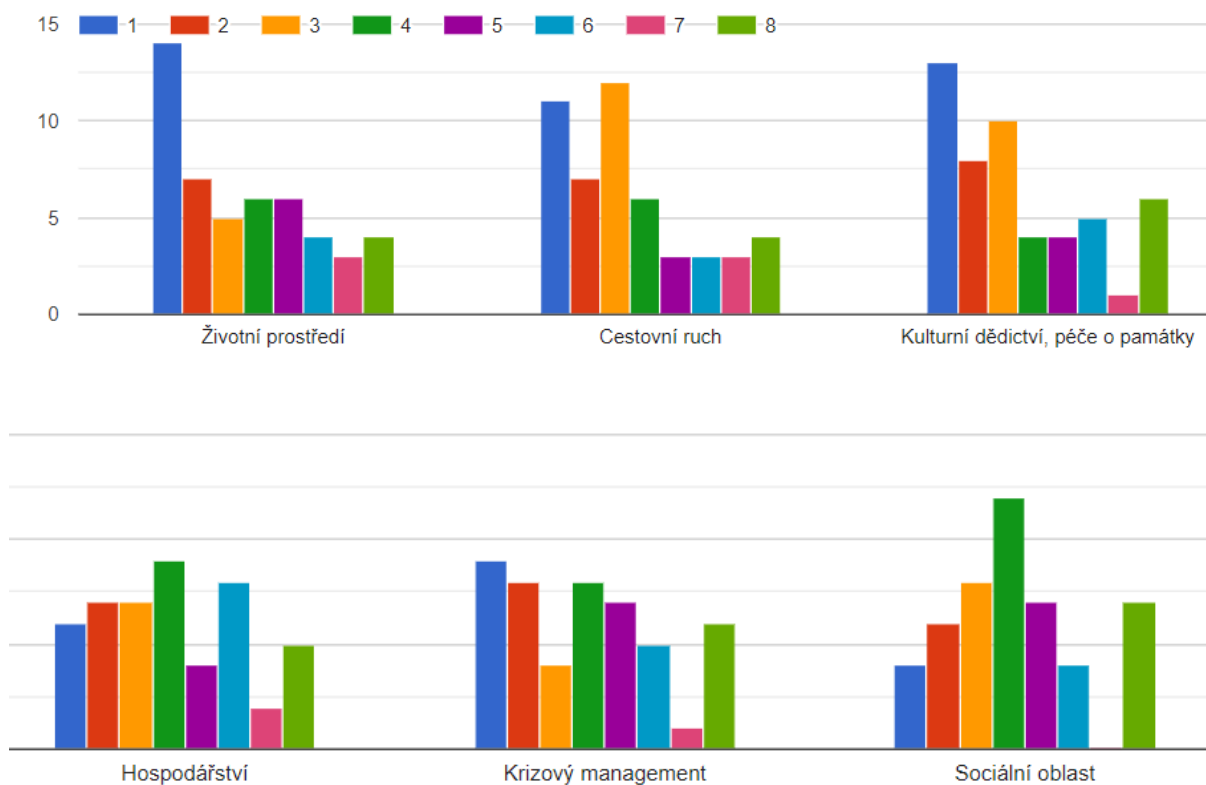
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

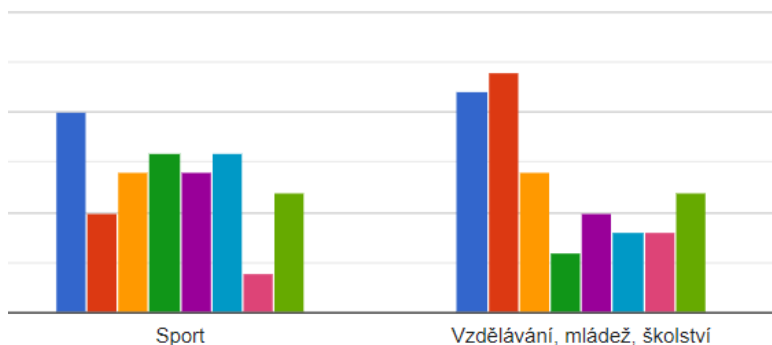
Pozn.: 1 – nejvyšší důležitost, 8 – nejnižší

Saští respondenti mají své priority v rámci rozvoje euroregionu rozloženy rovnoměrněji. Důraz kladou na oblast krizového managementu, dále pak také na životní prostředí, či hospodářství.

V součtu českých a saských respondentů patří mezi prioritní oblasti životní prostředí, kulturní dědictví a péče o památky, cestovní ruch, či vzdělávání.

Obrázek 26: Prioritní oblasti rozvoje Euroregionu z pohledu všech respondentů

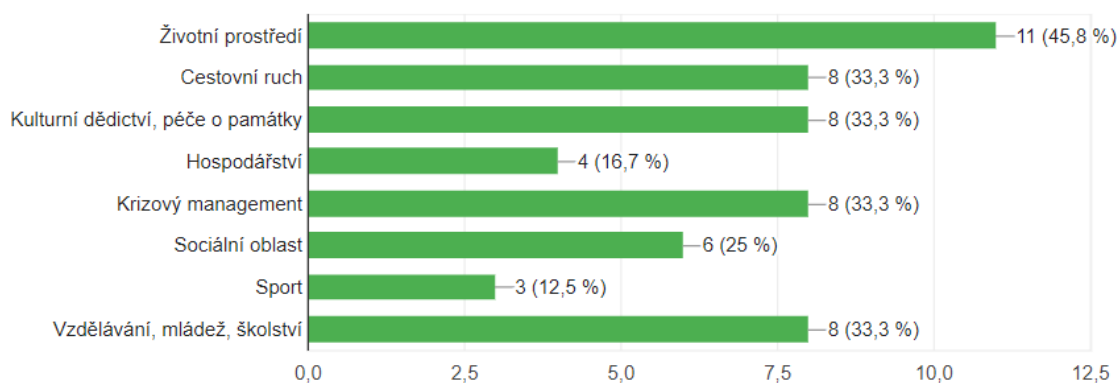
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Pozn.: 1 – nejvyšší důležitost, 8 – nejnižší

9.9 Slabé stránky jednotlivých oblastí

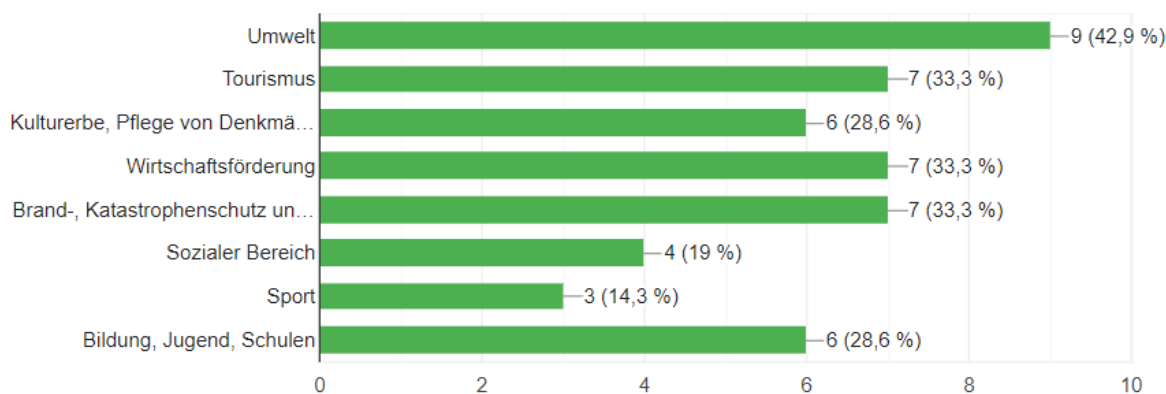
V jednotlivých oblastech rozvoje euroregionu existují slabé stránky. Zastoupení slabých stránek v jednotlivých oblastech znázorňují následující grafy pro českou a saskou stranu euroregionu.

Obrázek 27: Slabé stránky jednotlivých oblastí rozvoje euroregionu dle českých respondentů

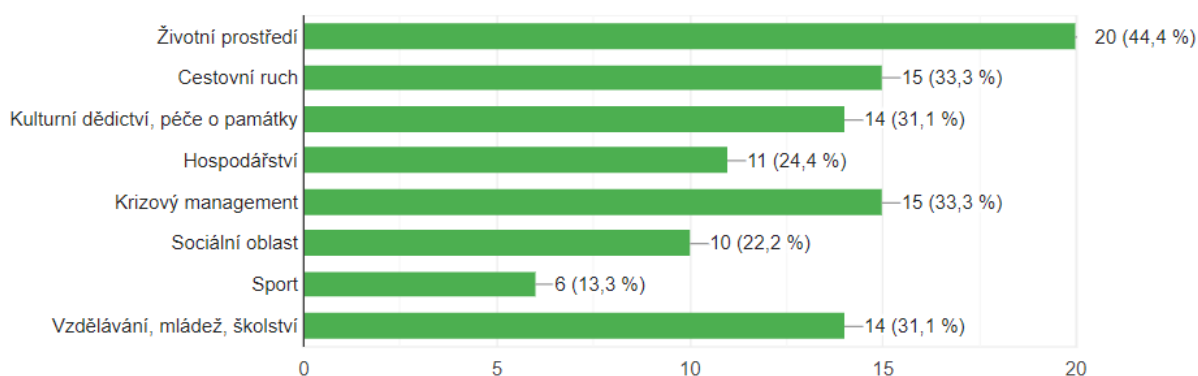
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 28: Slabé stránky jednotlivých oblastí rozvoje euroregionu dle saských respondentů

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 29: Slabé stránky jednotlivých oblastí rozvoje euroregionu dle všech respondentů Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Čeští i němečtí respondenti se shodli, že nejvíce slabých stránek má oblast životního prostředí.

Hlavní slabé stránky dle respondentů spočívají v nepochopení souvislostí. Nelze je rozdělit na samostatné oblasti, protože jsou provázané. Bez komplexního řešení, či pouze pojmenování

problému, jsou všechny snahy atomizované a nemají požadovaný přínos. Slabé stránky tedy leží v oddělenosti a nedostatku provázanosti.

Je zapotřebí aktivizace zmíněných oblastí, realizace aktivit trvalého charakteru, provázání oblastí. Je zapotřebí přeshraniční spolupráce.

Existuje pouze malá provázanost napříč hranicemi a velké rozdíly v přístupu a úrovni, což nepomáhá zmenšování bariér mezi lidmi žijícími v pohraničí.

V regionu je realizováno příliš mnoho duplicitních projektů, jejichž cílem je pouze vyčerpat peníze, bez skutečné přidané hodnoty.

Potenciál pro rozvoj přeshraniční spolupráce existuje ve všech uvedených oblastech. Odpovídající potenciál by měl být využit a dále rozvíjen, aby bylo možné dosáhnout přidané hodnoty pro region na obou stranách hranice.

Životní prostředí

- ⇒ Oblast životního prostředí je díky těžbě uhlí v našem regionu stále zanedbávána. Životní prostředí je silně narušené těžbou a průmyslem.

Cestovní ruch

- ⇒ Na území MAS je řada historicky významných lokalit (např. Písečný vrch u Bečova), které postrádají informační materiály přímo na místě, ani nejsou nijak zviditelněny.
- ⇒ Památky jsou poničené po odsunu původních obyvatel, zároveň je podhodnocená propagace regionu.
- ⇒ Udržitelné využívání přírodní oblasti (Krušné hory na cestě k získání certifikátu) - "destinace udržitelného cestovního ruchu".
- ⇒ Malá spolupráce v oblasti cestovního ruchu a přeshraniční rozvoj nabídek (chybí dlouhodobá spolupráce). Je třeba rozvíjet stálou komunikaci/spolupráci mezi oběma destinacemi Krušnohoří.
- ⇒ Je třeba klást důraz na dlouhodobý vývoj produktů zaměřený na výsledky.
- ⇒ Chybí vhodná DMO, která by byla obdobou TVE pro spolupráci.

Kulturní dědictví, péče o památky

- ⇒ Taktéž oblast kulturního dědictví a péče o památky je díky těžbě uhlí v regionu stále zanedbávána.

Hospodářství

- ⇒ Na území MAS se jen zřídka vyskytují zavedená opatření napomáhající energetické soběstačnosti obcí. Řada obcí také nevyužívá obnovitelné zdroje energie z důvodu nízké míry vědomostí a vystavuje se tak rizikům vyplývajících z vysokých a nepředvídatelných cen energií.
- ⇒ Chybí společná strategie pro zajištění kvalifikované pracovní síly a pro přeshraniční spolupráci v oblasti inovací.
- ⇒ Na trhu je nedostatek kvalifikovaných pracovníků, zpoždění v investicích, nevyřešené nástupnictví, politické problémy.
- ⇒ Slabá ekonomika jako příčina pravicově extremistických myšlenek.

Krizový management

- ⇒ Nedostatečná dvoustranná výměna informací v případě škodních událostí, nedostatečné technické vybavení pro přeshraniční asistenční mise.

Sociální oblast

- ⇒ V sociální oblasti jsou nedostatky především v oblasti vyloučených lokalit.
- ⇒ Veřejná doprava na obou stranách hranice nespolupracuje. Není žádná koordinace jízdních řádů, žádné informace o CZ ÖPNV u německého ÖPNV (např. RVE).
- ⇒ Málo aktivit na podporu porozumění mezi lidmi, mírového soužití a rozvoje jazyka.
- ⇒ Chudoba, slabá infrastruktura, sociální slabost.

Sport

- ⇒ Přeshraniční společné sportovní aktivity nejsou dostatečné.
- ⇒ Velmi dobrá tradice sportovního svátku dvou euroregionů má bohužel v současné době kvůli pandemii nejistou budoucnost.

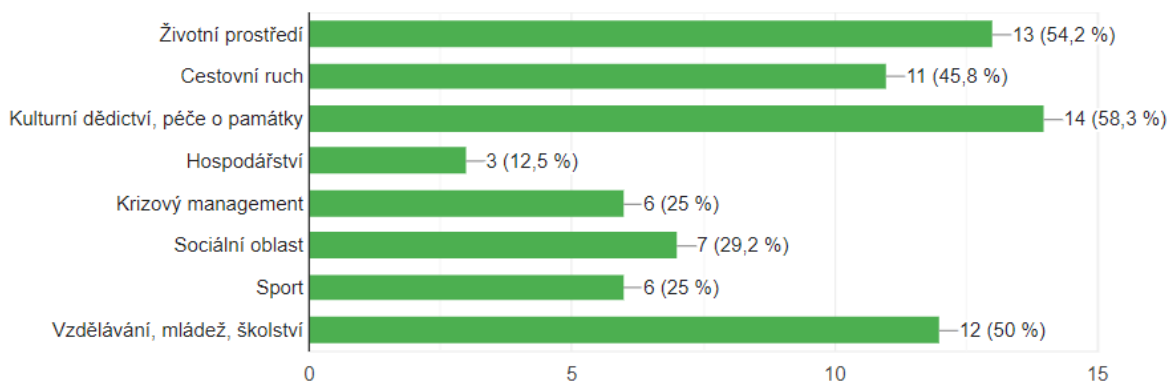
Vzdělávání, mládež, školství

- ⇒ Na území MAS téměř vůbec neprobíhá práce s mládeží, ani její zapojování v podobě participace na úrovni municipalit. Mládež na venkově je přitom důležitou součástí, neboť v současné době z venkovských oblastí spíše odchází a nevrací se. Tento trend pro venkovské oblasti z pohledu dlouhodobě udržitelného územního rozvoje představuje riziko a zmírnění může napomoci právě práce s mládeží, její zapojování a důraz na místně zakotvené učení.
- ⇒ Ve školách by měly být více propagovány příhraniční regiony.
- ⇒ Málo aktivit na podporu porozumění mezi lidmi, mírového soužití a rozvoje jazyka.

9.10 Rozvojové příležitosti

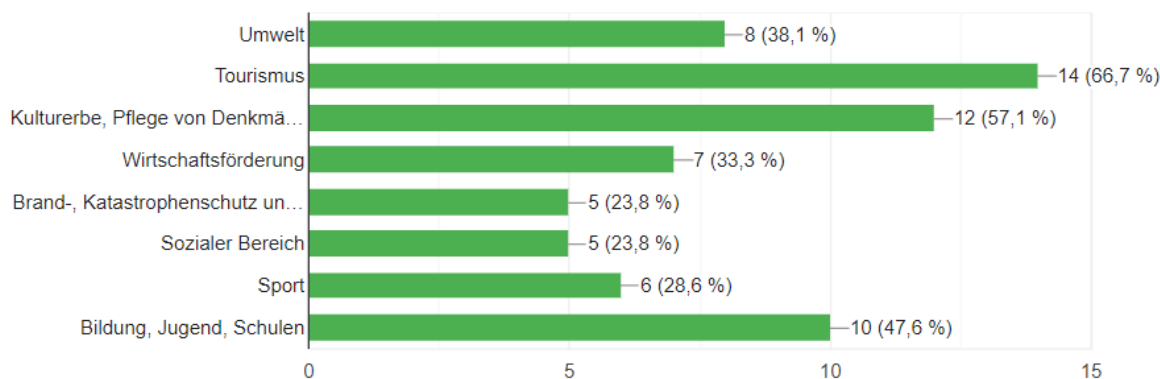
Respondenti shledávají v euroregionu následující příležitosti možného rozvoje:

Obrázek 30: Rozvojové příležitosti z pohledu českých respondentů

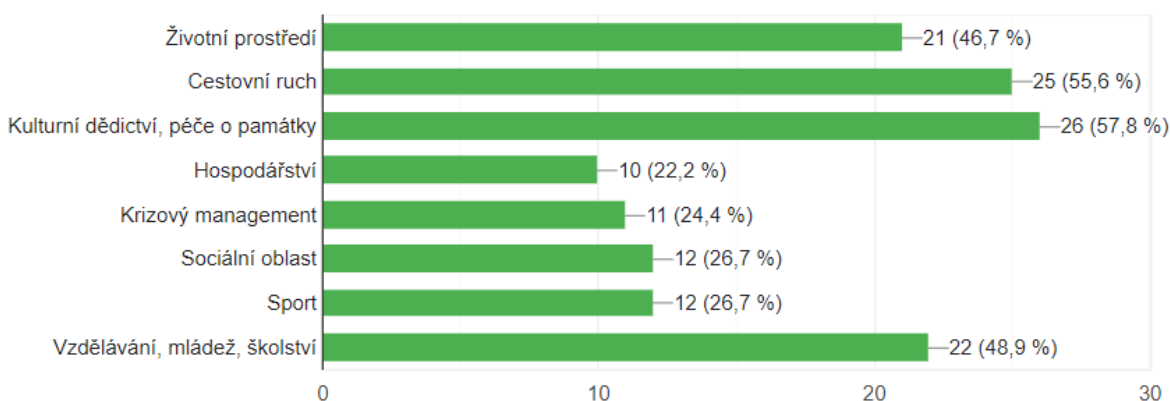
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 31: Rozvojové příležitosti z pohledu saských respondentů

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 32: Rozvojové příležitosti z pohledu všech respondentů Euroregionu Krušnohoří

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Všechny tyto oblasti mají rozvojové možnosti především ve svých slabých stránkách. Mezioborová spolupráce, změny pohledu, vystoupení ze zasetých zvyklostí a již nefunkčních schémat přinese změnu pohledu, nové inspirace, pochopení souvislostí.

Životní prostředí

- ⇒ Společná ochrana přírody a péče o biodiverzitu na obou stranách hranice.

Cestovní ruch

- ⇒ Lepší péče o životní prostředí a památky postupně zvyšuje atraktivitu Krušnohoří a zvyšuje potenciál cestovního ruchu v regionu.
- ⇒ Krušné hory mohou těžit ze své surové krásy a lákat tím návštěvníky hor. Ale je třeba nabízet udržitelné formy cestovního ruchu. Péče o dědictví a zakořenění obyvatel s tím souvisí.
- ⇒ Zařazení česko-saského regionu do UNESCO.
- ⇒ Společné rozvojové strategie, zvyšování povědomí o společných přírodních a kulturně-historických zdrojích obživy.
- ⇒ Společné zvažování a rozvoj hornického regionu UNESCO Krušnohoří.
- ⇒ Vytvoření struktury pro navázání trvalé spolupráce a komunikace v oblasti cestovního ruchu Německo/Česko v oblasti přeshraničního rozvoje produktů a standardů kvality – nad rámec financování.

Kulturní dědictví, péče o památky

- ⇒ Vytváření podmínek pro rozvoj kulturního dědictví a zapomenutých společných česko-německých tradic.
- ⇒ Kulturní památky jsou dlouhodobě podfinancované, přitom mají obrovský potenciál a provazbu na další oblasti.
- ⇒ Zvýšení povědomí regionálního a historického charakteru.

Hospodářství

- ⇒ Prostorová blízkost průmyslu (tj. pracovních příležitostí) a přírody (dochované v Krušných horách, či vybudované na rekultivovaných územích), to vše jištěné dobrou dopravní sítí (až na vlakové spojení Most-Praha, nebo silniční spojení Most-Plzeň).
- ⇒ Stavět lze také na relativně silné tradici zaměstnávání českých občanů v Německu.
- ⇒ Lepší hospodaření s časem ve veřejném i soukromém sektoru prostřednictvím lepších mezd přerozdělování peněz z daní.

⇒ Úlevy střední třídě.

Krizový management

⇒ Optimalizace přeshraniční reakce na mimořádné události prostřednictvím společného cvičení.

Sociální oblast

⇒ Vytváření společných programů pro vyloučené lokality a sociálně slabé vrstvy. Na území MAS funguje řada poskytovatelů sociálních služeb včetně infrastruktury sociálních služeb. Dále se na území nachází komunitní centra, i projekty sociálního bydlení.

Sport

⇒ Sport podpoří mladé obyvatele a návštěvníky k poznání lokality hor prostřednictvím sportovních aktivit.

⇒ V případě Mostu je obrovskou příležitostí množství sportovních a sportovně-rekreačních areálů ve městě a okolí, v čele s jezerem Most, a blízkost do Krušných hor. Budoucnost je v krátkodobých návštěvách turistů přímo za účelem sportování (tj. nikoliv např. kvůli poznávání památek).

⇒ Pokračování sportovního festivalu.

Vzdělávání, mládež, školství

⇒ Výměna zkušeností, srovnání úrovně vzdělání.

⇒ Děti a mladí lidé by se měli od počátku učit respektovat své sousedy, jejich jazyk a hodnoty.

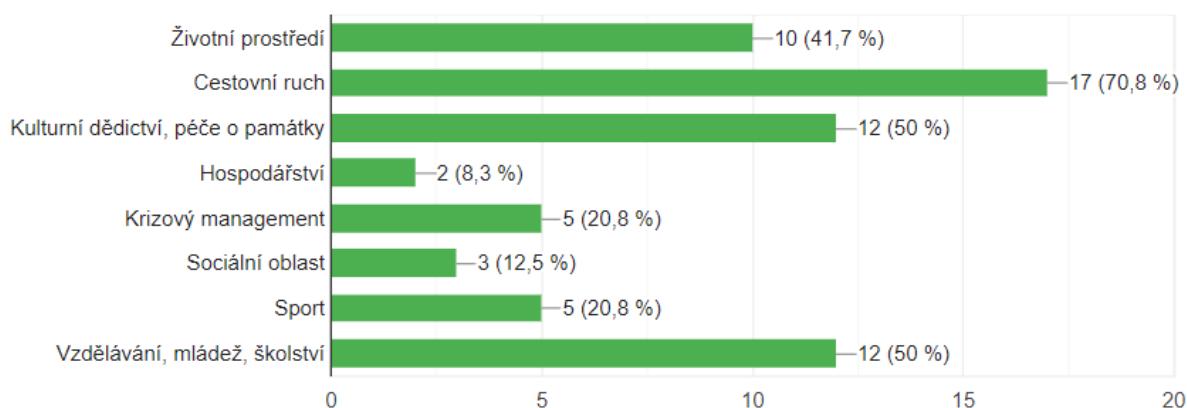
⇒ Zlepšení německého a českého jazyku prostřednictvím společných volnočasových aktivit německých a českých dětí. Poznávání regionu v okolí Ehrenfriedersdorfu. Prohloubení partnerských a přátelských vztahů mezi dětmi a mládeží z Ehrenfriedersdorfu a Podbořan. Mezinárodní porozumění a mírové soužití proti rasismu a nenávisti.

⇒ Restrukturalizace a přizpůsobení školního vzdělávání současné situaci (zaměření např. na mediální kompetence, globalizaci, psychologii, více praktických znalostí a význam pro výuku).

9.11 Náměty, které by měl Euroregion Krušnohoří řešit v rámci přeshraniční spolupráce

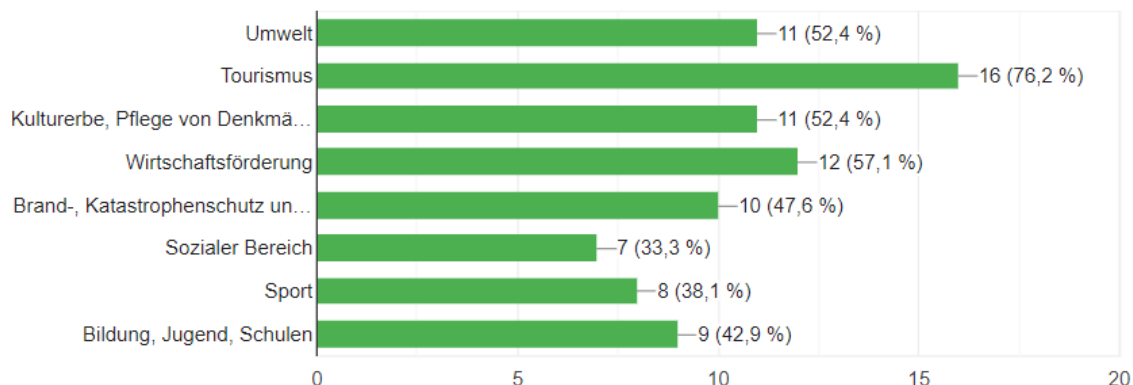
Následující graf zobrazuje zastoupení prioritních témat v jednotlivých oblastech rozvoje, které by měl Euroregion Krušnohoří v rámci přeshraniční spolupráce řešit.

Obrázek 33: Prioritní témata Euroregionu Krušnohoří k řešení v letech 2021-2027 dle českých respondentů

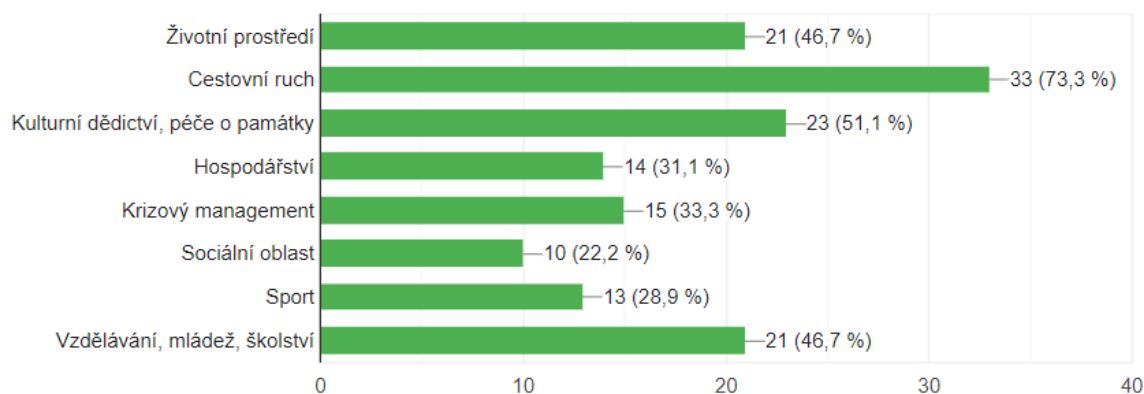
Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 34: Prioritní témata Euroregionu Krušnohoří k řešení v letech 2021-2027 dle saských respondentů

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Obrázek 35: Prioritní témata Euroregionu Krušnohoří k řešení v letech 2021-2027 dle všech respondentů

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Dle respondentů chybí mezioborové projekty, vznik sítí, spolupracující podpůrné mechanismy (mapování, kreativní a komunitní plánování, propagace a velká společná témata).

Důležitá je podpora projektů obsahující aktivity všech uvedených oblastí.

Důraz by měl být kladen na větší informovanost směrem k veřejnosti o aktivitách Euroregionu, zlepšení komunikace na sociálních sítích, větší prezentace podpořených projektů a především výstupu daných projektů.

V neposlední řadě by se neměla opomenout vzájemná konzultace, stáže, výměna zkušeností, praktické ukázky realizace, a to ve všech oblastech rozvoje.

Velký význam hraje rozvoj komunikačních a dopravních strategií za účelem lepší pomoci.

Do budoucna je důležité více porozumět a využívat období financování projektů ke konsolidaci přeshraniční spolupráce. Každý projekt by měl sledovat a vyjadřovat vizi a realizaci trvalé spolupráce Čech a Německa.

Pro Krušné hory je příznivý rovnoměrný rozvoj všech oblastí. Všechny oblasti jsou relevantní, a nabízejí tak příležitost k lepší spolupráci. Společné aktivity a projekty podporují a zlepšují porozumění

mezi partnery. To má pozitivní dopad na ekonomiku, životní prostředí, cestovní ruch a sociální oblast. Celkově dochází k posilování kapacit regionu.

Životní prostředí

- ⇒ ochrana životního prostředí,
- ⇒ přeshraniční výsadba stromových alejí, jeřabiny symbol Krušných hor zanikají.

Cestovní ruch

- ⇒ podpora nových turistických atrakcí,
- ⇒ zlepšení podmínek pro rozvoj cestovního ruchu,
- ⇒ vznik letáčku s turistickými cíli v pohraničí na obou stranách, turisté je hledají, s mapkou, vše i on-line,
- ⇒ vytvoření přeshraničních informací, značení apod.,
- ⇒ zdůraznění jednotícího charakteru základu společných přírodních zdrojů a kulturně-historických kořenů.

Kulturní dědictví, péče o památky

- ⇒ ochrana památek,
- ⇒ podpora památek,
- ⇒ obnova kostelů,
- ⇒ informovanost – cedulky,
- ⇒ důraz na význam kulturního dědictví,
- ⇒ spolupráce v kulturních a tvůrčích odvětvích.

Hospodářství

- ⇒ zvýhodnění společných projektů,
- ⇒ hospodářská podpora ve smyslu restrukturalizace daňových povinností (snížení zátěže střední třídy), strategie, průzkumy a návrhy s danou tematikou.

Krizový management

- ⇒ spolupráce hasičských jednotek z obou stran hranice při společných cvičeních,
- ⇒ zlepšení komunikace operačních středisek z Čech a Saska,
- ⇒ zintenzivnění přeshraniční spolupráce v krizových situacích,
- ⇒ optimalizace předpisů pro varování a reakci v různých zemích.

Sociální oblast

- ⇒ koordinace jízdních řádů veřejné dopravy, vzájemné informování cestujících,
- ⇒ seznámení politiků s konkrétními sociálními potřebami lidí.

Sport

- ⇒ lokální sportovní kluby, tradice klubů v horách bývala velká,
- ⇒ sportovní aktivity – přeshraniční setkávání.
- ⇒ podpora společných sportovních aktivit sportovních spolků,
- ⇒ „nalákání“ německých občanů za účelem spojení sportovního vyžití a turistiky.

Vzdělávání, mládež, školství

- ⇒ podpora projektů trvalého charakteru v oblasti vzdělávání a regionálního povědomí,
- ⇒ důraz na zapojení německého jazyka do pohraničních škol od 1. třídy – uhrazení pedagoga,
- ⇒ výměnná výuka,
- ⇒ spolupráce s německými školami,
- ⇒ environmentální výměna mezi vzdělávacími institucemi.

9.12 Soulad výsledků průzkumu s prioritními oblastmi Programu rozvoje Interreg

V rámci vyhodnocení výsledků průzkumu využití Programu rozvoje Interreg v programovém období 2021-2027 byl posuzován také soulad prioritních oblastí a konkrétních témat respondentů průzkumu

(členů Euroregionu Krušnohoří) s již stanovenými prioritními osami a opatřeními v rámci Programu spolupráce.

Euroregion Krušnohoří by se měl dle výsledků provedeného průzkumu a dle respondentů zaměřit zejména na oblast cestovního ruchu. Pro toto téma jsou plánované výzvy v rámci Priority 3 Vzdělávání, celoživotní vzdělávání, kultura a cestovní ruch, specifický cíl: Posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích. Výzvy budou cílené na zkvalitnění cestovního ruchu ve společném regionu. Alokace na toto opatření činí více než 18 mil. EUR.

Dále by měl dle respondentů Euroregion Krušnohoří v novém programovém období řešit problematiku v oblasti kulturního dědictví a péče o památky. I na toto téma je určena Priorita 3, stejného specifického cíle. Finanční prostředky budou poskytovány konkrétně na zachování, ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví veřejnosti. I na toto opatření je vyčleněno více než 18 mil. EUR.

Opomíjeno by nemělo být také vzdělávání, mládež a školství. Na dané téma je zaměřena taktéž Priorita 3, specifický cíl: Zlepšení rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního vzdělávání pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilováním odolnosti pro distanční a on-line vzdělávání a odbornou přípravu. Opatření v rámci tohoto specifického cíle je hned několik, konkrétně se zaměřují na předškolní vzdělávání, nabídky školního a mimoškolního vzdělávání, odborné vzdělávání a přípravu a následné vzdělávání, zvyšování kvalifikace odborných pracovníků, dále také na spolupráci vysokých škol a profesních akademií. Na oblast vzdělávání bylo vyčleněno cca 27 mil. EUR.

Jako důležitou oblast rozvoje shledávají respondenti také oblast životního prostředí. Na projekty rozvoje v dané oblasti lze čerpat finanční prostředky v rámci Priority 2 Změny klimatu a udržitelnost, specifického cíle: Podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence katastrof a odolnosti vůči katastrofám se zohledněním ekosystémových přístupů, opatření: Prevence, zmírňování a řešení dopadů environmentálních rizik způsobených změnou klimatu, či v rámci specifického cíle: Posílení ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, včetně městských oblastí a snížení všech forem znečištění, opatření: Zachování a obnovení biologické rozmanitosti,

rozvoj zelené infrastruktury a potlačování invazních druhů. Alokace na danou oblast dosahuje výše cca 29 mil. EUR.

Své výzvy na podporu realizovaných projektů jistě najdou i respondenti, kteří plánují realizovat projekty v oblasti hospodářství (alokace více než 13 mil. EUR) nebo krizového managementu (alokace více než 10 mil. EUR).

9.13 Shrnutí kapitoly

Dle provedeného průzkumu v minulosti realizovalo projekt v rámci Programu spolupráce Interreg 75,6 % dotázaných. 79,1 % dotázaných plánuje realizaci projektu v rámci Programu spolupráce Interreg v novém programovém období 2021-2027.

Nejčastější termín realizace plánovaných projektů je v letech 2023-2024, přičemž předpokládané náklady na realizaci zvažovaných projektů se pohybují v rozmezí 4 500 – 2 000 000 EUR.

Školská zařízení projevila největší zájem o realizaci aktivit v oblasti kultury, a dále pak v oblasti podpory školských projektů, praxe a výměny žáků, či sportu.

Mezi prioritní oblasti strategie rozvoje dle respondentů patří životní prostředí, kulturní dědictví a péče o památky, cestovní ruch, či vzdělávání.

Všechny tyto oblasti mají rozvojové možnosti především ve svých slabých stránkách. Mezioborová spolupráce, změny pohledu, vystoupení ze zasetých zvyklostí a již nefunkčních schémat přinese změnu pohledu, nové inspirace, pochopení souvislostí.

Důraz by měl být kladen na větší informovanost směrem k veřejnosti o aktivitách Euroregionu, zlepšení komunikace na sociálních sítích, větší prezentace podpořených projektů a především výstupu daných projektů.

Důležitá je podpora projektů obsahující aktivity všech uvedených oblastí. Pro Krušné hory je příznivý rovnoměrný rozvoj všech oblastí. Všechny oblasti jsou relevantní, a nabízejí tak příležitost k lepší spolupráci. Společné aktivity a projekty podporují a zlepšují porozumění mezi partnery. To má

pozitivní dopad na ekonomiku, životní prostředí, cestovní ruch a sociální oblast. Celkově dochází k posilování kapacit regionu.

10 Podmínky rozvoje příhraniční oblasti Česko-Sasko, problémy v příhraničních oblastech

Kromě okrajové polohy na hranici členských států je česko-saské pohraničí charakterizováno přírodní bariérou v podobě hřebene Krušných hor, a také přetrvávajícími jazykovými bariérami, odlišnými právními a správními systémy a velkými hospodářskými rozdíly. Daná oblast se však vyznačuje také četnými výhodami, které zaručují ideální podmínky pro rozvoj regionu.

10.1 Demografické a sociokulturní podmínky rozvoje

Život v Sasku je rozmanitý. Svobodný stát nabízí všechny aspekty od shonu velkoměsta po idylický život na venkově. Svobodný stát Sasko je jednou z největších hnědouhelných oblastí se dvěma hnědouhelnými těžebními oblastmi v Lužici a středoněmecké těžební oblasti. Zejména zde dojde v nejbližších letech k výrazné strukturální změně. Mění se ale i život ve městech. Klimatická politika a udržitelnost ovlivňují všechny oblasti života. Společnost, která společně pracuje na budoucnosti a na své soudržnosti, má proto velký význam.

Zemský okres Krušné hory (Erzgebirgskreis) má 329 186 obyvatel. Rozloha činí 1 828 km². Průměrný věk obyvatel Erzgebirgskreis je 49,2 let.

Zemský okres Mittelsachsen má 299 675 obyvatel na rozloze 2 117 km². Průměrný věk obyvatel Mittelsachsen činí 48,6 let.

Celkem má tedy saský partner rozlohu 3 945 km² s počtem obyvatel 628 861.

Ústecký kraj leží na severozápadě Čech. Nejdelší úsek společné hranice má s německou spolkovou zemí Sasko na severozápadě. Hranici s Německem tvoří z větší části hřeben Krušných hor, které pokračují do Karlovarského kraje. Podíl městského obyvatelstva se blíží 80 %.

Hospodářství kraje je specifické pro různé oblasti kraje, což je dáno tím, že se v kraji nachází několik velice odlišných krajinných typů. Od oblastí nížinných, kde se daří zemědělství (Kadaňsko, Litoměřicko, Žatecko, Lounsko), přes oblasti průmyslové (pánevni oblast) po oblasti hornaté (Krušné hory, České středohoří, Doupovské hory). Obecně se však Ústecký kraj mezi kraji České republiky vyznačuje výraznou orientací hospodářství na oblasti těžkého průmyslu.

Na území podkrušnohorské pánevni oblasti se nacházejí vydatná ložiska hnědého uhlí (Chomutovsko-mostecká hnědouhelná pánev), jehož zdejší zásoby tvoří významný energetický zdroj České republiky. V této souvislosti došlo v této oblasti k velkému rozvoji v dobývání a chemického a energetického zpracování uhlí. V blízkosti uhelných povrchových dolů se nacházejí největší české uhelné elektrárny (Pruněřov, Tušimice, Ledvice a Počerady).

Téměř celé území bylo v uplynulých desetiletích populačně ziskové s výjimkou Žatecka, kde byl zaznamenán mírný dlouhodobý úbytek populace, a dále Litvínovska, kde došlo k výraznému úbytku populace (cca 10 %) a Mostecká (cca 3,6 %). V posledních letech však dochází k úbytku obyvatel, a to ve všech okresech euroregionu (viz tabulka níže – srovnání let 2017 a 2021).

Na území Žatecka byla (ve srovnání se zbytkem Ústeckého kraje) zaznamenána spíše příznivá vzdělanostní skladba obyvatel (s výjimkou Podbořanska, kde byla naopak zhoršená) z hlediska podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Na Litoměřicku byl přitom nejvyšší podíl VŠ vzdělaných obyvatel v Ústeckém kraji.

Území Euroregionu Krušnohoří se rozprostírá na ploše 4 020 km². Počet obyvatel euroregionu činí 555 688. Počet obyvatel Ústeckého kraje se snížil z 827 tis. v roce 2000 na 799 tis. v roce 2021.

Největším městem Euroregionu Krušnohoří je město Most (cca 66 tis. obyvatel), Teplice (cca 50 tis. obyvatel) a Chomutov (cca 49 tis. obyvatel).

Tabulka 27: Počet obyvatel Euroregionu Krušnohoří v roce 2017 a 2021

Okres	2017	2021	Změna
Chomutov	124 347	121 480	-2 867
Litoměřice	119 553	117 582	-1 971
Louny	86 372	85 381	-991
Most	112 594	106 773	-5 821
Teplice	128 387	124 472	-3 909
CELKEM ČR	571 253	555 688	-15 565
Erzgebirgskreis	340 373	329 186	-11 187
Mittelsachsen	308 153	299 675	-8 478
CELKEM Sasko	648 526	628 861	-19 665
CELKEM Euroregion Krušnohoří	1 219 779	1 184 549	-35 230

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

Dle údajů v tabulce se během posledních 4 let snížil počet obyvatel ve všech okresech Euroregionu Krušnohoří, a to celkem o 35 230 obyvatel.

Tabulka 28: Počet obcí Euroregionu Krušnohoří v roce 2017 a 2021

Okres	2017	2021
Chomutov	24	19
Litoměřice	6	6
Louny	23	20
Most	12	11
Teplice	11	9
CELKEM ČR	76	65
Erzgebirgskreis	60	59
Mittelsachsen	53	53
CELKEM Sasko	113	112
CELKEM	189	177

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

K úbytku došlo taktéž v počtu obcí, které jsou členy Euroregionu Krušnohoří, z původních 189 obcí v roce 2017 na 177 obcí v roce 2021.

Rozdílné jazyky představují značnou překážku přeshraniční spolupráci a špatná znalost druhého jazyka je hlavní překážkou aktivní výměny a soužití. Jazykové rozdíly jsou pocítovány jako překážka spolupráce ve všech tematických oblastech.

Dle provedených průzkumů si v každodenním životě i volnočasových aktivitách sousední země nejsou nikterak blízké. Existuje zde pouze málo rodinných a přátelských vazeb. Naopak neexistuje nic, co by sousední země k sobě pojilo.

Zároveň se liší státní správy jednotlivých zemí, jejich systém, struktura a kompetence. Jiné jsou i odpovědnosti na politické úrovni a rozhodovací procesy tak probíhají na každé straně jinak.

Tyto faktory významně ztěžují spolupráci zemí. Do dalších let a další spolupráce je zapotřebí tyto překážky odstranit, či alespoň eliminovat.

10.1.1 Relevantní oblasti podpory v rámci demografického a sociokulturního rozvoje

- ⇒ Udržení obyvatel v regionu, zamezení odlivu obyvatel z regionu (zejména se jedná o mladou generaci), přilákání nových obyvatel do regionu.
- ⇒ Posílení vzájemného porozumění mezi regiony – odstranění jazykové bariery.
- ⇒ Posílení komunikace a spolupráce správních orgánů sousedních zemí.

10.1.2 SWOT analýza demografického a sociokulturního rozvoje

Tabulka 29: SWOT analýza demografického a sociokulturního rozvoje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Všechny aspekty života od shonu velkoměsta po idylický venkov ⇒ Velká rozloha území euroregionu ⇒ Oblast nížinatá i hornatá	⇒ Přírozené důsledky dlouhodobé těžby, chemického průmyslu a dalších odvětví přinesly do současné doby jistá negativa, která se projevila jak ve stavu krajiny, tak v sociálně-demografických a ekonomických ukazatelích ⇒ Orientace spíše na těžký průmysl ⇒ Dlouhodobý úbytek obyvatelstva ⇒ Jazyková bariéra ⇒ Neexistuje pouto mezi sousedními zeměmi (přátelské a rodinné vazby, volnočasové aktivity) ⇒ Rozdílnost státní správy jednotlivých zemí, jejich systém, struktura a kompetence
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Možnosti využití vnějších zdrojů financování ⇒ Strukturální změny v těžbě uhlí ⇒ Udržení obyvatel v regionu, přilákání nových obyvatel do regionu ⇒ Odstranění jazykové bariéry ⇒ Posílení komunikace a spolupráce orgánů sousední zemí	⇒ Odliv obyvatelstva z území euroregionu ⇒ Zhoršující se dostupnost a kvalita bydlení

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

10.2 Hospodářské a inovační podmínky rozvoje

V současné době je Svobodný stát Sasko jednou z nejdynamičtějších spolkových zemí a je atraktivním místem k podnikání pro začínající podniky a firmy.

Nachází se zde jedna z největších hnědouhelných oblastí v Německu. V této oblasti a okolních regionech dojde v nejbližších letech k postupné strukturální změně. „Zákon o strukturálním zpevnění“ upravuje postupné ukončení těžby uhlí a strukturální rozvoj na právní úrovni s cílem vytvořit nové perspektivy pro lidi v oblastech těžby hnědého uhlí.

Sasko má nejvyšší hustotu pracovních míst ze zemí východního Německa. Do března 2020 vzrostla saská ekonomika od roku 2000 o 31,5 %, což je třetí nejsilnější růst v celostátním měřítku. K tomuto pozitivnímu vývoji přispívá zejména saský automobilový průmysl a polovodičový průmysl v Silicon Sasku. Saská ekonomika dosáhla v roce 2019 růstu o 0,5 % ve srovnání s předchozím rokem. V neposlední řadě je tento růst podpořen neustálým a vynikajícím výzkumem a vývojem ve Svobodném státě.

Pro hospodářský život okresu Mittelsachsen je určující velký počet podniků, především z výrobního odvětví technického směru, a mnoho kreativních poskytovatelů služeb v různých oblastech. Region je pro investory zajímavý především díky své centrální poloze uprostřed Svobodného státu Sasko, dobrému napojení infrastruktury na nadregionální dopravní síť, a také více než 80 zasíťovaným průmyslovým zónám.

Nastupující generace ekonomických expertů, inženýrů, odborníků a manažerů získává fundované vědomosti díky husté síti vzdělávacích a ekonomických podpůrných institucí, zejména na obou vysokých školách – Technické univerzitě Hornické akademie Freiberg a Vysoké škole Mittweida.

V roce 2019 vzrostl počet lidí dojíždějících do Saska z jiných spolkových zemí nebo ze zahraničí na 128 455. To bylo o 1 549 (1,2 %) více než v roce 2018. Dojíždějící mobilita se tak dostala na dosud nejvyšší úroveň.

Sasko bylo v roce 2019 jednou ze spolkových zemí s největším nárůstem mezd. Medián mezd vzrostl oproti roku 2018 o 108 EUR na 2 695 EUR.

HDP Saska činilo k 30. 3. 2022 134,5 mld. EUR, z toho 8 mld. EUR v zemském okrese Erzgebirgskreis a 8,4 mld. EUR v zemském okrese Mittelsachsen. Míra nezaměstnanosti v Sasku činila 5,9 % k 31.12.2021.

Oblast Chomutovska, Mostecká a Teplická je charakteristická pokračující těžbou hnědého uhlí a související uhelnou energetikou a přetrvávajícím významným vlivem průmyslu pro zaměstnanost. Jedná se o hustě obydlené území tvořící větší část Ústecko-chomutovské aglomerace s výrazně

poškozeným životním prostředím i sociálními problémy. V současné době však dochází k transformaci regionu, v jejímž rámci dojde k postupnému ukončení těžby hnědého uhlí.

V mikroregionech pánevní oblasti převažuje s výjimkou Chomutovska kladné saldo dojížděky do zaměstnání, což odráží vliv zdejších velkých měst jako pracovních center.

V oblasti je spíše nižší míra podnikatelské aktivity (do 205 podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel). Naopak je zde nadprůměrný podíl obyvatel zaměstnaných v průmyslu. Nachází se zde také území s dlouhodobě nejvyšším podílem nezaměstnaných osob (Mostecko a zejména Litvínovsko) v Ústeckém kraji, v některých mikroregionech je však podíl nezaměstnaných podprůměrný (Kadaňsko a zejména Teplicko).

S výjimkou Podbořanska byla na území zaznamenána nadprůměrná podnikatelská aktivita. Kromě Lovosicka a Podbořanska byla v území podprůměrná zaměstnanost v průmyslu. Území je také charakteristické obecně nižším podílem nezaměstnaných (s výjimkou Žatecka), a to i v souvislosti s vyjížděkou do zaměstnání v Praze. Kromě periferních částí má území poměrně příznivou dopravní polohu, a to především z hlediska silniční infrastruktury.

Území je vzhledem k výskytu kvalitní orné půdy i specifických podmínek (teplé a suché klima) tradiční zemědělskou oblastí s poměrně vysokým významem zemědělské produkce. Zdejší kvalitní zemědělská půda je ovšem silně ohrožena erozí. V regionu existují poměrně rozsáhlá záplavová území, realizovaná protipovodňová opatření však snižují ohrožení místních sídel. Vzhledem k intenzivní zemědělské výrobě i absenci splaškové kanalizace s ČOV v menších sídlech se zde především méně vydatné vodní toky potýkají se zhoršenou jakostí vod. Specifikem území je značná diferenciací mezi centrální, urbanizovanou částí a okrajovými částmi území, které mají charakter tzv. vnitřní periferie. Obce na Podbořansku, v jižní části Kadaňska, Žatecka a Lounska a na Úštěcku se vyznačují zhoršenými charakteristikami v mnoha ohledech (úbytek či stagnace počtu obyvatel v období 1991-2016, vyšší průměrný věk obyvatelstva, nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, místy vyšší podíl). Horší charakteristiky patrně souvisejí s odlehlou polohou těchto území v rámci sídelní soustavy (zhoršená dopravní dostupnost velkých měst), a související nižší poptávkou po bydlení v příslušných obcích.

Hospodářství Ústeckého kraje je specifické pro různé oblasti kraje, což je dáno tím, že se v kraji nachází několik velice odlišných krajinných typů. Od oblastí nížinných, kde se daří zemědělství (Kadaňsko, Litoměřicko, Žatecko, Lounsko), přes oblasti průmyslové (pánevnická oblast) po oblasti hornaté (Krušné hory, České středohoří, Doupovské hory). Obecně se však Ústecký kraj mezi kraji České republiky vyznačuje výraznou orientací hospodářství na oblasti těžkého průmyslu.

Na území podkrušnohorské pánevnické oblasti se nacházejí vydatná ložiska hnědého uhlí (Chomutovsko-mostecká hnědouhelná pánev), jehož zdejší zásoby tvoří významný energetický zdroj České republiky. V této souvislosti došlo v této oblasti k velkému rozvoji v dobývání a chemického a energetického zpracování uhlí. V blízkosti uhelných povrchových dolů se nacházejí největší české uhelné elektrárny (Pruněřov, Tušimice, Ledvice a Počerady).

Nezaměstnanost v Ústeckém kraji činila k 31.12.2021 3,7 %.

Průměrná mzda v Ústeckém kraji za rok 2021 byla 38 027 Kč, medián pak 34 044 Kč.

V oblasti hospodářství existují stále značné rozdíly mezi partnerskými zeměmi, a to zejména v ekonomické produkci, kupní síle, mzdách či produktivitě práce.

HDP, zaměstnanost, objem práce, či počet obyvatel v Sasku vykazují růst, dochází zde k celkovému růstu ekonomiky a prosperity.

České firmy jsou hodně zaměřené na průmyslovou výrobu, jsou významným dodavatelským subjektem v průmyslovém řetězci a vyznačují se vysokou produktivitou a inovační silou. Právě tyto vlastnosti směřují region k budoucímu vývoji.

Na obou stranách hraje důležitou roli cestovní ruch, jedná se o jedny z nejdůležitějších a nejnavštěvovanějších turistických oblastí.

Obě strany jsou ovlivněny digitalizací, dochází k automatizaci lidské práce, propouštění zaměstnanců.

Stále existují značné ekonomické rozdíly mezi jednotlivými regionálními partnery, které omezují potenciál přeshraniční spolupráce, ztěžují rovnocennou spolupráci.

10.2.1 Relevantní oblasti podpory v rámci hospodářského a inovačního rozvoje

- ⇒ Přizpůsobení se podniků v rámci digitální transformace (zajištění pracovních míst, modernizace výrobních procesů, modernizace podnikových struktur).
- ⇒ Tvorba nových pracovních míst, vytváření pracovních příležitostí, udržení stávajících obyvatel (zaměstnanců) v regionu, nalákání nových obyvatel do regionu.
- ⇒ Podpora rozvoje cestovního ruchu.
- ⇒ Rozvoj podnikatelského prostředí.
- ⇒ Důraz na „image regionu“, zatraktivnění regionu pro život i práci.
- ⇒ Snížení ekonomických rozdílů mezi přeshraničními partnery.
- ⇒ Podpora hospodářské růstu po útlumu nastalém v důsledku pandemie koronaviru.
- ⇒ Podpora výzkumu a vývoje, podpora inovací a moderních technologií v podnikání, posílení regionálních inovací a inovačních kapacit (podpora prostředí příznivého pro inovace).
- ⇒ Podpora start-upů.
- ⇒ Výměna informací a vzdělávání pro podnikatele.
- ⇒ Podpora přeshraniční spolupráce mezi samosprávami, hospodářskými komorami a dalšími institucemi podnikatelského prostředí.
- ⇒ Zmírnění negativních dopadů mimořádných situací (pandemie, válečné situace, aj.), tvorba opatření proti negativním důsledkům těchto mimořádných situací v hospodářství.
- ⇒ Podpora služeb pro podnikatele s cílem udržitelného rozšiřování jejich aktivit přes hranice.

10.2.2 Potenciální partneři pro realizaci

- ⇒ Firmy, zejména malé a střední podniky
- ⇒ Průmyslové a obchodní komory, řemeslné komory
- ⇒ Agentury pro rozvoj podnikání
- ⇒ Technologická centra
- ⇒ Výzkumné instituce

10.2.3 SWOT analýza hospodářského rozvoje

Tabulka 30: SWOT analýza hospodářského rozvoje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Geografická blízkost umožňující vytvoření společného trhu práce bez nutnosti migrace ⇒ Atraktivní místo pro podnikání pro začínající podniky a firmy ⇒ Průmyslová tradice území euroregionu ⇒ Zemědělsko-zpracovatelský potenciál ⇒ Ochota firem k přeshraniční spolupráci ⇒ Jedna z největších hnědouhelných oblastí ⇒ Největší hustota pracovních míst v Sasku ⇒ Značné zastoupení výzkumu a vývoje v Sasku ⇒ Zaměření českých firem spíše na průmyslovou výrobu, vyznačují se vysokou produktivitou a inovační silou ⇒ Vliv digitalizace	⇒ Nízká podnikatelská aktivita ⇒ Nejvyšší podíl nezaměstnaných osob na české straně euroregionu ⇒ Značné rozdíly mezi partnerskými zeměmi v ekonomické produkci, kupní síle, mzdách, či produktivitě práce
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Možnosti využití vnějších zdrojů financování ⇒ Rozvoj podnikání v oblasti turistiky ⇒ Investiční pobídky ⇒ Restrukturalizace regionu ⇒ Využití potenciálu brownfields ⇒ Využití potenciálu žen v podnikání ⇒ Přizpůsobení se podniků v rámci digitální transformace ⇒ Tvorba nových pracovních míst, vytváření pracovních příležitostí, udržení stávajících obyvatel (zaměstnanců) v regionu, nalákání nových obyvatel do regionu ⇒ Podpora rozvoje cestovního ruchu ⇒ Rozvoj podnikatelského prostředí ⇒ Důraz na „image regionu“, zatraktivnění regionu pro život i práci ⇒ Snížení ekonomických rozdílů mezi přeshraničními partnery ⇒ Podpora výzkumu a vývoje, podpora inovací a moderních technologií v podnikání, posílení regionálních inovací a inovačních kapacit (podpora prostředí příznivého pro inovace) ⇒ Podpora start-upů ⇒ Podpora služeb pro podnikatele s cílem udržitelného rozšiřování jejich aktivit přes hranice ⇒ Transformace regionu spojená s postupným ukončením těžby hnědého uhlí v regionu	⇒ Pokračování odlivu vzdělanějších a mladších obyvatel z území euroregionu ⇒ Velká závislost ekonomického prostředí na situaci největších zaměstnavatelů na území (zejména oblast hornictví, hutnictví) ⇒ Koronavirová pandemie ⇒ Nedostatečná podpora MSP ⇒ Pokles počtu podnikatelských subjektů ⇒ Legislativní a administrativní bariéry získávání prostředků na přeshraniční spolupráci ⇒ Riziko zpomalení hospodářského růstu

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

10.3 Podmínky rozvoje v oblasti životního prostředí

Životní prostředí a jeho kvalita jsou významnými faktory v rámci posuzování regionu, jeho atraktivity a prosperity. Na kvalitu a ochranu životního prostředí je kladen stále větší důraz. Euroregion Krušnohoří se vyznačuje cennou kulturní krajinou a cennými přírodními prostory. V obou regionech se vyskytuje takřka stejná krajina, najdeme zde stejnou faunu i flóru. Stejně či podobné přírodní podmínky vytvářejí dobrý základ pro přeshraniční spolupráci a výměnu informací.

Přeshraniční spolupráce České republiky a Sasko v rámci Euroregionu Krušnohoří v oblasti životního prostředí je na velmi dobré úrovni. Již v tuto chvíli spolupracují odborné instituce, orgány životního prostředí, správa chráněných krajinných území, nevládní organizace a místní samosprávy v oblasti ochrany životního prostředí a v oblasti ochrany přírody. V minulém programovém období bylo realizováno několik projektů zaměřených na ochranu přírody a životního prostředí v příhraničních oblastech euroregionu.

Většina území je postižena zhoršenou kvalitou ovzduší vyznačující se plošně zvýšenými koncentracemi škodlivin, které zde patří k nejvyšším v rámci ČR. Specifikem je existence rozsáhlých území znehodnocených těžbou hnědého uhlí.

Je zde mimořádná koncentrace brownfieldů a vysoká koncentrace starých ekologických zátěží včetně zátěží s nejvyšší prioritou.

V Krušných horách je nejvyšší kvalita ovzduší v Ústeckém kraji z hlediska nízkých koncentrací většiny sledovaných škodlivin, v menší míře zde však přetrvává imisní zátěž s negativními důsledky na vlastnosti půd a stav lesních porostů.

V Krušných horách jsou silně poškozeny lesní porosty a v souvislosti s odumíráním náhradních dřevin zde bude nezbytné provádět rozsáhlou obnovu lesních porostů.

Centrální část území je postižena zhoršenou kvalitou ovzduší, lepší kvalita ovzduší je v periferních částech území a zejména na Podbořansku. V území se nachází poměrně velké množství sociálně vyloučených lokalit, ale vzhledem k jejich zpravidla menšímu rozsahu a menší lidnatosti je podíl

sociálně vyloučených obyvatel v území spíše nízký. V území se nachází větší množství zpravidla méně rozsáhlých brownfieldů a několik lokalit starých ekologických zátěží s nejvyšší prioritou.

Na severní hranici přechází pásma hor v Labské pískovce s unikátními skalními městy, soutěskami a věžemi až 400 m n. m. Ve vnitrozemí vyniká sopečné České středohoří s nejvyšším vrcholem Milešovkou. Místo, kde Labe u Hřenska opouští české území, je naopak nejnižším bodem republiky (113 m n. m.).

Většinu území kraje odvodňuje Labe, jehož nejvýznamnějšími přítoky v kraji jsou řeky Ohře, Ploučnice a Bílina.

Obec Žitenice u Litoměřic je uváděna jako nejteplejší místo v Čechách. Průměrná roční teplota vzduchu zde dosahuje 9,42 °C.

Díky neuvěřitelně pestré krajině a hodnotných přírodním předpokladům je také krajem, kam dnes míří řada návštěvníků za skalními městy, lázněmi, horskými túrami, památkami měst a obcí a nespočtem unikátních zážitků. Ústecký kraj se stal také cílem vysokoškolských studentů, mladých a aktivních lidí, kteří právě zde využívají své znalosti k tomu, aby je zhodnotili v praxi a stali se součástí širokého spektra zdejších firem a podniků.

Ačkoliv v minulosti byl kraj významným průmyslovým centrem naší země, tak přirozené důsledky dlouhodobé těžby, chemického průmyslu a dalších odvětví přinesly do současné doby jistá negativa, která se projevila jak ve stavu krajiny, tak v sociálně-demografických a ekonomických ukazatelích.

Dnes, kdy je Ústecký kraj domovem více než 800 tisíc obyvatel a sídlem řady velkým i malých firem, škol, univerzit, nemocnic, úřadů a kompletního spektra služeb, usiluje o moderní a udržitelné způsoby, které umožní pokračovat v transformaci energetiky, rozvoji chemického průmyslu či komplexní revitalizaci území tak, aby byl využit jeho potenciál. Ústecký kraj je v tomto období ve zcela nové, dynamické fázi svého rozvoje, zpříma přijímá nové výzvy a buduje tak svou novou, bezuhelnou pověst.

V Ústeckém kraji, konkrétně na území Euroregionu Krušnohoří se nachází několik chráněných krajinných oblastí a maloplošných chráněných území (národní přírodní památky, národní přírodní rezervace, přírodní památky a rezervace).

Avšak i v oblasti životního prostředí existují značné rozdíly mezi jednotlivými regiony, zejména co se týče obnovitelných zdrojů energie. Podíl obnovitelných zdrojů energie na celkových zdrojích je na saské straně podstatně vyšší než na straně české, přestože podíl obnovitelných zdrojů energie českého partnera se značně zvýšil.

10.3.1 Relevantní oblasti podpory v rámci rozvoje životního prostředí

- ⇒ Ochrana životního prostředí, podpora přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany přírody, přizpůsobení se klimatických změnám, obnova/ekologická přeměna lesů.
- ⇒ Podpora obnovitelných zdrojů energie, efektivní využívání zdrojů.
- ⇒ Zaměření se na oběhové hospodářství, nakládání s odpady.

10.3.2 Potenciální partneři pro realizaci

- ⇒ Orgány a správy chráněných území
- ⇒ Sdružení, iniciativy v oblasti ochrany životního prostředí
- ⇒ Sdružení, iniciativy v oblasti ekologické výchovy
- ⇒ Aktéři v zemědělství a lesnictví
- ⇒ Místní a regionální poskytovatelé energie

10.3.3 SWOT analýza rozvoje v oblasti životního prostředí

Tabulka 31: SWOT analýza rozvoje v oblasti životního prostředí

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Cenná kulturní krajina a cenné přírodní prostory euroregionu ⇒ Velké množství chráněných krajinných oblastí a chráněných území ⇒ Spolupráce odborných institucí, orgánů životního prostředí, správy chráněných krajinných území, nevládních organizací a místní samosprávy v oblasti ochrany životního prostředí a v oblasti ochrany přírody na velmi dobré úrovni ⇒ Rozšiřování využívání obnovitelných zdrojů energie ⇒ Realizace mnoha přeshraničních projektů v oblasti ochrany životního prostředí	⇒ Nižší míra odkanalizování na území venkova ⇒ Ekologické zátěže po průmyslové činnosti ⇒ Nízká míra péče o krajinu – šetrné a ekologické zemědělství ⇒ Chybějící systémová řešení v oblasti revitalizace bývalých průmyslových oblastí ⇒ Zhoršená kvalita ovzduší vyznačující se plošně zvýšenými koncentracemi škodlivin ⇒ Existence rozsáhlých území znehodnocených těžbou hnědého uhlí ⇒ mimořádná koncentrace brownfieldů a vysoká koncentrace starých ekologických zátěží včetně zátěží s nejvyšší prioritou
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Možnosti využití vnějších zdrojů financování ⇒ Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, technologií šetrných k životnímu prostředí a snižování energetické náročnosti ⇒ Zaměření se na oběhové hospodářství ⇒ Energetické využívání odpadů ⇒ Změna životního stylu obyvatel a jeho přístupu k životnímu prostředí ⇒ Realizace projektů v rámci ochrany životního prostředí ⇒ Rozvoj ekologické osvěty ⇒ Podpora přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany přírody, přizpůsobení se klimatickým změnám, obnova/ekologická přeměna lesů ⇒ Budování bezuhelné pověsti	⇒ Ohrožení zdraví obyvatelstva vinou silného znečištění životního prostředí ⇒ Návrat k vytápění méně kvalitními palivy v důsledku zdražování plynu a el. energie

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

10.4 Podmínky rozvoje v oblasti dopravy

Dopravní infrastruktura v euroregionu v dostatečné kapacitě a technické kvalitě zlepšuje kvalitu života, zvyšuje mobilitu obyvatel a přispívá k udržitelnému rozvoji regionu.

Celá oblast Euroregionu Krušnohoří má velmi dobrou a rozvinutou dopravní infrastrukturu a vyznačuje se výbornou dopravní dostupností. S kvalitou dopravní infrastruktury je spojeno zvýšené dojíždění za prací za hranice země (zejména z české strany na německou), zvýšení počtu zahraničních pracovních zakázek (stavebnictví, řemesla, aj.). Zde se jedná zejména o silniční osobní dopravu. Rozvinutá je však i doprava veřejná silniční, či železniční.

Zároveň došlo k vybudování rozsáhlé sítě cyklostezek, včetně cyklostezek přeshraničních, čímž došlo k podpoře cestovního ruchu.

Území má v rámci Ústeckého kraje relativně příznivou dopravní polohu, která se může nadále zlepšovat v souvislosti s dostavbou dálnice D7 či případnou realizací rychlého železničního spojení Praha – Most.

Krušné hory mají spíše horší dopravní polohu, příznivější polohu vzhledem k silniční infrastruktuře má území Krušných hor podél silnice I/7. Většina území má vzhledem k reliéfu zhoršenou dopravní dostupnost, a to i v souvislosti s vlivy klimatu.

Euroregionem Krušnohoří vedou 2 dálnice a to D7 Praha - Chomutov a D8 Praha - Ústí n. L – Drážďany v celkové délce 176 km, dále tu vede z velké části čtyřproudová komunikace I/13 spojující Karlovy Vary - Chomutov - Most - Teplice - Ústí n. L - Děčín - Liberec. Labe je důležitou tepnou lodní dopravy, která spojuje vnitrozemské Česko se Severním mořem. Podél něj vede důležitý železniční tah z Prahy do Drážďan. Železniční síť kraje vykazuje vysokou konektivitu a akcesibilitu, vysoce koncentrované osídlení v pánevní oblasti umožňuje koncentrovat osobní dopravu do méně dopravních spojů. V roce 2012 zde začaly jezdit moderní jednotky z Děčína do Kadaně a z Ústí nad Labem do Litvínova. Hlavní železniční tah, IV. železniční koridor, prochází Ústím nad Labem a pokračuje do Německa. Po druhé straně Labe vede železniční trať z Lysé nad Labem do Ústí nad Labem a představuje především důležitou tepnu pro nákladní vlaky. Autobusová doprava prošla v roce 2006 závažnou krizí, která souvisela s dominantním postavením jednoho dopravce.

Dopravní podmínky okresu Litoměřice jsou dány poměrně dobrým železničním spojením s celým územím republiky i se zahraničím, k hlavním tratím patří Praha – Děčín a Lysá nad Labem – Litoměřice

– Děčín (obě s návazností na hraniční přechody do SRN) a dále trať Lovosice – Liberec. V okrese je rovněž hustá silniční síť, v níž nejdůležitější místo zaujímá dálnice D8. Řeka Labe, jejíž tok prochází okresem z jihovýchodu na severozápad, nabízí možnost lodní přepravy nejen tuzemské, ale až k Severnímu moři.

Okresem Chomutov procházejí důležité dopravní tepny, které tvoří železniční tahy Ústí nad Labem – Chomutov – Cheb, Chomutov – Praha a rovněž významné silniční tahy, a to především na trase silnice I/7 Praha – Slaný – Louny – Chomutov – Hraniční přechod Hora Sv. Šebestiána, jejíž některé úseky byly zkapacitněny v rámci výstavby dálnice D7. Velmi významné je rovněž dopravní spojení po mezinárodní silnici E442 na trase Karlovy Vary – Liberec – Hradec Králové – Olomouc – Žilina.

Teplickým okresem prochází důležité železniční a silniční dopravní tepny. Většina železničních tratí byla v okrese vybudována již v minulém století. V důsledku dřívější povrchové těžby uhlí docházelo k jejich častému překládání. Nejdůležitější jsou železniční tratě vedoucí z Chomutova přes Most a Teplice do Ústí nad Labem. V silniční dopravě má významnou úlohu mezinárodní trasa E 55, která vede ze SRN přes Cínovec, Dubí, Teplice, Prahu a úsek evropské silnice E442, která v úseku Bystřany – Řehlovice spojuje silnici I8 s dálnicí D8.

Lounským okresem prochází významná silniční dopravní tepna silnice I/7 Praha – Slaný – Louny – Chomutov – Hraniční přechod Hora Sv. Šebestiána, kde na části této trasy došlo v rámci výstavby dálnice D7 ke zkapacitnění a další přestavba úseků se plánuje.

V regionu je také rozsáhlá síť cyklostezek, která má potenciál se dále rozšiřovat. Mezi nejznámější cyklostezky patří:

Pánevnická cyklostezka

Pánevnická cyklotrasa je vedena pánevnickou oblastí pod Krušnými horami a vzájemně propojuje významná centrální osídlení v krajině. Má vazbu na město Chomutov resp. Kadaň, Most, Bílina, Teplice a Ústí nad Labem. Cyklotrasa dovolí cyklistům navštívit revitalizovaná území, která byla postižená těžbou. Z jedné strany je možné vidět Českého středohoří a druhá strana nabízí pohled do vytěženého zrevitalizovaného prostoru. Část cyklotrasy vede po výsypkách, kde jsou různé naučné stezky a prvky,

které přibližují návštěvníkům těžební období těchto lokalit. Také jsou zde úseky, jako například z města Kadaň (Prunéřov) - Chomutov, kde trasa je vedena přímo podél těžební jámy. Je zde vytvořena také trasa z Teplic do Ústí nad Labem podél rekultivačního jezera vytvořeného v těžební jámě hnědouhelného dolu Chabařovice. Celé vedení této Pánevnické cyklotrasy nabídne návštěvníkům nevšední pohled zrevitalizovaného území dotčené těžbou.

Labská cyklostezka

Cykloturisty i turisty zve do oblasti Podřipska, Českého středohoří a Českosaského Švýcarska za zážitky a aktivním vyžitím. Tato stezka (cyklotrasa č. 2) má v rámci cestování opravdu co nabídnout. Ať už jde o přírodní krásy, historické památky nebo sportovní a kulturní vyžití.

Cyklostezka Ploučnice

Cyklostezka Ploučnice je jednou ze čtyř páteřních cyklistických tras v Ústeckém kraji. Stezka má nadregionální charakter a spojuje Ústecký a Liberecký kraj. Na území Ústeckého kraje začíná stezka v Děčíně na spojnici s Labskou stezkou, prochází údolím řeky Ploučnice směrem na Benešov nad Ploučnicí, Františkov nad Ploučnicí a Starý Šachov, kde přechází do Libereckého kraje.

Cyklostezka Ohře

Cyklostezka Ohře má celkovou délku od Litoměřic až po hranici s Karlovarským krajem přes 100 km. V současnosti je vyznačena v terénu Klubem českých turistů jako trasa číslo 6 a je trasována jednak po stávajících sjízdných cestách a jednak po silnicích s automobilovým provozem. Úseky vedené po silnicích jsou provizorní do té doby, než bude s konečnou platností vyřešeno vedení cyklostezky v terénu mimo silniční síť. V současnosti probíhá řada jednání se zástupci obcí, přes jejichž katastry cyklostezka prochází. Na těchto jednáních se upřesňuje konkrétní poloha trasy tak, aby nebyla v konfliktu s vlastníky pozemků a se zájmy obcí. Soulad s územními plány jednotlivých obcí je pro konečné vedení Cyklostezky Ohře základní podmínkou s tím, že zcela nové úseky u připravované nebo rozpracované územně plánovací dokumentace bude vhodné zařadit do kategorie veřejně prospěšných staveb.

Krušnohorská magistrála

Krušnohorská magistrála vede po hřebenech Krušných hor od Děčína na severu Ústeckého kraje až po Měděnec na jeho jihu. Trasa ale pokračuje dále, v Karlovarském kraji, a to přes Klínovec (1 244 m. n. m.), Boží dar, Kraslice proslulé výrobou hudebních nástrojů, Františkovy Lázně a končí u vodní nádrže Skalka v Chebu. Celková délka magistrály činí 250 km.

Díky projektu Cíl3 „**Cykloregion Krušné hory – propojení nadregionálních cyklotras v česko-německém Krušnohoří**“ vznikl nový cykloregion propojující „Krušnohorskou magistrálu“ se sousledně běžící cyklotrasou na německé straně hranice „Sächsische Mittelgebirge I-6“.

10.4.1 Relevantní oblasti podpory v rámci rozvoje dopravy

- ⇒ Rozšiřování sítě cyklostezek.
- ⇒ Podpora přeshraniční železniční přepravy osob s cílem omezení silniční dopravy a snížení emisí, zajištění atraktivní veřejné dopravy.
- ⇒ Výstavba silnic a obchvatů na obou stranách hranice s napojením na významné regionální trasy.
- ⇒ Rekonstrukce/modernizace a výstavba silnic na obou stranách hranice, včetně doprovodné infrastruktury (např. parkovací místa).
- ⇒ Integrované systémy veřejné hromadné dopravy.
- ⇒ Podpora rozvoje ekologické dopravy.

10.4.2 SWOT analýza rozvoje v oblasti dopravy

Tabulka 32: SWOT analýza rozvoje v oblasti dopravy

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Postupné budování obchvatů měst a obcí ⇒ Hustá silniční síť na území ERK, včetně přeshraničního spojení ⇒ Napojení na železniční síť ⇒ Vysoká konektivita a akcesibilita železniční sítě ⇒ Hustá síť veřejné dopravy (silniční i železniční) ⇒ Dlouholetá aktivní činnost ERK v oblasti rozvoje dopravy ⇒ Rozsáhlá síť cyklostezek ⇒ Velmi dobrá a rozvinutá dopravní infrastruktura, s výbornou dopravní dostupností ⇒ Příznivá dopravní poloha Ústeckého kraje ⇒ Labe jako důležitá tepnalodní dopravy, která spojuje vnitrozemské Česko se Severním mořem	⇒ Nedostatek parkovacích míst ve městech ⇒ Nedostatečně rozvinutá infrastruktura pro rozvoj ekologické dopravy (elektromobilita, CNG, vodík, syntetický benzín) ⇒ Chybějící integrace jízdních řádů přeshraničních autobusových a vlakových spojení ⇒ Technický stav železničních vozových souprav, pomalá obnova železničního vozového parku ⇒ Horší dopravní poloha Krušných hor
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Využití finančních prostředků EU v programovém období 2021-2027 na zkvalitňování dopravní infrastruktury ⇒ Budování obchvatů měst a obcí ⇒ Rekonstrukce silnic, zvýšení standardu přeshraničních komunikací ⇒ Silný hospodářský potenciál na území ERK předurčující potřebu dalšího růstu a rozvoje dopravní infrastruktury ⇒ Prohloubení vzájemné spolupráce při dalším rozvoji přeshraniční dopravní infrastruktury a veřejné dopravy ⇒ Rozvoj ekologické dopravy (elektromobilita, CNG, vodík, syntetický benzín) ⇒ Optimalizace a elektrifikace regionálních železničních tratí ⇒ Podpora přeshraniční železniční přepravy osob s cílem omezení silniční dopravy a snížení emisí, zajištění atraktivní veřejné dopravy ⇒ Výstavba silnic a obchvatů na obou stranách hranice s napojením na významné regionální trasy ⇒ Rekonstrukce/modernizace a výstavba silnic na obou stranách hranice, včetně doprovodné infrastruktury (např. parkovací místa) ⇒ Integrované systémy veřejné hromadné dopravy ⇒ Rozšiřování sítě cyklostezek, zejména přeshraniční ⇒ Dostatečná kapacita a technická kvalita dopravní	⇒ Růst intenzity dopravy neodpovídající kapacitním možnostem stávajících komunikací ⇒ Nedostatečné využití osobní veřejné dopravy (autobusové, železniční), omezování regionálních spojů ⇒ Nárůst individuální automobilové dopravy na úkor dopravy veřejné ⇒ Omezené možnosti rozvoje přeshraniční infrastruktury místního významu a doprovodné infrastruktury v příhraničí ⇒ Průtahy při řešení a při vyřizování příslušných povolení u liniových staveb ⇒ Omezené možnosti zvýšení standardu komunikací a zvýšení jejich propustnosti (např. zvýšení tonáže přeshraniční dopravy) ⇒ Zhoršená dopravní dostupnost Krušných hor v souvislosti s vlivy klimatu

infrastruktury ⇒ Dostavby dálnice D7 ⇒ Realizace rychlého železničního spojení Praha-Most	
---	--

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

10.5 Podmínky rozvoje v oblasti digitální infrastruktury

Rozšířená digitální infrastruktura v posledních letech nabývá na stále větším významu, který neustále roste. Digitální infrastruktura v Euroregionu Krušnohoří je velmi rozvinutá, a to i díky finančním prostředkům z národních dotačních programů na rozšiřování digitální infrastruktury na české i německé straně euroregionu. Připojení k internetu má téměř každá domácnost v obou příhraničních oblastech. Jelikož se však technologický pokrok zrychluje, bude zapotřebí do budoucna neustále reagovat na nové trendy v digitalizaci (optika, 5G, apod.). Zároveň je zapotřebí zvýšit pokrytí sítí mobilních poskytovatelů. Stále ještě existují místa s nízkým, či žádným pokrytím (zejména v horských oblastech). Dobrá digitální infrastruktura nabízí zejména venkovským a okrajovým regionům příležitost kompenzovat nevýhody dané lokalitou a zlepšit kvalitu života.

10.5.1 Relevantní oblasti podpory v rámci rozvoje digitální infrastruktury

- ⇒ Rozšíření pokrytí sítě mobilních operátorů.
- ⇒ Přizpůsobení se technologickému pokroku – optimalizace výkonu internetu, aj.

10.5.2 SWOT analýza rozvoje v oblasti digitální infrastruktury

Tabulka 33: SWOT analýza rozvoje v oblasti digitální infrastruktury

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Rozvinutá digitální infrastruktura na území euroregionu ⇒ Dostatečné připojení k internetu domácností i firem	⇒ Nedostatečné pokrytí některých horských oblastí sítěmi mobilních operátorů
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Využití finančních prostředků EU v programovém období 2021-2027 na podporu digitální transformace ⇒ Reakce na nové trendy v digitalizaci (5G, optika) ⇒ Rozšíření pokrytí sítě mobilních operátorů ⇒ Přizpůsobení se technologickému pokroku – optimalizace výkonu internetu, aj.	⇒ Snížení životní úrovně kvůli nepřizpůsobení se digitální transformaci

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

10.6 Sociální podmínky rozvoje

Sociální oblast zahrnuje několik následujících oblastí:

Oblast zdravotnictví – oblast zdravotnictví se již delší dobu potýká s nedostatkem zdravotních pracovníků (lékařů i sester), a to jak v německé části euroregionu, tak v české části. Dochází k ukončení činnosti nemocnic, klesá počet lůžek v přepočtu na obyvatele, klesá počet praktických lékařů v přepočtu na obyvatele. Přeshraniční spolupráce funguje zejména v rámci záchranné služby, která v posledních letech zesílila.

Oblast vzdělávání – úroveň vzdělání je v euroregionu velmi dobrá. Převažuje zde počet středoškolsky vzdělaných obyvatel, zatímco je na obou stranách nedostatek řemeslníků a technických pracovníků. V rámci přeshraniční spolupráce probíhá spolupráce škol, nicméně je zde stále pociťován problém

s dorozuměním, existují jazykové bariéry. V minulém programovém období bylo realizováno mnoho přeshraničních projektů v oblasti vzdělávání – partnerství škol, setkávání, jazykové projekty (jazykové olympiády), stáže, a to pro různé cílové skupiny, zejména pro děti a mládež. Sektor vzdělávání významně přispívá k regionálnímu rozvoji, mezikulturnímu porozumění a přeshraničnímu společnému růstu. Jazykové bariéry je třeba odstranit již u dětí a je důležité jim ukázat, že znalost cizího jazyka jim otevírá brány k studijním i pracovním příležitostem, či k rozšíření možností trávení volného času. Mezi další oblasti setkávání se patří kromě jazykových schopností také oblast životního prostředí, historie, umění, kultura, tradice, apod.).

Také z hlediska vzdělanostní struktury je oblast spíše diferencovaná, vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v mikroregionech větších měst, naopak na Kadaňsku je podíl obyvatel s VŠ vzděláním nejnižší.

Oblast trhu práce – oblast trhu práce navazuje na vzdělávání, v posledních letech se snížila nezaměstnanost na obou stranách euroregionu, patrný je však nedostatek odborných kvalifikovaných pracovníků, a to zejména ve zdravotnictví, cestovním ruchu, gastronomii, apod. Odchod kvalifikovaných pracovníků z české strany na německou je způsoben zejména rozdílnou výší mezd a platů. Významný je také odchod pracovníků do jiných oblastí České republiky, a to z důvodu větších pracovních možností, či opět rozdílnou výší mezd a platů. Problémem je také vzájemné neuznávání kvalifikace pracovníků z důvodu rozdílných vzdělávacích systémů jednotlivých partnerů.

Tabulka 34: Vývoj míry nezaměstnanosti osob ve věku 15-25 let

Region	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ústecký kraj	23,6	23,6	16,8	9,6	10,1	11,1	4,9	9
Erzgebirgskreis	10	8	7	7	6	4,9	4,9	7,1
Mittelsachsen	10	7	8	8	7	5,7	5,6	7,1

Zdroj: Český statistický úřad

Oblast veřejných služeb, kultury – co se týká kultury, bývá řešena v rámci jednotlivých regionů či měst, přestože zde probíhá přeshraniční spolupráce, bývá často organizována pro „užší okruh obyvatel“.

Oblast začleňování, chudoby, migrace - v území je mimořádně vysoká koncentrace sociálně vyloučených obyvatel a existují zde rozsáhlé a velmi problematické sociálně vyloučené lokality.

10.6.1 Relevantní oblasti podpory v rámci sociálního rozvoje

Oblast zdravotnictví:

- ⇒ Podpora zdravotnických zařízení.
- ⇒ Rozšíření zdravotnických služeb.

Oblast vzdělávání:

- ⇒ Adaptace výukových a vzdělávacích programů a oborů na potřeby trhu práce.
- ⇒ Podpora technického vzdělávání a řemeslných oborů.
- ⇒ Spolupráce podnikatelských subjektů a škol v oblasti odborného vzdělávání.
- ⇒ Snížení rozdílů ve vzdělávacích systémech českého a německého partnera, vzájemné uznávání kvalifikací.
- ⇒ Přeshraniční výměna informací a zkušeností mezi školami, vzájemné setkávání, společné projekty škol.
- ⇒ Vytváření nových iniciativ mezi odbornými školami.

Oblast trhu práce:

- ⇒ Zatraktivnění oblasti za účelem udržení stávajících obyvatel a pracovníků v regionu a přilákání nových.
- ⇒ Eliminace „odlivu mozků“.
- ⇒ Rozvíjet potenciál trhu práce – nové pracovní příležitosti, nová pracovní místa, přizpůsobení se trendům na trhu práce, motivace pracovníků.
- ⇒ Podpora přeshraničních aktivit v souladu s trhem práce (v oblasti technického vzdělávání, praktické výuky, apod.).

Oblast veřejných služeb, kultury:

- ⇒ Podpora nabídky veřejných služeb a její rozšiřování (kultura, zdravotnictví, pracovní příležitosti, aj.) za účelem zvýšení kvality života obyvatel a zvýšení atraktivity daného regionu, jak z hlediska bydlení, tak z hlediska pracovního uplatnění.
- ⇒ Rozvoj přeshraniční spolupráce zařízení sociálních služeb a péče, či zařízení.
- ⇒ Rozvoj přeshraniční spolupráce uniformovaných bezpečnostních složek a hasičských záchranných sborů.
- ⇒ Společná prevence a řešení v oblasti kriminality, ochrany proti povodním, požárům a živelním pohromám.
- ⇒ Zajištění optimální vybavenosti, zlepšení dostupnosti a rovnoměrnějšího rozvoje regionu.

Oblast začleňování, chudoby, migrace:

- ⇒ Zvýšení sociálního statutu obyvatel, eliminace sociální nestability.
- ⇒ Eliminace dopadů periferní geografické polohy, zvýšení sociální a ekonomické životaschopnosti území.

10.6.2 Potenciální partneři pro realizaci

- ⇒ Školy, vzdělávací instituce
- ⇒ Školské úřady/odbory školství
- ⇒ Organizace působící v oblasti vzdělávání

10.6.3 SWOT analýza rozvoje v oblasti sociálních služeb

Tabulka 35: SWOT analýza rozvoje v oblasti sociálních služeb

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Geografická blízkost umožňující vytvoření společného trhu práce bez nutnosti migrace ⇒ Široká nabídka vzdělávacích zařízení včetně speciálních škol a vzdělávacích zařízení ⇒ Široká a aktivní přeshraniční spolupráce škol na území euroregionu ⇒ Kvalifikovaná pracovní síla zejména v technických oborech ⇒ Ochota firem k přeshraniční spolupráci ⇒ Spolupráce s řadou institucí v Ústeckém kraji ⇒ Široké přeshraniční aktivity obcí týkající se bezpečnosti na území euroregionu – hasiči, policie, záchranná služba ⇒ Existence integrovaného záchranného systému na území euroregionu ⇒ Komplexní síť zařízení poskytujících služby sociální péče i prevence na území euroregionu	⇒ Nedostatečná spolupráce podniků a škol při obsahovém zaměření vzdělávání na středních školách a učebních oborech (praxe, přeshraniční praxe) ⇒ Nízký zájem o studium na technických školách (řemeslné obory) ⇒ Rozdíly v legislativě, veřejné správě a daňovém systému ⇒ Nesoulad mezi kvalifikační strukturou pracovních sil na straně nabídky a poptávky ⇒ Jazyková bariéra ⇒ Kulturní akce většinou řešeny v rámci jednotlivých regionů, pro „užší okruh obyvatel“ ⇒ Vysoká koncentrace sociálně vyloučených lokalit
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Možnosti využití vnějších zdrojů financování ⇒ Společné projekty škol ⇒ Zvýšit zájem o obory technického/řemeslného charakteru ⇒ Blízkost trhu s velkým potenciálem odbytu ⇒ Spolupráce škol s podnikatelskými subjekty za účelem zlepšení situace na trhu práce ⇒ Modernizace technického a didaktického vybavení škol ⇒ Rozšíření průmyslových zón (nové pracovní příležitosti)	⇒ Pokračování odlivu vzdělanějších a mladších obyvatel z území euroregionu ⇒ Úbytek obyvatelstva ⇒ Koronavirová pandemie ⇒ Nárůst nezaměstnanosti ⇒ Zhoršující se dostupnost a kapacita zařízení poskytující zdravotní péči a sociální péči

⇒ Posílení flexibility a mobility pracovní síly a její motivace k zapojení se na přeshraničním trhu práce ⇒ Potenciál nabídky služeb pro seniory ⇒ Zvyšující se podíl lidí s vysokoškolským vzděláním ⇒ Rozšiřování přeshraniční spolupráce bezpečnostních složek, zařízení sociálních služeb a péče ⇒ Zvýšení sociálního statutu obyvatel, eliminace sociální nestability ⇒ Eliminace dopadů periferní geografické polohy, zvýšení sociální a ekonomické životaschopnosti území ⇒ Zajištění optimální vybavenosti, zlepšení dostupnosti a rovnoměrnějšího rozvoje regionu ⇒ Zatraktivnění oblasti za účelem udržení stávajících obyvatel a pracovníků v regionu a přilákání nových	
--	--

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

10.7 Podmínky rozvoje v oblasti cestovního ruchu

Euroregion Krušnohoří je přeshraniční turistická destinace s širokou nabídkou historických, technických, přírodních a kulturních zajímavostí. Společná propagace regionu zvyšuje informovanost o euroregionu a zlepšuje jeho image. Cílený rozvoj cestovního ruchu je klíčem k zajištění větší návštěvnosti regionu.

Cestovní ruch představuje v Euroregionu Krušnohoří důležitý ekonomický faktor. Návštěvníci (tuzemští i zahraniční) přinášejí do regionu kupní sílu a zajišťují tak pracovní místa v pohostinství, kultuře, volnočasových aktivitách, ale i ve zdravotnictví. Turistické cíle, atraktivity či nabídky jsou příležitostí pro přeshraniční rekreaci. Nabídka a kvalita gastronomických, kulturních a rekreačních zařízení zároveň zvyšuje kvalitu života obyvatel v regionu. V cestovním ruchu zejména je přidána hodnota přeshraniční spolupráce značná a významná.

Cestovní ruch je v euroregionu velmi dobře rozvinut, a to díky přírodnímu a kulturnímu bohatství. Je zde mnoho historických měst, turistických atrakcí a cílů, kulturních akcí. Je zde rozvinutá síť cyklostezek.

Městské území má na poměry Ústeckého kraje solidní vybavenost technickou infrastrukturou související s vysokou urbanizací, což ilustruje také podíl domů napojených na kanalizaci, který je zde

plošně nejvyšší. Naopak je zde vzhledem k omezené rekreační atraktivitě nejnižší podíl domů sloužících k rekreaci.

Vzhledem k venkovskému charakteru má území v horských oblastech horší vybavenost veřejnými službami i technickou infrastrukturou. Toto území má však zásadní význam pro rekreaci, což potvrzuje velmi vysoký podíl domů sloužících k rekreaci.

Ústecký kraj je nesmírně bohatý přírodními krásami. Má Krušné hory, České středohoří, Lužické hory, zajímavé skalní útvary Tiských stěn a Českého Švýcarska i půvabnou labskou vodní cestu s Portou Bohemicou. Oplývá léčivými prameny (Lázně Teplice, Bílina) i termálními prameny (koupaliště v Ústí nad Labem). Má po celém svém území mnoho nádherných historických památek, hradů a zámků. I sportovně zaměřeným návštěvníkům má co nabídnout – například autodrom či hipodrom v Mostě, hustá síť cyklostezek, běžkařské tratě v Krušných horách, golfová hřiště a mnoho dalšího. Jsou zde bohaté možnosti pro turistiku a rekreaci.

K jednotlivým oblastem Ústeckého kraje zde tedy připomeňme formou výčtu klenoty architektonické i přírodní.

Litoměřicko je známé jako Zahrada Čech. Nalezneme zde památnou horu Říp, České středohoří s Milešovkou, zámky Ploskovice a Libochovice, vodní hrad Budyně nad Ohří, hrádek Helfenburk, rozhledny Lovoš, Mostná hora a Varhošť. Královské město Litoměřice se pyšní překrásným historickým náměstím a sklepeními. Terezín, unikát pevnostního stavitelství z 18. století, sehrál nevděčnou úlohu v moderních dějinách Evropy. Muzeum ghetta, Židovský a Národní hřbitov, Malá pevnost jsou smutnou připomínkou novodobé historie města. Historické město Úštěk vyniká sklepeními tesanými do pískovce, Roudnice nad Labem byla od 14. století letním sídlem pražských arcibiskupů. Její raně barokní zámek je největším ve střední Evropě.

Na území okresu Litoměřice se nachází dostatek vhodných podmínek pro rekreaci a další rozvoj cestovního ruchu. Zasahují sem například rekreační oblasti Českého středohoří, Poohří a Kokořínska, které jsou využívány hlavně pro individuální rekreaci, neboť je zde velké množství soukromých rekreačních objektů. Návštěvníky jsou vyhledávány městské památkové rezervace Litoměřice, Úštěk a Terezín, zámky v Libochovicích, Ploskovicích a Roudnici nad Labem (všechny jsou

národní kulturní památkou), vodní hrad v Budyni nad Ohří, zřícenina hradu Házmburk. Mezi další hojně navštěvované národní kulturní památky patří Malá pevnost v Terezíně a rotunda sv. Jiří na Řípu, dále galerie v Litoměřicích a Roudnici nad Labem, muzeum Českého granátu v Třebenicích a Máchův památník v Litoměřicích. Turisticky lákavé jsou i výhledy z vrcholů kopců Českého středohoří, k nejznámějším patří rozhledna na Varhošti, turistická chata na Lovoši, observatoř na Milešovce či Bílá věž na Házmburku. Své stálé návštěvníky má i výstaviště v Litoměřicích, kde se během roku koná mnoho akcí.

Teplicko proslulo jako oblast termálních zřídel. Lázeňství v Teplicích, Bílině a Dubí lákalo i slavné osobnosti - J. W. Goetha, L. van Beethovena, F. Chopina, F. Liszta. Mezi poklady české architektury se řadí zámky v Teplicích a v Duchcově, kde na sklonku života pobýval i známý milovník Casanova, barokní Lobkovický zámek v Bílině, lovecký zámček Dvohradí, hrad Sukoslav, Rýzmburk a cisterciácký klášter v Oseku. Populární je i Komáří vížka v 809 metrech nadmořské výšky, kam jede sedačková lanovka, nejdelší bez mezistanice ve střední Evropě. Severočeská filharmonie šíří věhlas Teplic doma i v zahraničí. Mezi další unikáty oblasti patří výroba světoznámého cibulákového porcelánu v Dubí.

Teplický okres byl rovněž jako Chomutovsko a Mostecko zasažen těžbou hnědého uhlí, kdy těžbě musely ustoupit některé obce. I přes velké zásahy do krajiny a stále pokračující těžbu v dole Bílina na západě okresu je oblast velmi turisticky atraktivní. Okres Teplice je bohatý na historické a kulturní památky. Mezi nejstarší se řadí objekty v oblasti měst Teplice, Duchcov, Bílina a Dubí. K nejnavštěvovanějším patří Duchcovský zámek, postavený kolem roku 1570 a je proslulý působností G. Casanovy. Teplice jsou známy jako významné světoznámé lázně, jejichž vznik se traduje do roku 762. Léčivé prameny se proslavily daleko za hranicemi. Léčí se zde nemoci pohybového a oběhového ústrojí. V dnešní době jsou lázně nejvíce navštěvovány pacienty z Arabských zemí. Horská oblast okresu je využívána pro krátkodobou rekreaci obyvatelstva. Zejména v zimě jsou horské svahy Krušných hor využívány pro zimní sporty a to sportovci i ze vzdálených míst z vnitrozemí, ale i z ciziny. V Krupce najdeme lanovku na Komáří Vížku, která je s délkou 2 348 m nejdelší lanovkou ve východní Evropě bez mezistanice.

Lounsko je známé jako nejúrodnější chmelařská oblast. Sedmisetletá tradice pěstování chmele, s věhlasnou zdejší odrůdou, žateckým červeňákem. Naleznete tu nejen chmelnice, ale i odkaz řemeslného mistrovství našich předků v podobě Chrámu Nanebevzetí Panny Marie a kapucínského kláštera v Žatci, zámku Krásný Dvůr, barokního zámku Líčkov, zbytků jednoho z nejstarších klášterů v Čechách v Panenském Týnci nebo třeba kostelíčku v Cítolibech s mimořádnou akustikou. Chloubou Loun je kostel sv. Mikuláše, vrcholná stavba české pozdní gotiky. Staletý dub v Peruci zase připomíná Jiráskovy Staré pověsti české, zajímavý je i archeologický skanzen Březno. K nejnovějším turistickým lákadlům patří Chrám chmele a piva v centru Žatce, který nabízí unikátní výhled na město, chmelařské muzeum a mnoho dalších atraktivních záležitostí.

Na území okresu je několik rekreačních oblastí, a to jak v Poohří, tak v jihozápadní zalesněné části okresu. Množství kulturních a historických památek v lounském okrese je dokladem významné minulosti tohoto území. Archeologické nálezy dokládají trvalé osídlení úrodných oblastí v okolí dolního toku Ohře již v mladší době kamenné. Nejstarší písemně doloženou lokalitou na území okresu je Žatec z roku 1004, první písemné zmínky o dalších obcích se datují z 11. a 12. století. Z historie se na území okresu dochovalo několik hradů, které jsou z velké části v rozvalinách. Nový Hrad v Jimlíně je částečně zrekonstruován a zpřístupněn veřejnosti. Plně otevřen pro veřejnost je zámek v Krásném Dvoře s rozsáhlým anglickým parkem. Ze stavitelských památek románské architektury se dochovaly kostely ve Vroutku, Libčevsi a Želkovicích, z doby gotické kostel ve Slavětíně, cenný zejména svou freskovou výzdobou a nedostavěný kostel v Panenském Týnci. Pozdně gotickým unikátem je chrám svatého Mikuláše v Lounech. Z barokních památek jsou nejvýznamnější Dientzenhoferův klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie v Dolním Ročově, Columbianho kostel sv. Petra a Pavla v Peruci a kostel sv. Jakuba apoštola v Cítolibech. Lounský archiv, dochovaný od středověku, patří k nejvzácnějším v zemi.

Mostecko bylo dříve krajinou zdevastovanou v důsledku uhelné těžby. Dnes se sem vrací příroda a s ní i život. Těžba nerostů a hnědého uhlí zde probíhala už od 15. století. Došlo zde k unikátnímu přesunu děkanského kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, který doslova utekl před svou zkázou. Rekonstruovaný Hněvín se stal dominantou místní krajiny. Vodní nádrž Benedikt, hipodrom či vinice v Chrámcích vyrostly na rekultivovaných plochách.

Ohromné nerostné bohatství zcela předurčilo charakter a ekonomický význam okresu Most. V letech budování socialismu, kdy se Československo orientovalo na energeticky náročný těžký průmysl, se hnědé uhlí stalo rozhodující složkou palivoenergetické základny. V průběhu čtyřiceti poválečných let zmizelo přes 80 obcí včetně starého města Most. I přes rozsáhlé změny krajiny v důsledku těžby uhlí zde ale najdeme řadu pozoruhodných památek, které mohou podpořit cestovní ruch. Ze starého Mostu, města s více jak sedmisetletou tradicí, zůstal zachován jen děkanský kostel jako vrchol gotického stavitelství a pozůstatky hradu na kopci Hněvín. Přemístění děkanského kostela za necelých 30 dnů na 51 speciálních hydraulických podvozcích bylo v roce 1975 světovou raritou. K turistickým lákadlům může v Mostě patřit také autodrom a hipodrom se svými proslulými akcemi mezinárodního významu. Význam celé této oblasti v minulosti nám dokladují i další pamětihodnosti nacházející se na území okresu. Obec Horní Jiřetín (Jorenthal) byl významným poutním sídlem na obchodní cestě do Saska a záznamy o něm pocházejí již z 13. století. V obci je barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie a barokní fara. V katastru obce leží zámek Jezeří, který byl postaven na místě původního gotického hradu. Ve městě Litvínov náleží k pamětihodnostem Valdštejnský zámek z první poloviny 18. století, který je obklopen zámeckým parkem v anglickém stylu o rozloze osmi hektarů. Od roku 1964 je zde zřízeno muzeum. Valdštejnská kaple se nachází na zrušeném městském hřbitově a je postavena v klasicistním slohu. Mezi významné objekty architektury po druhé světové válce patří Kolektivní dům, zkráceně zvaný Koldům. Komplex představoval v dané době nový styl bydlení s úplným vybavením a službami. Litvínov bylo a je město hlavně průmyslové. Význam manufaktury na výrobu sukna připomíná obelisk z roku 1815 umístěný na náměstí Míru. Další zastavení na podkrušnohorské cestě je možné ve městě Lom. Záznamy o existenci osady pocházejí z konce 12. století. Ve městě najdeme kostel Srdce Páně ze 17. století, morový sloup s podstavcem a reliéfem sv. Jiří, kapli Nejsvětější trojice a původní hornickou kolonii z konce 19. století.

V rekreační oblasti Chomutovska je třeba jmenovat areál na Kamencovém jezeře nebo vodní nádrž Nechanice. Mezi místní architektonické klenoty patří Kostel sv. Kateřiny z roku 1252 a také františkánský klášter s kostelem 14 svatých Pomocníků v Kadani. Barokní morový sloup a lví fontánu ze 17. století obdivují turisté v Klášterci nad Ohří. Mezi specifika této oblasti patří minerální pramen Eugenie, objevený roku 1883, a muzeum porcelánu.

Chomutovsko bylo po celá desetiletí známé hlavně jako oblast těžkého průmyslu, energetiky, hutnictví a těžby hnědého uhlí. I přesto, že je okolí města Chomutov významně dotčeno těžbou uhlí, najdeme zde i turisticky velmi zajímavá místa a krásnou přírodu. Za zmínku stojí již zmíněné Kamencové jezero, které je světovým unikátem, přírodní park Bezručovo údolí, Zoopark Chomutov či samotné historické centrum města.

Počet hostů v ubytovacích zařízeních Ústeckého kraje činil 234 134 (v prvním čtvrtletí roku 2022).

Tabulka 36: Vývoj počtu přenocování

Region	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Změna 2013-2020 v %	Změna 2013-2021 v %
Ústecký kraj	1 181 845	1 187 437	1 313 71	1 440 494	1 561 069	1 687 629	1 739 451	1 077 445	1 148 216	-9%	-3%
Erzgebirgskreis	1 725 927	1 708 979	1 762 123	1 817 160	1 870 703	1 889 450	1 945 773	1 278 436	1 020 320	-26%	-41%
Mittelsachsen	738 753	720 617	715 415	690 543	684 284	648 680	655 797	392 727	363 414	-47%	-51%
CELKEM	3 646 525	3 617 033	2 477 538	3 948 197	4 116 056	4 225 759	4 341 021	2 748 608	2 531 950	-25%	-31%

Zdroj: Český statistický úřad

V minulém programovém období bylo realizováno velké množství projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu.

10.7.1 Relevantní oblasti podpory v rámci rozvoje cestovního ruchu

- ⇒ Rozšiřování sítě cyklostezek.
- ⇒ Obnova historických památek.

- ⇒ Marketingové aktivity vedoucí ke zviditelnění regionu, marketingová medializace turistických cílů a atrakcí, využití přeshraniční spolupráce – vzájemné informování, plánování, připojení.
- ⇒ Zajištění dopravní dostupnosti turistických cílů.
- ⇒ Rekonstrukce přeshraničních turistických tras, turistická značení, mobiliář.
- ⇒ Rozvíjení turistické hodnoty přírodního, kulturního a historického dědictví.
- ⇒ Podpora kulturních, sportovních a volnočasových aktivit.
- ⇒ Pořádání či návštěvy veletrhů.
- ⇒ Rozvíjení atraktivity euroregionu (rozvoj ubytovacích a stravovacích zařízení, rozvoj turistiky, aj.).
- ⇒ Propagace společné historie, tradičních řemesel, tradičních výrobků.
- ⇒ Rozvoj naučných stezek.
- ⇒ Podpora udržitelného rozvoje cestovního ruchu a kultury odolný vůči mimořádným situacím (např. v době pandemie či jiné ohrožení bezpečnosti osob).

10.7.2 Potenciální partneři pro realizaci

- ⇒ Organizace cestovního ruchu a destinačního managementu
- ⇒ Osoby odpovědné za regionální orgány
- ⇒ Poskytovatelé služeb cestovního ruchu (pohostinství, kulturní a zdravotní instituce)
- ⇒ Správy přírodních parků
- ⇒ Společnosti veřejné dopravy

10.7.3 SWOT analýza rozvoje v oblasti cestovního ruchu

Tabulka 37: SWOT analýza rozvoje v oblasti cestovního ruchu

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
⇒ Historické, kulturní, přírodní, technické a turistické zajímavosti ⇒ Hustá síť značených pěších a cykloturistických tras ⇒ Řízený rozvoj cestovního ruchu (destinační agentury) ⇒ Relativně dobrá infrastruktura cestovního ruchu ⇒ Nabídka volnočasových aktivit ⇒ Hustá síť sportovních a kulturních zařízení	⇒ Nedostatečná doprovodná infrastruktura (parkoviště pro kola, půjčovny kol, nabíjecí stanice pro elektrokola) ⇒ Nedostatečná přeshraniční provázanost cyklostezek ⇒ Nedostatečná přeshraniční propagace ⇒ Chybějící dostupnost přeshraničních vlakových a autobusových spojení ⇒ Nedostatečný přehled o cyklotrasách, cyklostezkách, naučných a tematických stezkách
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
⇒ Možnosti využití vnějších zdrojů financování ⇒ Zvětšující se význam aktivního odpočinku jako způsobu trávení volného času ⇒ Využití potenciálu atraktivit cestovního ruchu (historické, kulturní, technické i přírodní zajímavosti) ⇒ Rozvoj přeshraničních cyklostezek ⇒ Vznik nových ojedinělých turistických atraktivit ⇒ Propagace turistických atraktivit ⇒ Výhodná geografická poloha ⇒ Využití společné historie území euroregionu ⇒ Podpora volnočasových aktivit ⇒ Obnova historických památek ⇒ Zajištění dopravní dostupnosti turistických cílů ⇒ Rekonstrukce přeshraničních turistických tras, turistická značení, mobiliář ⇒ Rozvíjení atraktivity euroregionu (rozvoj ubytovacích a stravovacích zařízení, rozvoj turistiky, aj.)	⇒ Velká konkurence turistických nabídek na jiných územích ⇒ Špatná image části území euroregionu – ekologické zátěže, znečištěné životní prostředí ⇒ Růst cen turistických služeb ⇒ Nízká míra propagace turistických cílů ⇒ Nedostatek kvalifikované pracovní síly v cestovním ruchu (např. gastronomie)

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

11 Opatření a návrhy pro činnost Euroregionu Krušnohoří v dalších letech

Do dalšího programového období 2021-2027 si Euroregion Krušnohoří stanovil následující aktivity uvnitř organizace, které povedou k větší konkurenceschopnosti organizace a k dosažení maximálních úspěchů a stanovených cílů Euroregionu Krušnohoří.

Obrázek 36: Činnost Euroregionu Krušnohoří v novém programovém období

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

a) Rozšíření členské základny

Jedním z cílů Euroregionu Krušnohoří do dalších let je aktivizace a rozšíření členské základny. Od založení Euroregionu Krušnohoří, kdy členy bylo jen několik měst a obcí, se členská základna neustále rozrůstá, a to jak do počtu, tak do zaměření. Dnes tvoří základnu euroregionu na české straně 65 obcí

a měst z 5 okresů, a dále 31 organizací z oblasti vzdělávání (školy), sportu, cestovního ruchu, dopravní infrastruktury, podnikatelského prostředí, kultury, veřejných služeb, výzkumu a vývoje, životního prostředí aj. Na německé straně pak 83 obcí ze 4 okresů a 10 organizací z oblasti kultury, výzkumu a vývoje, inovací a podnikání, cestovního ruchu a dalších.

b) Aktivizace členů euroregionu

Zapojení členů do přeshraničních aktivit a do činnosti Euroregionu Krušnohoří je velmi rozdílné. Většina členů realizuje přeshraniční projekty, vyvíjejí další vlastní přeshraniční aktivity, podporují přeshraniční spolupráci subjektů na svém území, aktivně se zapojují do činnosti orgánů Euroregionu, účastní se jím pořádaných akcí. Někdo ve větším měřítku, někdo v menším. Je tedy zapotřebí do budoucna aktivizovat členy, aby vyvíjeli činnosti vedoucí k rozvoji přeshraniční spolupráce.

c) Rozšíření aktivit euroregionu

Euroregion Krušnohoří již v tuto chvíli realizuje nespočet aktivit přeshraniční spolupráce. Pro maximální rozvoj příhraničních oblastí by mělo dojít k rozšíření aktivit prováděných euroregionem, definování nových rolí a přijmutí nových úkolů v rámci stanovených rolí.

Jedná se například o:

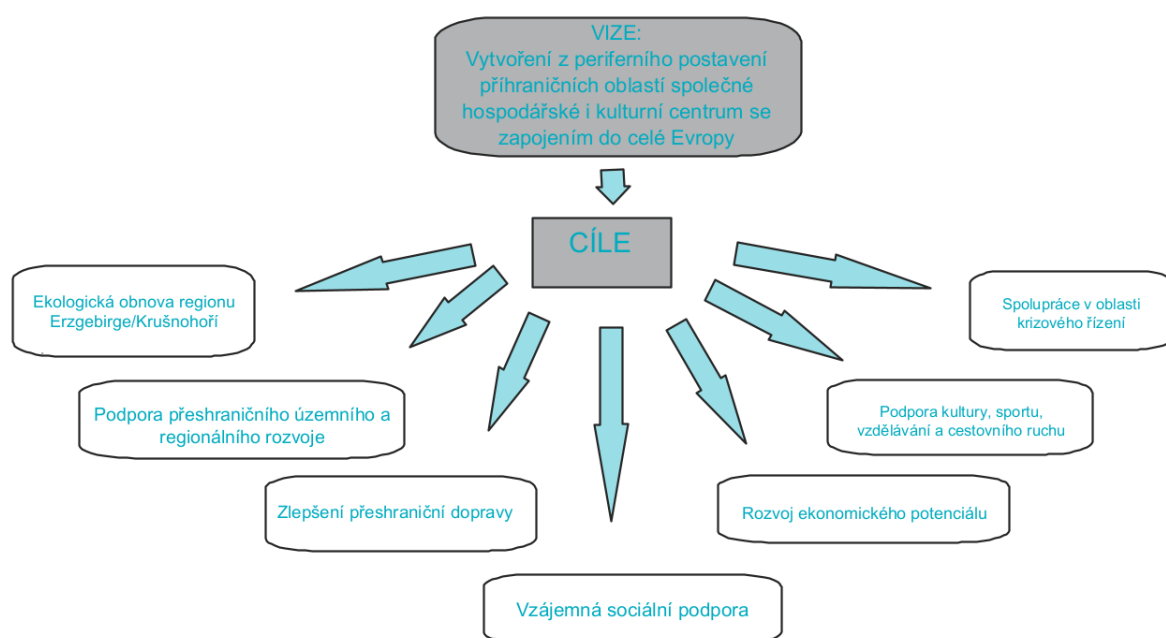
- ⇒ aktivní vyhledávání partnerů pro přeshraniční spolupráci
- ⇒ pomoc novým i stávajícím partnerům při realizaci projektů přeshraniční spolupráce
- ⇒ zpracování projektových žádostí partnerů
- ⇒ spolupráce při realizaci projektů přeshraniční spolupráce partnerů
- ⇒ a další.

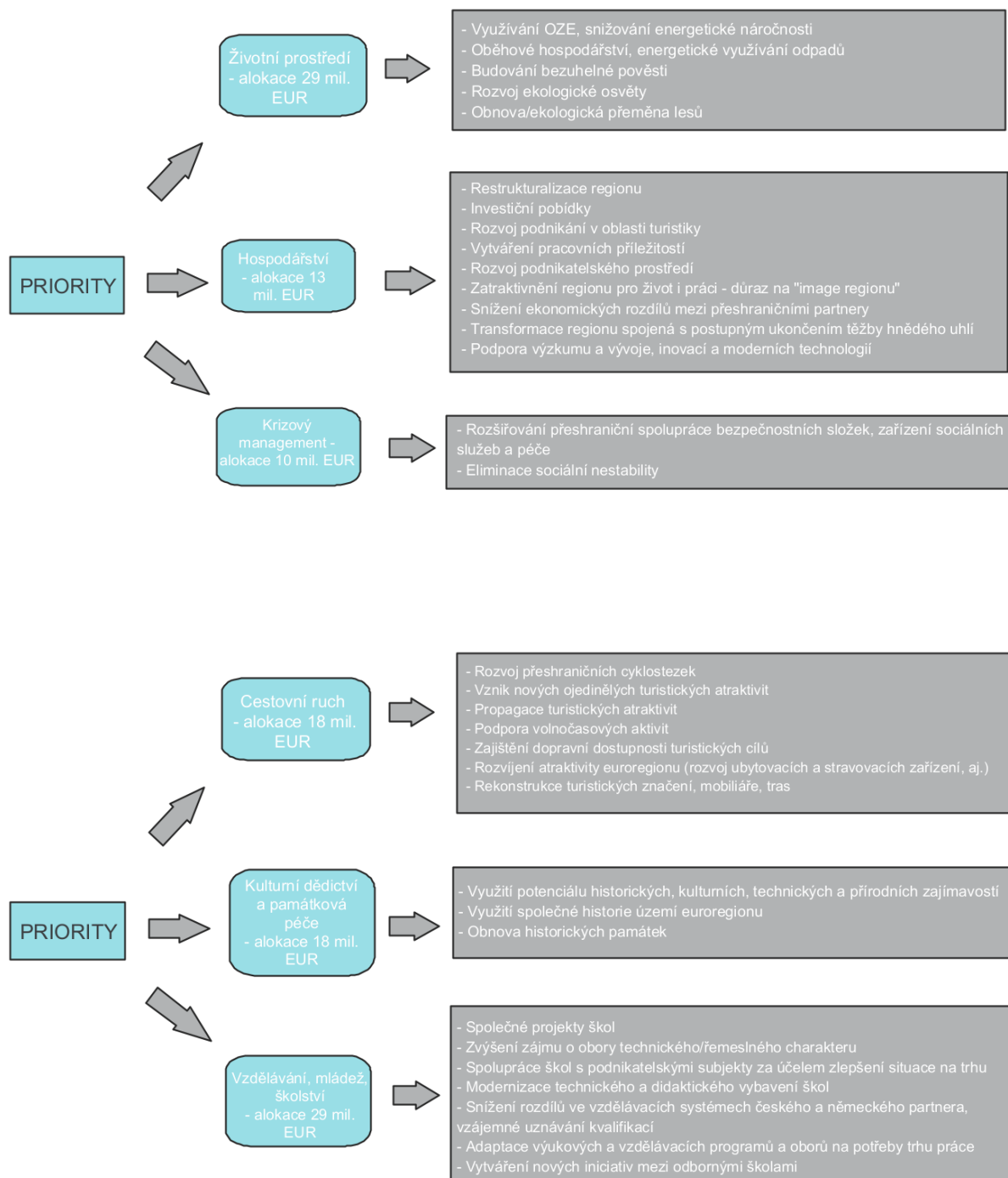
d) Rozvoj spolupráce s jinými euroregiony

Do budoucna by bylo vhodné za účelem zefektivnění práce euroregionu navázat spolupráci i s jinými euroregiony působícími v příhraničních oblastech (např. sousední Euroregion Labe, Euroregion Egrensis, či blízký Euroregion Nisa, popř. další euroregiony), a to ať v realizaci společných přeshraničních projektů, či výměně zkušeností a informací z přeshraniční spolupráce.

Jednotlivé Komise Euroregionu Krušnohoří vyhodnotily výsledky provedeného průzkumu, ze kterého vzešly konkrétní cíle, priority a náměty Euroregionu Krušnohoří do dalšího programového období 2021-2027.

Obrázek 37: Vize, cíle, priority a náměty Euroregionu Krušnohoří v programovém období 2021-2027

Zdroj: Asistenční centrum, a.s.

12 Principy výběru přeshraničních témat a projektů, princip činnosti Euroregionu Krušnohoří

Ne všechny výzvy a prioritní osy Programu spolupráce jsou pro Euroregion Krušnohoří relevantní. Úkolem euroregionu je v tuto chvíli na základě realizovaného průzkumu v oblasti požadavků a vyhodnocení minulého programového období určit témata, která jsou pro rozvoj euroregionu klíčová a stanovit jejich prioritu. Témata, kde může Euroregion Krušnohoří hrát svou roli. Témata, kde euroregion může pomoci. Témata, kde přeshraniční spolupráce přinese přidanou hodnotu.

Hlavním kritériem pro výběr témat je jejich **přeshraniční rozměr**. Podstata spočívá ve společném problému obou partnerů euroregionu, společném řešení a společném dosažení cíle, který bude prospěšný pro obě strany. Důvodem je společná přeshraniční výměna informací, společný přístup a vzájemné učení, společné využívání zdrojů a potenciálu a společná přidaná hodnota. Důležité je tedy zapojení partnerů jak z české, tak z německé strany, jejich stejná úroveň zapojení a rovnocenná účast na projektu.

Tím, že je Euroregion Krušnohoří integrací velkého množství českých a saských partnerů – organizací, institucí – různého zaměření, spojených za účelem společné přeshraniční podpory rozvoje dané oblasti, je výše uvedené kritérium odůvodněné. Euroregion přináší přeshraniční perspektivu a přístup, svou činností podporuje a aktivuje činnost členských organizací a jejich snahu o rozvoj euroregionu. Udává základ pro přeshraniční spolupráci a orientaci (radí, informuje, vytváří příležitosti pro setkávání). Realizuje své vlastní přeshraniční projekty a aktivity.

Dalším kritériem při výběru témat a projektů je jejich **časová osa**, tzn., jak dlouho budou výsledky projektu sloužit obyvatelům euroregionu, jaká je jejich udržitelnost, zda přispívají k dlouhodobé udržitelnosti přeshraniční spolupráce, zda se jedná o rozvoj oblasti s dlouhodobým účinkem.

V neposlední řadě při výběru témat a projektů je kritérium **„viditelnosti“** projektu, tzn. jak velkou oblast či populaci regionu projekt zasáhne a ovlivní, kdo je cílovou skupinou, jaké je cílové území zasažené projektem, kdo bude využívat výsledky projektu, či z nich těžit, jak bude projekt a jeho výsledky prezentovány široké veřejnosti, jaká bude medializace projektu.

Program spolupráce účinně podporuje spolupráci mezi českými a saskými účastníky. Realizace kooperačních projektů účinně zvyšuje **intenzitu spolupráce** mezi zúčastněnými subjekty, zejména pokud jde o intenzitu výměny informací, znalostí a zkušeností. Podle průzkumu se podařilo zvýšit intenzitu spolupráce i v obtížných podmínkách koronavirové pandemie. Nejvyššího zvýšení intenzity bylo dosaženo u spolupráce orgánů veřejné správy, či v rámci realizace projektů prostřednictvím Fondu malých projektů. Mimořádně pozitivní změny bylo dosaženo v oblastech cestovního ruchu a kulturního dědictví.

Dle průzkumu v roce 2022 však nedošlo ke zlepšení **úrovně spolupráce**. Důvodem by mohla být rozdílnost regionálních správ, jejich pravidla, procesy a struktury, které se obtížně překonávají a výrazně tak omezují možnosti spolupráce přeshraničních partnerů. Pomocí převládajících aktivit, jako je výměna informací, zvyšování povědomí, rozvoj koncepcí, lze dosáhnout pouze určité úrovně spolupráce.

Aby bylo možné úroveň výrazně zvýšit, bylo by třeba klást větší důraz na závazná pravidla, procesy a struktury, pokud by to bylo proveditelné. Například spolupráce v oblasti vzdělávání je kvůli různým byrokratickým předpisům v jednotlivých zemích časově velmi náročná a za současných podmínek ji lze jen stěží zintenzivnit. Zde program regionální aktivní spolupráce naráží na limity systémů jednotlivých států.

Společným cílem a misí činnosti Euroregionu Krušnohoří a realizovaných projektů v oblasti rozvoje euroregionu je udržení a zlepšení kvality života v Euroregionu Krušnohoří díky posílení přeshraniční pospolitosti, spolupráce a posílení hodnoty a zatraktivnění příhraničních oblastí jak pro život, tak pro práci.

Jako téma, které si Euroregion Krušnohoří bere za své, je **regionální soudržnost**. Podstata spočívá v odstranění překážek a problémů způsobených hranicemi mezi dvěma státy. Smyslem je posílení spolupráce a soudržnosti mezi jednotlivými zeměmi, posílení mezikulturního porozumění, či posílení kooperace úřadů a institucionální spolupráce. Právě obce, kraje, či zemské okresy a odpovědné orgány v různých oblastech jsou důležitými kontakty v rámci snahy o udržitelnou přeshraniční spolupráci. Právě tito aktéři jsou zásadní pro přeshraniční spolupráci a odstranění překážek

přeshraniční spolupráce, výměnu zkušeností a informací. Tito aktéři mají potřebné kompetence pro odpovídající komunikaci a koordinaci aktivit.

12.1 Doporučení do dalšího programového období

Do dalšího programového období 2021-2027 doporučujeme v rámci Programu spolupráce Interreg a realizace projektů následující činnosti:

- 1) Směřovat Program spolupráce ke konkrétním řešením a pozitivním změnám v pohraničí.
- 2) Zlepšit účinnost (efektivitu) implementace.
- 3) Zlepšit monitorování úspěšnosti (výkonu).

Ad 1) Zaměření se na konkrétní přínosy k řešení a pozitivním změnám v příhraniční oblasti

⇒ Projekty spolupráce by se měly zaměřit na společné výsledky.

Přestože jsou aktivity saských a českých kooperačních partnerů již nyní silně provázány, je přímá spolupráce saských a českých partnerů na společných výsledcích namísto paralelního, odděleného zpracování jednotlivých izolovaných témat obzvláště náročná a je trvalou výzvou v programu spolupráce.

V popředí aktivit spolupráce by měly být společné, zastřešující výsledky v podobě produktů, nabídek, konceptů, řešení, služeb atd., které jsou důležitým kritériem výběru.

Společné aktivity zahrnující výměnu informací, údajů a zkušeností v rámci pracovních setkání projektových partnerů jsou nezbytným předpokladem pro dosažení společných výsledků.

Aktivity by měly být obsahově úzce propojeny a v mnoha případech by měly představovat přímou spolupráci saských a českých partnerů na společných výsledcích. To naznačuje vyšší intenzitu spolupráce, která přesahuje pouhou výměnu informací. Pro dosažení společných výsledků je nezbytná vzájemná spolupráce. Koordinace činností a spojení jednotlivých částí do soudržného

společného produktu vyžaduje intenzivní výměnu mezi partnery. Zejména vedoucí partner by měl dbát na pravidelnou výměnu informací mezi všemi spolupracujícími partnery, kterou lze realizovat formou koordinačních schůzek projektu, měsíčních zpráv a společných akcí.

Zpravidla by měl být pracovník projektu zodpovědný za celkovou koordinaci projektu a druhá osoba za zastřešující technické záležitosti. Kromě toho by se mělo zvážit využití externí podpory pro řízení projektu. Externí poskytovatel služeb může působit jako prostředník, který koordinuje vstupy jednotlivých partnerů projektu a spojuje je s cílem dosáhnout společného výsledku. Poskytovatel služeb by měl být rovněž odpovědný za zajištění transparentnosti a včasnosti práce.

⇒ Zaměření na projekty, které partneři ve spolupráci realizují ve své sféře vlivu.

Podle případových studií je spolupráce úspěšná zejména tam, kde jsou partneři aktivní v rámci své vlastní sféry vlivu, tj. nejsou při dosahování cílů projektu výrazně závislí na „třetích stranách“ a dalších vnějších faktorech.

Aby se podpořilo uplatnění získaných poznatků, měli by partneři spolupráce trvale tematicky souviset s cílem financování, tj. být aktivní ve své vlastní oblasti činnosti. Kromě toho by partneři měli být schopni realisticky odhadnout úsilí vynaložené na spolupráci, aby se vyhnuli žádostem o prodloužení.

Za tímto účelem je velmi důležité posoudit vhodnost partnerů pro spolupráci vzhledem k zamýšleným cílům projektu. Od počátku by mělo být například jasné, zda je v rámci úkolů a kompetencí partnerství vytvořit společnou vzdělávací nabídku.

V této souvislosti je třeba zohlednit (důležitou) úlohu univerzit, vysokých škol a výzkumných institucí v programu spolupráce. Pokud chce například spolupráce univerzit vytvořit vzdělávací program pro učitele základních a středních škol, měly by v partnerství hrát hlavní roli základní a střední školy a univerzity by měly působit jako poskytovatelé know-how. Pokud naopak hlavní roli hrají univerzity a základní a střední školy jsou zapojeny pouze jako „třetí strany“, existuje velké riziko implementace.

Přenos vědeckých poznatků do praxe v rámci programu Interreg (který není koncipován jako výzkumný program) proto vyžaduje silné zapojení (i z hlediska zdrojů) subjektů orientovaných na aplikaci.

⇒ Zlepšení hodnocení rizik projektových koncepcí.

Program spolupráce by se měl zaměřit na projekty, které mají předpoklad, že budou schopny dosáhnout většiny cílů formulovaných v projektové žádosti během projektového období, které je obvykle tříleté.

Případové studie poukazují na problém, že žadatelé mají někdy tendenci psát do projektové žádosti ambiciózní cíle, které jsou mimo sféru vlivu projektu. Zde by bylo žádoucí, aby byly cíle projektu v projektové žádosti formulovány realističtěji. Cílem je zabránit pokračování projektů, které na konci projektu dosáhnou dílčích cílů, a projekt pak pokračuje v rámci nového financování, aby bylo dosaženo původních cílů. Doporučuje se provést analýzu rizik a předpokladů, které mohou ovlivnit realizaci projektu spolupráce, již ve fázi žádosti. Doporučujeme zabývat se analýzou a řízením rizik implementace již v projektové žádosti. To by hodnotitelům umožnilo lépe posoudit riziko realizace (nebo riziko rozvoje v případě inovativních přístupů) projektu.

Posouzení rizik by mělo být součástí technického hodnocení prováděného společným sekretariátem a odborníky. Relevantním kritériem může být například: Je složení a zdroje partnerů vhodné k dosažení zamýšlené změny, včetně cílů realizace, v časovém rámci projektu? Jsou cíle implementace formulovány realisticky?

Lepší strukturovanost a provázanost formuláře projektové žádosti (jak bylo doporučeno v hodnocení realizace) by měla žadatelům také pomoci logicky propojit jednotlivé části celkového projektu. Například konkrétní cíle, které mají být definovány na začátku, by mohly být automaticky vyplněny jako reference pro plánované výstupy. Tyto činnosti by byly následně propojeny s plánovanými výstupy. Tím by se mnohem rychleji zviditelnily mezery v intervenční logice.

Ad 2) Doporučení pro zlepšení účinnosti provádění

⇒ Zajištění dostatečných kapacit pro řízení projektů.

Klíčovým faktorem úspěchu pro dosažení praktických přínosů pro programovou oblast v omezeném čase a jejich sdělení veřejnosti je efektivní řízení projektu, které je proto důležitým kritériem pro výběr projektů a mělo by být důkladně přezkoumáno.

Nedostatečná kapacita pro řízení projektů může vést ke značnému prodloužení doby trvání projektu, což v zásadě není v zájmu programu spolupráce, neboť cílem je dosáhnout předvídatelného odlivu finančních prostředků.

Klíčová je proto otázka dostatečné personální kapacity partnerství pro zvládnutí projektu.

Zejména v případě, kdy projekty spolupráce chtějí realizovat investiční opatření, prudce stoupají nároky na řídicí kapacity s potřebnými schváleními, zadáními, požadavky na dokumentaci, kontroly atd.

Mělo by se předejít přetrvávajícím problémům s plánováním, uzavíráním smluv, řízením, vyúčtováním financování a nedostatkem finančních prostředků. Kooperační partneři se také často potýkají s fluktuací zaměstnanců a nemohou poskytovat plánované služby včas.

Je proto třeba důkladně prověřit možnou externí podporu v oblasti projektového a finančního řízení.

⇒ Zajištění menších administrativních překážek pro úpravy projektů.

Současná pravidla pro změny celkového projektu a změny grantové dohody podle společného prováděcího dokumentu by měla být přezkoumána s ohledem na větší flexibilitu. V případě víceletého projektu lze definovat hlavní cíle a očekávané výsledky, ale ne všechny podrobnosti, jako je přidělení finančních prostředků a výstupy, lze naplánovat od začátku. Vnější vlivy si často vyžadují změnu operačního plánu projektu, aby bylo možné dosáhnout hlavních cílů a výsledků.

Mnozí projektoví partneři by proto velmi uvítali větší flexibilitu při řízení rozpočtu.

Například je často velmi obtížné sdělit české kontrolní instanci změny projektu, což vede k časově náročnému vyjednávání a věcně neodůvodněným kompromisům ze strany předkladatele projektu. To ukazuje na problémy s flexibilitou v procesu financování. Česká kontrolní instance kontroluje výdaje velmi podrobně a každá změna, a to i v dílčích výdajových položkách, musí být schválena zvlášť.

Z pohledu vedoucích partnerů by se měla zlepšit celková flexibilita. Projektoví partneři by měli mít možnost využívat schválené finanční prostředky pružněji, aby mohli dosáhnout klíčových cílů a výsledků.

Ad 3) Doporučení pro zlepšení sledování výsledků

⇒ Jasně definovat a důsledně shromažďovat ukazatele.

V průběhu hodnocení dopadů byly zjištěny problémy s nedostatečnou konzistencí při sběru ukazatelů, což oslabuje vypovídací hodnotu ukazatelů.

Na začátku nového programového období by měl být pro žadatele/příjemce definován „Průvodce indikátory“, který by měl definovat, jak je indikátor definován, které činnosti jsou zahrnuty a v jakých časových okamžicích je třeba údaje o indikátorech poskytnout. Základem příručky je „Metodika pro stanovení výkonnostního rámce“, která má být stanovena podle článku 17 nařízení (EU) 2021/1060 pro programové období 2021-2027. Přesná definice je užitečná pro všechny účastníky programu a příjemce, aby bylo možné provést konzistentní průzkum. Na tomto základě lze učinit spolehlivá prohlášení o cílovém plnění hodnot plánu.

⇒ Pro dopadovou evaluaci se osvědčily specifické ukazatele výsledků, které se shromažďují nezávisle na příjemcích.

V programovém období 2014-2020 byly použity ukazatele výsledků, které odrážejí relevantní vývoj v celé oblasti, mohou být ovlivněny programem – alespoň v dílčích oblastech – a byly shromážděny nezávisle na příjemcích.

Například ukazatel výsledku „posouzení opatření společného řízení rizik“ v prioritní ose 1 měří kvalitu přeshraniční spolupráce při reakci na katastrofy v programové oblasti.

Ukazatel výsledku „Kvalita přeshraniční nabídky vzdělávání“ v prioritní ose 3 hodnotí spolupráci v oblasti vzdělávání mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou v programovém území a je stanoven na základě průzkumu zúčastněných stran v celém území.

Tento typ ukazatele výsledku je velmi užitečný pro sledování úspěšnosti programu spolupráce, protože profesionální „kontrolní skupina“ mimo program nezávisle sleduje příslušný vývoj v různých oblastech činnosti ve srovnání s výchozí situací. Prohlášení příjemců o dosažení cílů lze porovnat s vnějšími pozorováními, aby bylo možné vyvodit závěry o úspěšnosti programu.

Přeshraniční kontrolní skupina expertů však musí mít minimální velikost (problematické je méně než 20 osob), aby se kompenzovala zkreslení způsobená silně subjektivně zabarvenými názory nebo fluktuací jednotlivců.

V konceptu hodnocení, který bude připraven v rané fázi, by měl hodnotitel pro programové období 2021-2027 ověřit, zda jsou kromě ukazatelů definovaných v „Metodickém dokumentu k výkonnostnímu rámci“ užitečné další ukazatele výsledků, aby bylo možné sledovat úspěšnost v opatřeních nezávisle na příjemcích.

Dodatečné ukazatele může hodnotitel zjišťovat například v rámci průzkumů, nejlépe ve srovnání s výchozí situací na začátku programového období.

⇒ Příprava fundovaných dvojjazyčných závěrečných zpráv vedoucími partnery za účasti kooperačních partnerů.

Závěrečné zprávy jsou nástrojem pro sledování úspěšnosti projektů a doplňují ostatní nástroje (přezkum výdajů, ukazatele, monitorování projektů, přezkum přeshraničního pokroku).

Tyto nástroje pro sledování úspěšnosti pomáhají programu administrativně doprovázet projekty až do jejich úspěšného dokončení. Závěrečné zprávy jsou také důležitým nástrojem pro učení se o tom, do jaké míry bylo dosaženo cílů a které usnadňující a brzdící faktory ovlivnily výsledek projektu spolupráce.

Závěrečné zprávy by měly být vypracovány podle jednotného standardu a měly by – kromě části orientované na vyúčtování – popisovat vývoj přeshraničního partnerství ve srovnání s výchozí situací a prezentovat dosažené přeshraniční výsledky projektu ve srovnání s výchozí situací a cílovými výsledky.

Pokud je například cílem projektu snížit kriminalitu v příhraniční oblasti, mělo by být v závěrečné zprávě uvedeno, do jaké míry bylo požadované změny skutečně dosaženo.

Hodnotitel doporučuje, aby strukturované sebehodnocení v závěrečné zprávě v novém programovém období neprováděl pouze vedoucí partner, ale aby se do něj zapojili i projektoví partneři, aby bylo možné zachytit široké spektrum názorů. To by se mohlo uskutečnit například v rámci pracovního setkání všech partnerů pro spolupráci. Doporučení sebehodnocení by mělo být sděleno partnerům pro spolupráci již během konzultace generálního tajemníka.

Díky tomuto přístupu lze v závěrečné zprávě uvést spolehlivá tvrzení, která jsou pak k dispozici pro hodnocení.

Pokud budou k dispozici dostatečné zdroje, mohlo by se zapojení partnerů projektu uskutečnit prostřednictvím odborně vedeného semináře (např. odborníky navrženými generálním tajemníkem). V případě potřeby by mohly být přizvány také zúčastněné strany v příslušné oblasti politiky, aby přispěly svým vnějším pohledem. Výsledky by měly být zahrnuty do závěrečné zprávy.

Náklady na (celodenní nebo půldenní) seminář (včetně přípravy obsahu, organizace a honorářů pro moderátory a tlumočníky) jsou zvládnutelné (přibližně 5 000 EUR) a tvoří pouze zlomek rozpočtu projektu (medián způsobilých výdajů přibližně 900 000 EUR).

V případě složitějších projektů zaměřených na výzkum je rovněž třeba mít na paměti, že dozorčí orgán nebude mít vždy technické možnosti posoudit průběh projektu. Výsledky by měly být ověřitelné prostřednictvím zapojení oddělení nebo odborníků. Oddělení by například mohlo vydat prohlášení k závěrečné zprávě (což by samozřejmě vyžadovalo další administrativní úsilí).

V zásadě by mělo být možné podrobit všechny typy projektů financovaných v rámci programu odpovídajícímu přezkumu technické výkonnosti. Pokud toto přezkoumání výkonnosti není u jednotlivých typů projektů možné z důvodu dodatečné administrativní zátěže, neměly by být tyto typy projektů z programu spolupráce podporovány.

13 Publicita strategie rozvoje

Nedílnou součástí procesu implementace Strategie Euroregionu Krušnohoří do praxe je průběžná publicita za účelem informování subjektů i široké veřejnosti o existenci přeshraničního strategického dokumentu, jeho významu a jeho průběžném naplňování prostřednictvím realizace projektů přispívajících k rozvoji daného příhraničního území a přeshraniční spolupráce. I díky této formě osvěty může tento euroregionální strategický dokument přispět k šíření povědomí o významu přeshraniční spolupráce a podílu Euroregionu Krušnohoří na jejím rozvoji.

Publicita strategie rozvoje je spjatá s celkovou propagací Euroregionu Krušnohoří. Mediální spolupráce pokračuje i nadále prezentací výstupů a evaluace programu 2014-2020 a prezentací přípravy nového programového období 2021+. K tomu jsou již využívány internetové stránky euroregionu a Facebook, který zaznamenal v roce 2021 nárůst sledujících, dosah příspěvků i sdílení informací. K 31. 12. 2021 měla facebooková stránka 463 sledujících. Nadále Euroregion Krušnohoří publikoval partnerské projekty a úspěšně realizované projekty, jak z Fondu malých projektů, tak i velké projekty. Informace o projektech a čerpání byly předmětem jednání odborných komisí, rady i lokálních výborů. V době vypuknutí pandemie obě strany euroregionu aktivně vyhledávaly a ověřovaly informace o vývoji pandemie a o opatřeních proti šíření nemoci COVID 19, které sdílely a průběžně aktualizovaly pro celou příhraniční oblast euroregionu

K průběžnému informování o strategii a jejím naplňování může Euroregion Krušnohoří využít různé prostředky, jako například:

- ⇒ leták ke strategii vydaný v podobě zjednodušené verze dokumentu prezentující hlavní body nové Strategie,
- ⇒ průběžně vydávaný Zpravodaj Euroregionu Krušnohoří Infopress,
- ⇒ průběžně vydávané Zprávy o činnosti Euroregionu Krušnohoří,
- ⇒ výroční zprávy Euroregionu Krušnohoří,

- ⇒ pořádání seminářů, workshopů,
- ⇒ konzultace a tematická setkání organizovaná pro Krušnohoří,
- ⇒ internetové stránky obou stran Euroregionu Krušnohoří,
- ⇒ apod.

14 Závěr

Euroregion Krušnohoří/Erzgebirge vznikl v roce 1992 s cílem vytvořit z periferního postavení příhraničních oblastí společné hospodářské i kulturní centrum se zapojením do celé Evropy a působit ve prospěch prohloubení a rozvíjení přátelských vztahů mezi sousedními regiony a státy. K naplnění těchto cílů se euroregion zaměřuje především na iniciování a podporu všech forem spolupráce mezi městy, obcemi, institucemi, organizacemi i jednotlivci v příhraničním regionu Čech a Saska. Hlavním cílem je snaha o přiblížení životní úrovně obou částí euroregionu, která motivovala zástupce mnohých příhraničních obcí a regionů k vzájemnému sdružování a vytvoření silnějšího uskupení k prosazování společných zájmů.

Z partnerství obou měst vzniklo mnoho společných úspěšných přeshraničních projektů, od podpory setkávání dětí a mládeže, seniorů, výměny pracovníků samospráv, prezentace turistických cílů, vzájemné prezentace umělců, výstavy, koncerty až po podporu zachování hornických kulturních památek a tradic v celém Krušnohoří.

K realizaci těchto aktivit významně přispělo zahájení systematické finanční podpory ze strany Evropské unie, a to v podobě programů Phare CBC (1999-2003), Interreg IIIA (2000-2006) a Cíl 3 (2007-2013), jejíž tradice sahá až do roku 1994, a Programu spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020. Tyto programy podporují regionální a místní projekty s přeshraničním významem připravované ve spolupráci českých a saských kooperačních partnerů.

V rámci Programu Spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020 bylo na celém česko-saském území realizováno 171 projektů, z toho bylo 37 projektů realizováno na území Euroregionu Krušnohoří (22 %).

Na programové období 2014-2020 poskytla Evropská unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj a v rámci Programu spolupráce Interreg pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko bylo na celém česko-saském území čerpáno 3 956 791 111,25 Kč. Z celkové této částky bylo 750 443 920,50 Kč čerpáno na území Euroregionu Krušnohoří (19 %).

Na území Euroregionu Krušnohoří bylo v rámci minulého programového období podáno také celkem 280 „malých projektů“ (Fond malých projektů), z toho 135 na straně české a 145 na straně německé.

K 31.12.2021 bylo dokončeno a finančně vyúčtováno celkem 234 projektů, z nichž 125 na straně české a 109 na straně německé.

Na dlouhodobou úspěšnou česko-německou spolupráci navazuje Program spolupráce Interreg VI pro přeshraniční spolupráci mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko na programové období 2021-2027, v jehož rámci poskytla Evropská unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj více než 152 mil. EUR na podporu přeshraniční spolupráce.

„Strategie Euroregionu Krušnohoří na nové programové období Interreg VI 2021-2027“ na základě:

- ⇒ vyhodnocení minulých projektů a jejich dopadů,
- ⇒ vyhodnocení Fondu malých projektů za minulé programové období,
- ⇒ zhodnocení nových projektových námětů členů Euroregionu Krušnohoří,
- ⇒ průzkumu potřebnosti a priorit organizací a obyvatelstva příhraničních oblastí,
- ⇒ provedené SWOT analýzy na téma rozvojových priorit, či
- ⇒ analýze ostatních rozvojových dokumentů v území

vymezuje oblasti činností, které jsou z hlediska Euroregionu Krušnohoří podstatné a prioritní pro nadcházející programové období, stanovuje vize a strategické cíle Euroregionu Krušnohoří, rozvojové pilíře a opatření, která budou relevantní pro rozvoj příhraniční oblasti v období 2021-2027 a vytvoření dvouletého akčního plánu.

V rámci vyhodnocení výsledků průzkumu využití Programu rozvoje Interreg v programovém období 2021-2027 byl posuzován soulad prioritních oblastí a konkrétních témat respondentů průzkumu (členů Euroregionu Krušnohoří) s již stanovenými prioritními osami a opatřeními v rámci Programu spolupráce.

Euroregion Krušnohoří by se měl dle výsledků provedeného průzkumu a dle respondentů zaměřit zejména na oblast cestovního ruchu. Dále by měl Euroregion Krušnohoří v novém programovém období řešit problematiku v oblasti kulturního dědictví a péče o památky. Opomíjeno by nemělo být také vzdělávání, mládež a školství. Jako důležitou oblast rozvoje shledávají respondenti také oblast životního prostředí.

Do dalšího programového období 2021-2027 doporučujeme v rámci Programu spolupráce Interreg a realizace projektů následující činnosti:

- 1) Směřovat Program spolupráce ke konkrétním řešením a pozitivním změnám v pohraničí.
- 2) Zlepšit účinnost (efektivitu) implementace.
- 3) Zlepšit monitorování úspěšnosti (výkonu).

Strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří je plně v souladu s požadavky Evropské komise. Strategie naplňuje priority Evropské komise konkrétními potřebami regionu.

Tato Strategie rozvoje Euroregionu Krušnohoří bude v příštích letech průběžně doplňována a aktualizována za účelem naplňování definovaných cílů a opatření v klíčových oblastech rozvoje euroregionu, a tím zároveň k naplnění strategické vize Euroregionu Krušnohoří – rozvoj přeshraniční spolupráce ve všech oblastech a udržení všestranné, mírové a sousedské spolupráce.

15 Seznam zdrojů

Český statistický úřad, dostupný na <http://www.czso.cz>

Euroregion Erzgebirge, dostupný na <http://euroregion-erzgebirge.de>

Euroregion Krušnohoří, dostupný na <http://euroreg.cz>

Euroregion Krušnohoří: Výroční zpráva 2021, 2022

Interreg Sasko – Česká republika 2021-2027, dostupný na <http://sn-cz2020.eu>

Krajská správa Českého statistického úřadu v Ústí nad Labem: Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Ústeckého kraje 2019, 2020

Krajský úřad Ústeckého kraje: Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027, 2017

Mittelsachsen, dostupné na <http://landkreis-mittelsachsen.de>

Metis GmbH: Procesní a implementační evaluace Programu spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014-2020, SMUL-25-059/2016, 2022

Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020, dostupný na <http://dotaceeu.cz>

16 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled prioritních os a jejich opatření Programu spolupráce Interreg v programovém období 2021-2027	14
Tabulka 2: Členské obce v české části Euroregionu Krušnohoří s výměrou, počtem obyvatel a průměrným věkem obyvatelstva.....	25
Tabulka 3: Souhrnná data o Euroregionu Krušnohoří.....	32
Tabulka 4: Stav schválení a čerpání podle prioritních os a specifických cílů k 31.12.2021	46
Tabulka 5: Počet kooperačních partnerů v projektech	48
Tabulka 6: Stav dokončených projektů	50
Tabulka 7: Typ dosažených výsledků projektů	51
Tabulka 8: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 1, SC 1 – Zintenzivnění přeshraniční akceschopnosti a výkonnosti (IP 5b)	53
Tabulka 9: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 2, SC 2.1 – Zlepšení přeshraniční ochrany vod za účelem zvýšení kvality vod (IP 6b)	55
Tabulka 10: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 2, SC 2.2 – Zachování turistické atraktivity prostřednictvím udržitelného zhodnocení společného přírodního a kulturního dědictví (IP 6c)	56
Tabulka 11: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 2, SC 2.3 – Prohloubení přeshraniční spolupráce k udržení a podpoře biologické rozmanitosti (IP 6d)	59
Tabulka 12: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 3, SC 3.1 – Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání (IP 10b).....	61
Tabulka 13: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 3, SC 3.2 – Zlepšení zaměstnatelnosti mladých lidí (IP 10b)	63

Tabulka 14: Přehled schválených projektů v rámci prioritní osy 4, SC 4 – Posílení a rozvoj přeshraniční spolupráce na podporu dalšího společného rozvoje pohraničí (IP 11b)	66
Tabulka 15: Rozložení projektů v prioritních osách v porovnání celého území Programu spolupráce a území Euroregionu Krušnohoří.....	70
Tabulka 16: Počet projektů podle kategorie zásahů (intervencí) za Program spolupráce a za Euroregion Krušnohoří	71
Tabulka 17: Porovnání objemu poskytnutých finančních prostředků v jednotlivých prioritních osách celého Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří	72
Tabulka 18: Objem finančních prostředků podle kategorie zásahů (intervencí) za Program spolupráce a za Euroregion Krušnohoří	73
Tabulka 19: Podíl kategorií zásahů v Programu spolupráce a v Euroregionu Krušnohoří.....	74
Tabulka 20: Souhrnné hodnocení spolupráce.....	76
Tabulka 21: Rozdělení finančních prostředků Euroregionu Krušnohoří v rámci FMP v letech 2014-2020	80
Tabulka 22: Přehled projektů Euroregionu Krušnohoří v jednotlivých oblastech/komisích na území ČR	81
Tabulka 23: Přehled typů žadatelů projektů Euroregionu Krušnohoří na území ČR.....	82
Tabulka 24: Přehled projektů Euroregionu Krušnohoří v jednotlivých oblastech/komisích na území Saska	82
Tabulka 25: Přehled projektů Euroregionu Krušnohoří v jednotlivých oblastech/komisích na celém česko-saském území	83
Tabulka 26: Rozdíl počtu projektů a objemu dotace ČR a Saska.....	85
Tabulka 27: Počet obyvatel Euroregionu Krušnohoří v roce 2017 a 2021	124
Tabulka 28: Počet obcí Euroregionu Krušnohoří v roce 2017 a 2021	124
Tabulka 29: SWOT analýza demografického a sociokulturního rozvoje	126

Tabulka 30: SWOT analýza hospodářského rozvoje.....	131
Tabulka 31: SWOT analýza rozvoje v oblasti životního prostředí	135
Tabulka 32: SWOT analýza rozvoje v oblasti dopravy	140
Tabulka 33: SWOT analýza rozvoje v oblasti digitální infrastruktury	142
Tabulka 34: Vývoj míry nezaměstnanosti osob ve věku 15-25 let	143
Tabulka 35: SWOT analýza rozvoje v oblasti sociálních služeb	146
Tabulka 36: Vývoj počtu přenocování	152
Tabulka 37: SWOT analýza rozvoje v oblasti cestovního ruchu	154

17 Seznam obrázků

Obrázek 1: Programové území Programu spolupráce Interreg.....	11
Obrázek 2: Priority Programu spolupráce Interreg	12
Obrázek 3: Česko-saské území Euroregionu Krušnohoří.....	19
Obrázek 4: Mapa území Euroregionu Krušnohoří.....	20
Obrázek 5: Euroregion Krušnohoří k 31.12.2021	31
Obrázek 6: Organizační struktura Euroregionu Krušnohoří	35
Obrázek 7: Regionální rozložení objemu dotací celého programu a partnerů	49
Obrázek 8: Porovnání počtu projektů Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří	71
Obrázek 9: Porovnání počtu projektů Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří	73
Obrázek 10: Porovnání podílů kategorií zásahů (intervencí) Programu spolupráce a Euroregionu Krušnohoří.....	74
Obrázek 11: Porovnání počtu projektů v České republice a Sasku	84
Obrázek 12: Porovnání objemu poskytnutých finančních prostředků v České republice a Sasku.....	84
Obrázek 13: Rozdíl počtu projektů České republiky a Saska v jednotlivých oblastech	86
Obrázek 14: Rozdíl objemu finančních prostředků České republiky a Saska v jednotlivých oblastech	86
Obrázek 15: Čerpání Programu spolupráce v minulých letech na české a německé straně Euroregionu Krušnohoří.....	89
Obrázek 16: Čerpání Programu spolupráce v minulých letech za celý Euroregion Krušnohoří.....	90
Obrázek 17: Zvažované realizace projektů v budoucích letech na české a německé straně Euroregionu Krušnohoří.....	90
Obrázek 18: Zvažované realizace projektů v budoucích letech za celý Euroregion Krušnohoří.....	91

Obrázek 19: Termíny realizace plánovaných projektů na české straně Euroregionu Krušnohoří	98
Obrázek 20: Termíny realizace plánovaných projektů na saské straně Euroregionu Krušnohoří.....	99
Obrázek 21: Prioritní aktivity českých školských zařízení.....	101
Obrázek 22: Prioritní aktivity saských školských zařízení	102
Obrázek 23: Prioritní aktivity školských zařízení na území Euroregionu Krušnohoří	103
Obrázek 24: Prioritní oblasti rozvoje Euroregionu z pohledu českých respondentů	104
Obrázek 25: Prioritní oblasti rozvoje Euroregionu z pohledu saských respondentů	105
Obrázek 26: Prioritní oblasti rozvoje Euroregionu z pohledu všech respondentů.....	106
Obrázek 27: Slabé stránky jednotlivých oblastí rozvoje euroregionu dle českých respondentů.....	107
Obrázek 28: Slabé stránky jednotlivých oblastí rozvoje euroregionu dle saských respondentů	108
Obrázek 29: Slabé stránky jednotlivých oblastí rozvoje euroregionu dle všech respondentů Euroregionu Krušnohoří	108
Obrázek 30: Rozvojové příležitosti z pohledu českých respondentů	111
Obrázek 31: Rozvojové příležitosti z pohledu saských respondentů	112
Obrázek 32: Rozvojové příležitosti z pohledu všech respondentů Euroregionu Krušnohoří.....	112
Obrázek 33: Prioritní témata Euroregionu Krušnohoří k řešení v letech 2021-2027 dle českých respondentů.....	115
Obrázek 34: Prioritní témata Euroregionu Krušnohoří k řešení v letech 2021-2027 dle saských respondentů.....	115
Obrázek 35: Prioritní témata Euroregionu Krušnohoří k řešení v letech 2021-2027 dle všech respondentů.....	116
Obrázek 36: Činnost Euroregionu Krušnohoří v novém programovém období.....	155
Obrázek 37: Vize a cíle Euroregionu Krušnohoří v programovém období 2021-2027.....	157

18 Seznam příloh

Dotazník v českém jazyku

Dotazník v německém jazyku